

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Lange, Ole.; ab Olao Lange.

Prosopographia Karalitæ, incolæ Grönlandiæ,
uberiori descriptioni Antistitis summe vener.
Domini Johannis Egede, vernacula concinnatæ,
hoc epico Latino subjecta

Udgivet år og sted | Publication time and place: Hafniæ : typis Joh. Christophori Grotij, [1744]

Fysiske størrelse | Physical extent:

[20] s.

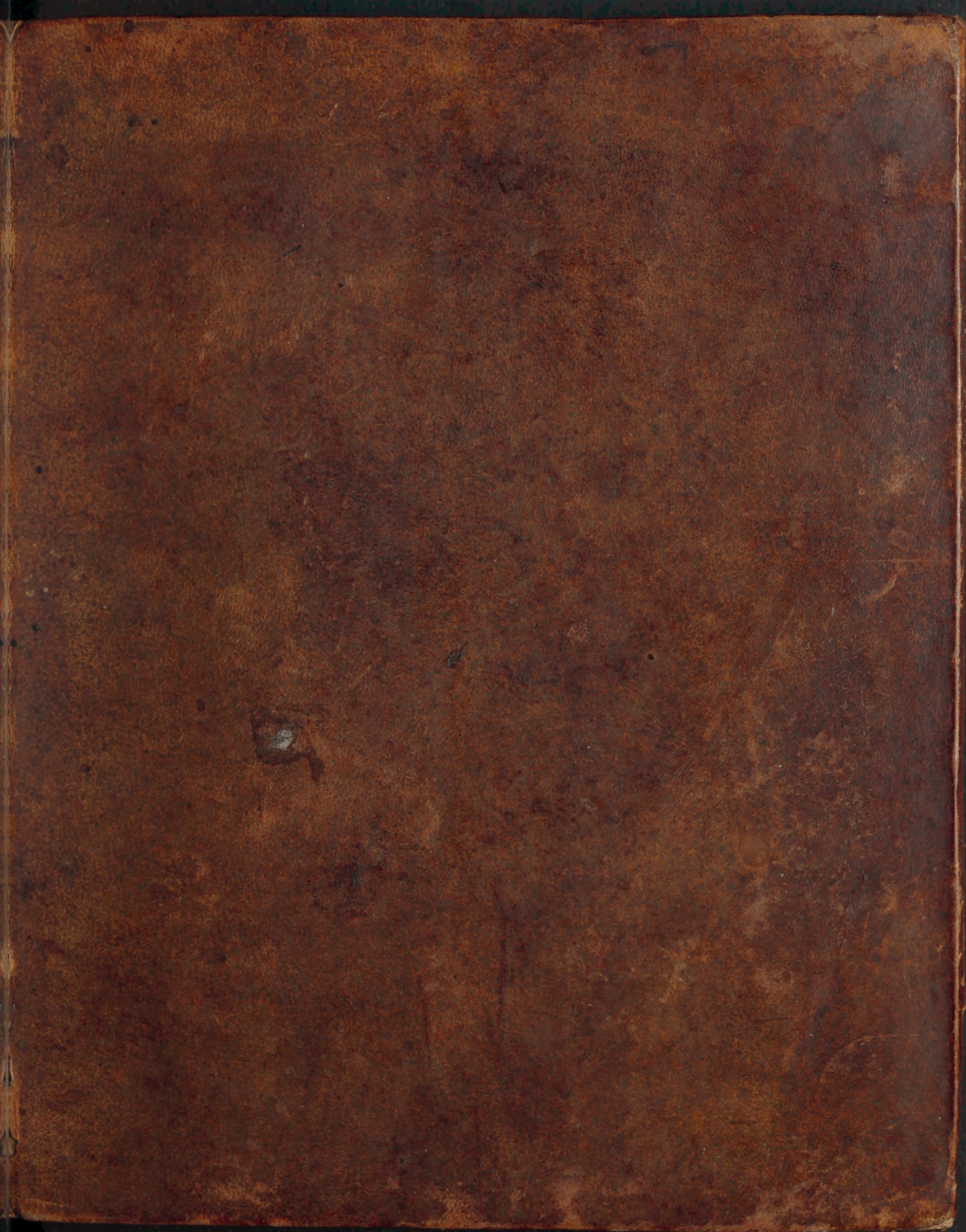
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 2 4°

1 1 02 0 4 01060 2

+Rex

H. C. Møller

Kjöbenhavn d. 17 April 1843.

Bayi sidder:

Niels Egede: 3. Continuation,
hvortil det første tryk er et tillæg.

2, - 251.

Bagi sidder:

Niels Egede: 3. Continuation,

hvortil det første bryk er et tillæg.

Dupl

PROSOPOGRAPHIA
KARALITÆ,
INCOLÆ GRÖNLANDIÆ,
UBERIORI DESCRIPTIONI
ANTITISTIS SUMME VENERABILIS
DOMINI
JOHANNIS EGEDE,

VERNACULA CONCINNATÆ,

HOC EPICO LATINO

Inbjeſta

^{ab}
OLAO LANGE.

Pastore Urskoviense Diaſeſeos Agerhusia in Norvegia

HAFNIÆ, typis Joh. Christophori Grotij.

1744

ert animus, gracili Populam describe-
re versu,
Ad quem Legatum, Superis mittenti-
bus, egi,

Proque virili quem trieteride pascere nifus
Pascua per Domini Verbi sum læta Salubris
Christiloqvus, Christo meque adferuisse juvabit.
Illius haud unquam venient oblivia nobis,
Sit licet & nobis jam tertia Olympias acta,
Has res, has oras, ex quô liquit mea puppis;
Me tamen ejus amor dulcis tenet atque tenebit.
Hinc Latio versu, melius quam Danica Prosa
Pertexit totam, telam lubet & properare.
Non ego cuncta meis amplecti versibus opto.
Partibus, ejusdem fatagenti Muneris, auris.

Vellitur admonito : Pastorem Tityre , Christi
Pascere oportet oves , deductum scribere carmen!
Carminē nec majus deducto suggerit anſa :
Fertile non opus eſt, ſterilis mihi campus aratur;
Non eſt res clari, nutrit quæ, nominis, ipſum;
Non loca, non gentes formatae mille figuris;
Non Regum vultus, certiffima pignora Mentis
(Illorum quāquam reminifcar Nobiliorum.)
Non ducis in curru facies extantis eburno
(Parca triumphantem in Chriſto nec Muſa filebit)
Non phaleræ mihi grande ſonans & forte Epos addunt
Eſt opus exigum, vaſtiſque paratibus impar:
Quid opus eſt magnis, placido lectore, Poetis?
Ecce rudis populus! canat hunc, age, noſtra Thalia!
Qvod ſatis eſt, contentus eo, bonus omnia ſecum
Grônlandus vel lætus agit, tectumque laremque,
Armaque amyciæumque canem, craſſamque pharetram.
Heus! affatur, in unam juncto, ſyrmate vocum;
Non eſt ingratus lingua; non conſonus ulli
Sed notæ, indocilis præduras dicere quasdam
Literulas; reliquæque redundant gutture pleno.
Auguris, indis ut Kerendum, ficta loqvela
Arcana eſt vulgo, nebulom cognita ſoli,
Seu latet & ipſum vox falſa referta figuris.
Ardua dictu; ut ſcire voles, cunabula noſtri.
Tartarus a dextra, Scythæ ſeu an Thrax furioſus,
Anne ſiniſtrorſum non inclyta gens Aemricæ,

Hæc

Hæret adhuc, utra natio vulgus conditit isthoc?
Cui quod cunq; feras, constabit, utramqve referre,
Seu faciem fulvam fimi, nigrosqve capillos,
Seu studium ponti, seu mores intuearis.
Humanum genus est, Hominum nomen crepitantum;
O! utimam fierent homines saniqve Deiqve!
His, animo lustrem loca, quæ cessere habitanda:
Oceano abscissas terras superest ita adire.
Quaq; redit medium Rhodophe porrecta sub axem,
Lata decem bis habetqve gradus a sexagenis,
Aspera verticibus compluribus & petit astra
Diversæ formæ, superatqve cacumine nubes:
Viginti procul hinc milliaria surgere montes
Nauta videt, proram putat oras mox tetigisse.
Illic sparsa tenent stabulis almenta, ubi raro
Aut herbæ campo apparent, aut arbore frondes.
Candida quo Regio mage quam Viridis vocitanda,
Inventa si non fuerit felicior ora,
Quam quondam nostrates incoluere coloni
Nomenclatores, præprimis Pars orientem
Versus, ab occidua possessa quam invia longum
Horrida dislociat glaci hei! monte mariqve
Nos habitare finit tantum & reptare cis oris,
Ultra iter & pedibus negat hætenus atq; carinis.
Sic jacet aggeribus niveis informis & alto
Terra gelu late, septemq; assurgit in ulnas:
Non mirum: Boreas durat nive, firmaqve reddit

Tam

Tam juga, quàm valles, & spirant frīgora cauri :
Nix jacet, & jactam nec sol pluviaeque resolvunt :
Namque ubi delicit nondum prior, altera venit.
Concresecunt subitæ currenti in flumine crustæ,
Velivolo pelago remoras plus navita pallet ;
Gaudia cuius imago ratis facit obvia vana,
Jam simular minitanti sæpe cacumina cœlo,
Jam radiat modo Sapphirum, modo Crusta smaragdum
Mireris, glacies fiat quod proxima fumo ,
Adde, quod & mare fumiget ustum frigora vultum,
Usque foris dum sit ; verum fumos tepet intrans ;
Æraque ; dissiliant vulgo, vestesque rigescant
Indutæ, cædatque securibus advena vîna.
Quin totæ solidam in glaciem vertere lacunæ :
Stiriaque impexis induruit horrida barbis :
Undaque jam tergo ferratos sustinet orbes,
Puppibus illa brevi patulis, diu at hospita plaustis :
Hac vice equum traha multijugis canibus revehatur,
Pingvibus instabulis sub sparsa cadavera dio,
Qui sint custodes, rapiat ne vulturis agmen ;
Ne fame sed pereant, funguntur fulturis arte.
Interea toto non secius aëre ningit,
Intereunt pecudes, stant circumfusa pruinis
Corpora rara boum : confertoque agmine cervi
Torpent mole nova, & summis vix cornibus extant.
Hos non immissis canibus, non cassibus ullis,
Instructis agitant pavidos formidine formis ,

Sed

Sed frustra oppositum trudentes pectore montem
Cominus infodiunt telis, graviterque rudentes
Cædunt, & magno læti clamore reportant
Ipsii in defossis specubus, secura sub uda
Otia agunt terra; congestaque pingvia, totos
Advolvere focis adipēs ignique dedere,
Semi caro coqvitur, lucet quibus & calet antrum,
Pingvibus arrosis uncta ordine lampade plenum,
Marmoreo veluti de molli monte resecta,
Cui cucumæ appensæ lapis idem materies est.

Est, ubi plebs hyemes ducunt, & pocula læti
Limpidioris aquæ potant ceu vina falerna:
Ebrietas toto cœlo fugit inscia corda,
Est quibus in solo vivendi causa vorare.
Verum æstivantes tentoria trās freta vectant,
Quæ figunt variis stationibus, ut rapit esca.
Avia quum resonant avibus convallia parvis:
Impatiens nocturnum sol nam vicinior Arcto
Collectis radiis pallentes discutit umbras,
Altipotens Cancrum segnem jubet, ut retrocedat,
Lustra Leonis, Virginis hinc dum visitat arva,
Juncta puellarum serie nunc, nunc & in orbem,
Pars pedibus plaudunt choreas, sua carmina cantant:
Pars agilis juvenum sua comprobant atque petaura:
Fortior estque virum si quis, movet ille lacertos.
Hic puer, ille senex, gaudet jactuque pilarum.

Longe

Longa dies vicit brumalia fiedera, ludit;
Nulla nocte, genus tunc omne, lucro breve tempus
Apponens; minor at lepidis nullus labor istis
Ludus erit, quoque quum ludunt piscesque lerasque
Bellua cunctis est truculentior hispidus, Ursus
Concolor & lustris, quæ perpetua nive abundant,
Quem tamen aut fugere, aut fortes superare valebunt.
Sunt his cum phocis certamina quotidiana,
Queis tamen aut fugere, aut fortes superare valebunt,
Quæ feret huc hominem, scapha paullo latior ipso,
Longior at triplo; medioque foramine solus
Ingerit adstrictus pellitæ se ipse cutitus
Quam veret, cutis est, tegitur quæ post scapha virque
(Exuviæ cervi & phocæ vestesque, torale)
Scire velis formam? novilunia dixeris esse,
Aut radium textoris, quem remus rapit ales:
Non modo veste feram, sed voce potis simulare;
Callet aqua & glaciali pontere phocis.
Æquoreus nunc mergus erit, nunc candida perdix
Præceps quæ vitam terraque marique relinquet,
Eximat has certiquæ mox hamata sagitta,
Hasta sed hac major Balænis perforat haustum,
Quum ficcis oculis plebs monstra natantia cingit
Inlilietque natans prædæ, quam forte triumphat:
Jam cymba solita majori vecta, capaci
Interpidæ turbæ, vix ungvem a morte remotæ,
Asficulos tædæ tenui modo pelle ligante;

Ante

Apte exercitio vestita cohors cito ceto
Subtus & à tergo refecat, medio æqvore seva.
Hinc epulis socii patrii æqvis rite fruuntur:
Nam rata Lex semel, his quod sint communia cuncta;
Nec male facta fides dicentibus: ajo, negove;
Consortem socium nec fallant; si peregrinus
Verba det, ut properet nummosque, pari referant
par;
Ast bene notus erit probus hospes ab hospite tutus.
Hic labor, hic jocus est, procul haud absente caterva
Fœminea, nulli sed subsidio, nisi remis:
Confidunt transtris cymbæ sociæ, æqvora verrunt.

Uxor acu faciem picta & Virgo, utraqve pulchra
Visa sibi, hæc minus illa spurca, comas tutulata,
A capite ad calcem quam ignobilis unio pompas,
Res alias agit: hanc neque tela, colus, neque mulctra
Sollicitat; pelles quæ consuât & struat ædem
Brumalem lapide alterno cum cespite vivo,
Oblongæ imponit cui tecta minantia tærræ
Planaque de trabe, quam mare tritam ad littora trudit;
Aptarit & latari pellucida iuta fenestras
Intestina feræ; noceant ne Caurus & Auster,
Vestibulum cochleæ his opponunt assimilantes.
Quæque suo spatium facilis decoquit at intus
Victum his deliciosum, quem mas usque reportat:

Frigora quæ pellant, braccas de pelle, cucullum,
Et foccos faciunt acubus (nil carius hisce,
Si modo sint tenues) vestes nitipæque subinde,
Quas, quoniam non illusas ibi videris auro
(Pactolus licet aurifer heic aliquando repertus)
Condecorat prætexta; nec illam purpura præbet;
Albida sed pellis, quam sufficit huic, leporina,
Fila velut nervus Cervi, quæ serica adoptent:
Mollia comparat æque indusia pluma uolucris:
Est nihil his oris, quod non sibi commodet usus.
Hæc eadem sexum fere pompaque vestit utrumque;
Fœmineus cultus differt capitis scapulæque.
Vestibus ejiciunt numeros inulto pede vernis,
Protinus excusum quemquem deglutiet altor:
Vindictæ species; sed barbarus emicat inde,
Indeque, quod cruda velcenti perdicis exta
Stercora vel cervi modo fixi deliciæ sint.
Nausea, vellem, ne tibi turpi more creetur,
Sordibus & quod si videas hæc tecta scatere,
Nemine, sentis oleta, ventante, Illinc redolere:
Vivitur, haud placet ut peregrino, aut quæ licet ipsis.
Nudus uterque sedet, caluit simul ac domus antri;
Non tamen ejecit trita de fronte ruborem:
Namque tegenda tegunt, servant & fœdera casta,
Connubio prope, præcipue sed cœlibe vita:
Conjugium plurale scio, vixdum scio stuprum.

Digna

Digna manet quoque Virginis hæc Verecundia laude,
Illa, velut crimen, tædas exosa jugales,
Ad thalamum quod non nisi sæpe invita trahatur.
Barbaries rudis est, venerem quæ cedat amico
Vir cuculo, taliqve viro laus sit probitatis,
Fatidicis referas accepta nefanda statuta,
Quippe sibi quorum tulit hæc effrena libido,
Quæis patribus gravida est aliena marita beata,
Parturienti foeda Diana levans aderitqve.

Cernere jam juvat hic, Matres assvescere prolem
A teneris operi, quo fera Senecta fovenda est,
Utilis ut jaculo & remo sit, membra movendo
Mollia. Progenies aliis non carior usquam,
Quam Patribus rigidis, & si numerosior esset:
Hæret in usque oculis ita, semper ut hæreat infans
Ex utero dorso: levior non sarcina Matri:
Dos melior non est, auget quæ Nupta Maritum:
Sola torus sterilis divortii causa probatur.

Nec tamen has teneras mentes formare laborant,
Quæ facerent hominem, studiis & moribus æque,
Ipsos utpote quæ penitus latuere Parentes
Ipsis hinc dabiturqve nimis reverentia parva:

Occipiti male percipitur Suprema Potestas;
Servos & Dominos inter, Juvenesque Senesque
Vix equeidem species discriminis ullius extat.

Quin magis, utque intelligitur res prisca, futura &
Qvis sensus Cultusque Dei, duce quoque, rogabis?
Littera non minima est oculos hos scripta morata,
Dum monumenta fuere stylo non tradita genti
Mentis inops hinc est gens, non ratione relicta,
Qva qui præpollent, simul atque potentia fandi
Qveis est, his studium fiet veneranda Poësis.
Carmina cantat ovens Vates, seu, Vasa subibunt
Hastæ, sive quis est, quocum contendere versu
Alternò juvat hunc: vitio quod vertitur hosti,
Nullius oblitus, minus & quidquid sibi laudi,
Projicit ampullas & sesquipedalia verba,
Mobilis interea pulsat sua tympana, pelle
Orbis & ansatus ligni circumdatus ista:
Opprobrium vinci est: & humi victus residebit,
Et victor cantat stans, gallus ut inferiori:
Auditrix circumvolitat, plauditque corona:
Victori dabitur magno tunc palma favore.

Qvid sentire, notes, possint cœlumque tuentes,
Est quibus erectos ad sidera tollere vultus.
Sideribus tribuant aliquot si uomioa quædam.
Brutorum seu majorum, quorum unus & alter,

Iplis

Ipsis iudicibus, memoratu digna patravit;
Non secus ac olim sua stemmata Græcia mendax
Sustulit usque polos,, mutataque finxit in astra;
Ast ideo Astrologum truncum sine jure vocares.
Nota cui non sunt summi penetralia cœli,
Qvi ex his terrenis metitur pleraque celsa,
Parrhasiam, Phœbem, Phœbumque, Jovemque to-
nantem.

Dividit haud annos horisque statisque diebus;
Sed vicibus Lunæ repetit sua menstrua facta,
Davidicum, sciet hinc quoque, quando reciprocet
altum.

His numerare modus digitis non est nisi quinque
Et manuum atque pedum; finitis, non datur ultra.
Sit licet hæc annosa cohors, non computat annos,
Inque diem vivit, plerumque incauta futuri:
Unde parum brumæ, quibus indiga, providet escas;
Mutua namque hilaria nimium convivium curat;
Devoret ut multum, multaque famis patiensest.

Tam curvas animas reputes cœlestium inanes:
Corpora dum fimo curæ sint pingvia sola,
Non aliisque bonis inhiat spes atque voluptas
Quæ cupit heic, æterna putans, at dexteriora.
Immortalem animam credens, mortalia sperat,
Funere Mens superans, fore, quæ bona summa capeffat:
Lampas, adept, ceti & cervi venatio cui res,

Nomine vel tenuis eheu! nullum Numen adorant,
Festus eis ritus riditur, tempora festa:
Spissa superstitio, veterisque ignara Jehovah,
Inter eos imitabitur umbram Religionis.
Fabula serpit ubivis, & nugæ vetularum,
Arripit illas credulitas fiducia stulta,
Vix animis levibus veteres aviasque revelles:
Hariolo stolido, reliquis sed callidiori,
Cujus ibi numerus bonus est, absens neve Circe.
Hinc facile est populo vecordi imponere, quodvult,
Credula simplicitas, non prudens, cui dominatur,
Cerea gens equidem flecti, tractabilis æque,
Flagitiis multis vacat, at quoad exterioris.
(Credas, sin serpentum obnoxia terra venenis,
Antiqui Pythonis & huc virus penetrasse.)
Obducta nebulis Ratione, tenens elementa
Omnigeni sceleris, profapia vera nepotum,
Utpote Adæ, facilis, de phlegmate, quæ vitiosa est,
Ad partem tractu: superatur calliditate.
Obsequiosis & jubet & vetat histrio, quod vult,
Imperiosus, murmure tum dictaque tenebris,

Nunc superos ignotos, nunc furiasque movebit.
His illudere, doctus ita est; effectus at ullus
Non sequitur, nec prosperitas, nec corpora sana.

Pro-

Promissam Podalirius ægris nullibi præstat
Artis opem, quæ si detur, hanc natura tulit; sed
Iste tenet sese artibus his, & distinet istos,
Quo minus aut cuperent quoddam, aut ratione timerent.

Talis hyperboreo septem subjecta trioni
Libera Gens Kalalit, Riphæo tunditur Euro.
Vivæ ut & exanimi velantur corpora fetis,
Credita sarcophago quæ credit vix rediviva
Exspes: auditur quærimonia longa dolentum
Ædibus e resonis defuncti, nœnia tristic.
Fœmina lamentans crines sedet irreligata,
Heu! plenasque frequens plangor confuderit ædes!
Extincti quodcunque fuit, vel acus, removetur
Ad tumulum, aut iterum ut viso dolor haud renovetur,
Aut dicto proprio, mutant quod, nomine, cuncti,
Illud erat quibus ipsum si commune, propinqui.

Pro miseram gentem! non tanta crepuscula cujus
Imminuere solo, nebulae non tamque profundæ,
Quæ terras faciunt steriles, infvetaque lædunt
Corpora, quam populo tegit ipsi qui stupor altus
Æternum Numen, quod diribet omnibus omne
Omnibonum: testis, si nosceret, hic Bonitatis.

O! fortunatam gentem, sua dum bona norit,
Et super hæc æterna bona huic communia vera
Gratia quæ peperit, manifestat & Optima Christi
Parce, facultates gentis plorare misellæ,

Saxa

Saxa cui, mare, seu sinus omnis suppeditabunt;
In quantum sitis, atque fames, & frigora poscunt!
Nummos non habet, hinc nummos minus optat:
Non famæ sitis hic, nec vivitur ambitiosa
Pauperte: fames non laeta internecata illam:
Plus siculis alet & sapiet dapibus caro sola:
Frugè carente solo, poterit bene pane carere:
Disiuncta longe aliis, procul est discordibus armis;
Prospera Simplicitas, si, ut fallere, nescia falli!
Si mortem excipias, nihil est miserabile genti.

Ullius an miseri tetigit cor cura Salutis?
Non ignara Boni Gens nuncubi partici pavit?
Sumtane Christicola est Gentili reddere pronus?
Fervida clausa caloribus exhibet ut plaga mundi,
Finitima hæc Boreæ, Batavina negotia facta,
Profecere parum quæ, si non officiebant.
Cum Batavo fecat hoc mare Gallus, Teuto, Britannus
Non aliam ob causam, balænas quam capiendi.
Omnibus unica vox: quærenda pecunia primum est.
Quid curent animas præ nummis lucra petentes?

Sceptrigerum Boreæ penuria cessat at Aura,
Numinis afflatu quam Gratia Cessa secundat,
Quævis Christus Christique dedit Pax Nomina Sancta,
Vox Evangelii Pacis sit nuntia, curant,

Omni

Omniſus ut terris, Sceptro mage ſubdita quæ ſit.
Tentarunt Opus hocce Priores grande Monarchæ;
Aſt gratis, nolente Deo ; jam Poſteriores
Alite plus fauſto rem tantam ſuſcipiebant,
Cœperunt, cœptam amplificarunt augmine magno
Magnos Magna decent; hoc quid Noderamine Majus,
Doctorum tenebris Regionis dante lucernas,
Accenſis facibus Divini Lumine Verbi,
Barbara gens (proprio juſſo migrare Colono)
Noſcat ut & Triadem Celebrem ſuper omnia ſecula,
Illius atqve Salutiſerum Medium, Mediator
Qvi Deus eſtqve Homo, qvi ſcleratos conciliavit
Et Sancto & Miſerante iterum cum Numine Ieſus;
Ne lateat, viaqve ad Cœlum, Metanœa Fidesqve,
Quæ Studus operisqve boni reſplendeat æqve;
Per latices intrare pios ad Amœna vireta,
Contingat liquidas renovari poſſe per undas
Totum namqve lavat Deus hoc Baptiſmate Mundum?
Hoc Moderamine ſit quid & hoc Molimine majus?
Quantæ molis erat Grönlandam quærere Gentem,
Regibus Auspicibus Merces eſt tanta repoſta;
Gloria præ reliqvis Auguſtos tanta manebit,
Non ſua qvi, Chriſti ſed adaugent Margine Regna;
Terrarum Domini nolunt niſi Ei eſſe ſecundi.
Auguſti Solio ulteriorem Colchida reddat,

C

Per

Pervia demonstrans argis oculatioꝝ Unus,
Provideat, Totus qvi Oculuꝝ, credensqve videbit!
Papicolis missis, qvos Divus misit Olavus
Norigia, atqve superstitionem non minuenteꝝ,
Primus & illorum Senior, qvi pura docerent
Dogmata Grönlandos Fidei ex idiomate gentis,
Johannes Egede Hic est Antistes Venerandus.
Prodigus Hic animæ magnæ sese obtulit ultro,
Semideum missum dicas a Numine populo:
Descripsit sua Gesta pia & res fata gerentis,
Quæ non pauca tulit, terris jactatus & alto,
Ingenium &, mores, Gentis, cui præsidet Amplius:
Immoritur studiis, & amore senescit habendi
Lucrandas animas longinqvis tractibus Arcti:
Hunc habet hæc totum Galathea, hæc cura Peculii:
Ardor enim Senis haud Juvenilis deserit artus.
Carus post genitis, & dignus dicier. Hic Est!
Hic est, qvi Populum mutavit ut Orpheus alter;
Hic est, insigniqve Camœna qvi referendus!
Filius est illi, Genitori Operæqve Paternæ
Quem Virtute Parem Cœlestis Gratia finxit,
Grandia jam dudum meritis producere Gesta,
Sitqve diu, precor, una cum Patre sospite sospes!
Quisqvis es, O! Lector pie, tu benedicere grata
Mente memento Viris, mens si tua subdita Christo;
Si

Si nihil in votis prius est tibi posteriusque
Altithroni in terris quam gliscere ter benedicti
Regna videre; Solumque Salum ceu fluctibus altum
Cognitione Dei vera sic exsuperari;
Cana licet juga sint, tamen exin prata virere;
(Advena quod primus tribuit, tunc terra tuetur
Nomen, sublesta quando fideique sepulta
Harioli late succedit Cana Virescens
Cum Pietate Fides) glacies secet aspera plantas,
Enthea corda tamen Divino ardore calere:
Dissipat igne suo tenebras quia Justitiæ Sol.
Pars erit officii, si Christum diligis omnis,
Grönlando, quoniam tibi proximus, ista precari,
Illius ut rebus, quæque ratione, mederi;
(Cætera non miser est, expers miserabilis horum)
Auxilii que Dei, Regis Manibus, populi que
Pastoris fido jugi voto optima quæque
Quin docere finas, contentum vivere forte,
Sint ubi ubi, cunctis quam destinat Arbiter Orbis.
O! semper Viridis propriis locuplet pia Virtus!
Omne tibi que, mihi, nostroque quod est satis, opto.

NB.

NB. (Ingenue fateor, me ab initio Carminis ad sistendum hominem ejusque locum nonnulla ex Virgilio Georg. l. 3, 343-345. ibid. 351-383. quæ Poeta de Afro & Scythia differuit, accommodasse, sicuti in cæteris hic & illic lectio ejusdem æque & Horatii, Ovidii, Juvenalis, Persii, Sedulii &c. in effigiem mutuata contulit. quocirca Amyclæus canis o: robustus, Cressa pharetra o: optima (Cretenses erant nobilissimi Sagittarii.) Rhodope mons Thraciæ o: excelsus mons &c. per Synecdochen Speciei intelligenda sunt, prout etiam Virgiliana nominata accipienda: nam nec Amyclæ urbs utpote Laconix, nec Creta sitæ erant in Africa.)

3^{die}
CONTINUATION
af
RELATIONERNE
Betreffende
Den Grønlandſke MISSIONS
Tilstand
Og
Beskaffenhed,

Forsattet i Form af en
JOURNAL
Fra Anno. 1739 til 1743.

Holden af
NIELS EGEDE,
Med Højsøed

DESIGNATION

Over den Grønlandſke Ungdoms Forsømmelse i christelig Kundskab,
saavel Døbtes som U-døbte Catechumenorum, ved Colonierne.

Christians-Haab og Got-Haab,

Forsattet af Missionarierne der sammesteds.

Disligeste et Tillæg til dette Verk kaldet:

PROSOPOGRAPHIA KALALITAE,

Incolæ Grœnlandiæ, epico Latino

ab OLAO LANGE,

Hvilket i latinske Vers indholder ligesom et Compendium af heele Landets
Merkværdigheder.

Kiebenhavn, trykt og findes Tilkiøbs hos Johann Christoph Groth.

Imprimatur. :

J. P. ANCHERSEN Dr.

Fortale til Læseren.

Lærbærende Relation er en Ex-
tract af en Journal, holden af
Niels Egede, som Kjøbmand
udi Grønland, hvilken som den Indehol-
der adskillige Discusser, som han i læ-
rende Aar i Grønland, har ført med
Grønlænderne (ogsaa Aandelige og
Guddommelige Ting betreffende, hvor-
udi han, som velkyndig i det Grønland-
ske Sprog, udi Missionariernes Fraværelse,
eller i Mangel af dem, efter Begier og
gibne Anledning, har maat undervise
dem) da har jeg med Auteurs Tilladelse
taget mig Frihed, den til Trykken at be-
fodre, forhaabendes herved at fornøye
den christelig Læser, som gierne seer og
ønsker Grønlændernes frembert og Til-
tagelse i christelig Kundskab. Man kan
her see Grønlændernes Indfald, saabel-
ved Læsningen, som ved anden Conversa-

tion, som bidner om deres Begreb i Reli-
gions Sager; og skønt samme er ifkun
ringe og oftest blandet med barnagtige og
fiendelige Indfald, fremstinner dog her og
der deres Høysagtede for Gud og de gud-
dommelige Sandheder, og der imod for-
agt til Angeluternes Løgn og Bedrage-
rier, hvor om de efter Haanden kommer
jo meere og meere i Erfaring.

Hvad øbrigt som anføres, og er uden
for aandelige og alborlige Handlinger;
Da er det kun indfaldende Gietkerier,
(hvor udi Autor iblant har maatte føye
sig efter Grønlændernes Humeur) som
den gunstige Læsere ville optage i beste
Meening. Hvormed jeg med al Guds
Raades Forønskelse stedse forbliver.

Den gunstige og christelige
Læsers.

Kjøbenhavn, den 6. April
1744.

Erbedige og Pligtsskyldigste Diener
Johan Christoph Grotz.

1738.

Den 2den April.

Saatte jeg paatage mig anden gang en Reise til Grønland, efter at jeg udi 3de Aar forgæves havde søgt om Leve-Brod; Grønland kom mig da behageligere for end Fæderne-Landet, skiont jeg udi 15 Aar havde udstaaet allehaande Døt der! thi jeg mærket at lide paa Sindet i Dannemarc var værre end at lide paa Legemet i Grønland; Havets Farlighed, Hunger og Frost var taaleligere for mig, end at oppebie andres Død, og endda være u-vis at faae det jeg søgte.

Der fulte og en Præst med, navnlig Hr. Christen Drachard som skulle forblive der i Landet med mig, og afstøse Hr. Andreas Bing.

A

Den

Den 5te kom vi til Hals i Jydland for at indtage Brænde og Proviant til Colonien Gothaab.

Den 14de begav vi os fra Jydland, og satte Coursen til Grønland; GUD være vores Ledsagere og føre os vel og lykkelig, til vores forønskede Havn.

Majus.

Den 13de da vi var Staten-Huch nær omtrent 40. Milie paa kom os en heftig Storm af S. O. som var overmaade stærk at ingen kunde bierge sig paa Dækket, da vi nu havde saaledes drevet i 3de Dage og Nætter, og tænkte hver Tiime at skulle forgaae, paa kom os end een større Angest, i det den eene Størtning efter den anden slog saa haard paa Skibet at det til Slutning kantroet af en forfærdelig Søe. Da nu ald Forhaabning for Menneffene var ude, gjorde GUD det saa, at en anden svar Søe sloeg Skibet til den anden Side, at det reiste sig igien, men Masten tillige brækkede mit over, Baaden med ald hvad som var fast forret paa Dækket, blev sønderslaget og kast over Borde. Som vi nu var i denne Fare og laae og drev som et Brag: loed GUD vejret sagte imod Aftenen. Enhver fandt slutte hvad Glæde her fulgte paa, da vi havde seet Døden hver Tiime for Dyne og slap dog GUD skee Lov! saaledes af denne store Fare.

Den 15de saae vi Statenhuch, og en stor mængde Driv: Iis, da Præsten Hr Drachard saae det blev han heel forfærdet for det Syn, og siden tillige med os andre gandske mistroetig, da vi havde nær sat til udi samme Iis, og Stormen atter begyndtes og Søen brusede. Da Hr. Drachard nu fik at see hvor Søen sloeg de fæle Iisbierger det eene paa det andet som var grusomt at see til, saa kunde jeg bedre trøste ham, siden det var et gandske usædvanligt Syn for ham; da vi nu atter saae Døden for Dyne, foyede Binden os lidet at vi med største Fare kom dog derafra igien.

Junius.

Junius.

Den 2den kom vi ind paa Gothaabs Havn, og der fandt alle i live, hvor vi med dem og de med os glædes, og lovede GUD som friede os fra Faren og dem fra den Død, som hellers for mangen paa Fode maatte hendet dem.

Den 7de kom en stor mængde Grønlændere til Colonien, da de fik at høre at jeg var kommen til dem igien, da havde de meget at fortælle som vilde blive for vidløftig at skrive. Jeg bad dem da at de vilde antage Hr: Drachard som deres Lærer der nu var kommen at afløse den anden Præst Hr: Bing. Hvortil de svarede at det vilde de gierne gjøre, men bad derhos at jeg ikke vilde forlade dem, som kiente dennem, og kunde tale med dennem, paa det at naar de andre ikke forstoed dem, jeg da kunde være deres Tolk.

Den 12te rejste jeg ind i Fiorden med Skipperen 3de Mille fra Colonien for at give Rapport hiem, om der kunde sættes Besboere.

Den 14de kom vi hiem igien, og havde befundet mange gode Pladser, med Slætter og Dahler som vare begroede med smaa Træer og temmelig Græs, 3de Lax-Elver vare og paa samme Stæd, tillige med anden smaa Fiskerier med Lax, Torsk og Rødfisk.

Den 25de havde vi en stor mængde af Grønlændere, hvor iblant var een Kone som havde to Mænd, som er den første, baade jeg og Grønlænderne viste af; thi baade hun og hendes Mænd vare Angekokker. Da jeg havde talt noget for dem om GUD, og især om det 6te Bud, svarede de, at de ikke havde med Dievelen at gjøre, men allene med de Dødes Siæle, som de holt Samtale med, om de Ting som tiende til deres Bæste, og at hun havde for faae Dage siden været hos Jordens Moder, som hun kaldte Vor HErre, og spisset Helle-Flynder; Samme Jordens Moder

Der sagde hun var stor og stærk, og stillede sig gandske Rasende an, tillige med hendes Bagt som bestoed af hvide Bjørner. Det første hun kom til hende bad hun hende at hun ikke vilde gjøre hende noget Ondt; thi hun vilde give hende sine Børn igien naar hun fik nogen; thi hun var u-frugtsommelig, hvorpaa hun strax loed hende vilde at hun havde 2de Mænd, og skulde føde 10 Børn, og saa snart de vare fødte, skulde hun legge dem i een Tran Kamppe saa døde de ikke, men hvis hun ikke loed dem blive til Angeføffer skulde baade hun og Børnene døe. Da jeg nu strafede dem for saadant narreri og loe, og sagde at de komme til Ganden, dersom de foer med Bøgn, og bedrog andre, deres ensfoldige og lætroende Landsmænd, da blev de lidt bange og bad mig at jeg vilde vise dem den Bøyn, hvorledes de skulde komme til Gud, saa vilde de boe her i Nærvarelsen hos mig, paa det de daglig kunde faae at vilde hvad de skulde gjøre.

Den 29de var atter eendeel Grønlænder hos os for at handle, og da det var forrettet, bad Hr. Drachard at jeg vilde tale til dem, for ham, om Himmelens og Jordens Skabere, som jeg og gjorde, Hr. Drachard da for at øve sig i Sproget læste for dem af Bogen og siden forklarede jeg dem det, der var mange som vilde gierne lære, mens beklagede sig at de havde deres Hiemme saa langt borte, og sagde til vore Naboer: I have meget got frem for os og, fandt lære det som fører eder til Himmels, de talde og indbyrdis med hverandre, med grædende Taarer, og helst Gruentimret, da jeg nu fornåm deres Andagt, bad jeg dem at de ville komme og boe hos os saa skulde de ikke fattes for Undervisning, dersom de ikke selv vilde forsamme det, de lovede at tilkommende Aar vilde de gjøre det om jeg vilde blive hos dem, og derpaa skiltis vi fra hinanden, og de takkede mig som havde nu underviist dem og skulde daglig have det i Huskommelse.

Julius.

Julius.

Den 28de foyede Binden sig, at vores Fæderne-Lands Skib
gik til Sægl's her fra, hvor med og fulgte Hr. Bing, hans Rie-
reste og Søn, efter at hand havde været her udi 5 Aar. GUD
være deres Bedfagere og fører dem vel og lykkelig Heim.

Augustus.

Den 1ste efter at jeg nu havde affærdiget Skibet. lod jeg
bygge et Huus af Torv og Steen til Skole-Børnene paa Grøn-
landsk maade, og som de selv vidste bedre bekeed der med, lod jeg
dem selv bygge og ordinere det som de vilde have det, dog som
de syntes det var minagerligst og best beqvem til at beholde var-
me, og det i nærværelsen, paa det at det kunde blive desto mages-
ligere for Præsterne.

Denne Maaned er ikke Passeret noget som er værd at anse-
res, uden at her er holden Prædiken og Catechisation for Colonien's
Mandskab, og for den Grønlandsk Ungdom som var her ved Colo-
nien, hellers maa jeg dog anføre dette som noget Merkeligt:
Sist i denne Maaned kom en Grønlander langt Sonden fra, som
var Bandskabt, hans Mave ragte lige fra hans Hals, og kunde jeg
ikke føle til noget Brøst-Been paa ham, Albuen var nær ved
Skulder-Bladet, Laarene var omtrændt en fjerdedeel Allen, og
hans Høide i sig selv var som et Ordenair Menniske. Hand ta-
lede u-forstaaeligt, hans Kammerat sagde at han kunde Epise 5
Sælhunde op i et Maaltid, de indbildte sig og, at han havde en
Spæadoms-Åland, og kunde sige tilkommende Ting. Hans Mo-
der fortalte mig at da hun engang var paa Jagt, og af Mæthed
lagde sig ned ved en stor Steen for at faae hvile, Drømte hun af
en Froid laae hos hende, og da hun af Alteration vognede var hun
gandske mat, og mærkte ved sig selv at hun var Besvangret!

Hun bad mig at jeg vilde tale til GUD for hende at den Bann-
skabte Søn maatte enten blive som andre, eller og maatte Døe
thi hand fortærte ald hendes Eiendom og Kysket Livet af hans andre
Søskende. Det fand jeg og sige at endskönt de var fremmede og
aldrig havde seet os før, hafde de saadan Fortrolighed til os at de
daglig besøgte os for at høre tale GUDS Ord.

September.

Denne Maaned begynder med temmelig sterkt Kulde og Sne
saa at Grønlænderne begynder at flytte til deres Vinter-Huusse,
for at Reparere dem.

Den 14de fulgte jeg med 4re Mand paa en Chaluppe, for at
søge efter Brænde, da vi var kommen 2 Miile bort, paakom os
en stor Storm, saa vi maatte retterere os til en liden Ø, hvor
vi belagde vor Baad for at beseje Veiret, men som Fange-linien eller
Touet som den var forsynet med, var raaden, gik den i tul og Baad-
den drev fra os til den anden Ø, og støtte op i en liden Bugt,
der stod vi, som man siger, som Baaden var fra os roed, der
maatte vi gaae og fryse i 2de Nætter og Dage, uden at faae hverken
Mad eller Drikke. den eene saae ynkelig til den anden, og
viste ingen udveie at frelses, saasom der og heller ingen Grønlænder
boede i nærværelsen. Omfider kom dog en u-formo-
dendes roende ud paa sin Gangst, vi raabte og skreeg da saa lenge
indtil han hørte os skaffede vores Baad til os igien, som havde dog
ingen stor skade faaet, det lærte os at være forsigtigere en anden
gang.

Den 26de reiste jeg paa Handels-Togt med 2de smaae Far-
tøyer, da vi var kommen 4re Miile bort paakom os en sterkt Mod-
Wind med Sne, saa vi maatte til nærmeste Ø og der ligge un-
der et gammel Sægel paa aaben Mark indtil den 5te Dag da vi
kom baade forfrosne og sultne til Grønlænderne, som baade opvar-
mede

mede os, og bespiisede os med Sælhund- Riød, der smagede os som de største Delicatesser for den sultne Mave.

October.

Den 12te efter at jeg havde faaet Fartøjerne fulde, begav jeg mig paa Hiem-Beyen, men det hente mig ligedan som før, at da vi omtrændt var kommen 5 til 6 Miile bort, maatte vi forsøge os til en Bugt om Natten for Blæst og sterkt Snee-drev, hvor vi atter maatte blive i 8te Dage og ligge paa aaben Mark, og for ikke at fryse ihjel maatte vi mest gaae baade Nat og Dag, vel pakkede vi os tilfammen under et gammelt synderrevet Sæhl, men maatte op strax igien, deels for at faae nogen Varme i Kroppen, deels og for ikke at blive under sneet, vi kunde ikke heller faae tillavet nogen varm Mad for os, men maatte æde frossen Brød og rygge Fis for tørst, saadane mange Puster maae en Riøbmand ikke vegre sig fore i Grønland eftersom hand alle tider maa være ude, det skulde være mig en Fornøjelse at lide alt dette dersom jeg kunde faae til slutning et roeligt stykke Brød.

Den 21de Kom vi hiem til Colonien, hvad som hellers passerede med Grønlænderne, var ikke noget merkeligt, de vare hellers meget begierlige efter at høre GUDS Ord, som er det fornemste, hvorfors jeg og efter at handelen var giort, reiste fra et Huus, til et andet, og Informerede dem, de kom og selv for at hente mig til sig, da jeg straffede dem for deres Overtro, og tillid til Menneskene og Dyrene, sagde de at de var undskyldte eftersom de viste ikke bedre; bad mig derfor at jeg vilde fortelig sige dem GUDS Billie, som jeg og gjorde, i det jeg saa taliede, stod en Angekok op og siger; I maae visselig troe alt hvad hand siger, men dette lyver han dog, at der er ingen Sælhund i Himmelen, thi jeg var for en Fierding Aar siden i Himmelen og talede med GUD som har givet mig den Kundskab jeg har, da jeg nu spurte ham hvordan GUD var, sagde han; det er ikke for dig som en lærd Mand eller half Angekok,

Fok at spørge om, din Fader havde først lært mig noget om GUD og da jeg siden exercerede mig til at være Angekok, saae jeg ham, som din Fader sagde, Han er stor og blank som Solen, og haver Lyd som Torden-Lyd, og undertiden som stærk Blæst, og var vanskelig til at forstaae for andre u-lærde, da jeg nu i de andres paahør straffede ham at det var umueligt for ham og de andre at fare til Himmels, fik jeg intet andet svar af ham end at jeg skulde lære ham hvad jeg kunde, saa vilde han lære mig igien hvad han kunde.

Den 29de reiste den anden Riobmand Sr. Gehnenden Søn- den efter paa Handling. Samme Dag kom nogle Grønlændere til os, og bad at jeg vilde tage den fremmede Præst Hr. Drachard med mig i morgen til dem og læse.

November.

Den 2den reiste jeg med Hr. Drachard til forommeldte Grønlændere, som opholdt sig 2de Mil fra Colonien paa Gothaabs-De.

Den 10de kom vi hjem igien, Grønlænderne vare meget begierlige for at høre GUDS Ord, hvorfor Hr. Drachard og fandt sig meere fornøjet end han havde forestillet sig. Og siden han var nyelig kommen og ikke hafde endda faaet ret Grund i Sproget, betiente han sig af mig, de spurte mig og om ikke GUD blev vred paa dem naar de arbejder og sover, thi da kunde de ikke love ham, men jeg svarede dem at det var noget som GUD selv havde ordineret til vor Bederqvælgelse, og i Arbejde kunde man enda have Tan- kerne til GUD, de spurte ydermeere om det var nok om de havde ham i Tanterne naar de ikke med Ord kunde Priise ham, jeg svar- red dem at GUD havde Behag i begge Deele, naar det kommer af et oprigtig Herte.

Den

Den 23 kom handels Fartøyerne hjem igien med fuld ladning, Kiebsmanden fortalte og at de som boede der Ender, var nok begierlig efter at høre om GUD, og begiærte at han vilde komme tilbage til dem igien og tage Præsten med, at de kunde afbede den svære Blodgang, hos GUD, som de vare besengt med.

Den 25 reiste jeg atter Nord efter med 2de Chaluper for at handle, og kom den første Dag 3 Miile bort, og maatte legge til en De om Natten, hvor vi ikke leed det beste.

Den 26 søyede Binden sig at jeg kom til Grønlænderne hvor vi have vores Handels-Pladzer, og er 9 Miile fra vor Colonie.

Deceember.

Den 6 reiste jeg hjem igien, under veis maatte vi forblive i trende Dage paa Alben mark, 2de af mine Folk fik Frost i deres Tæer og Fingre, og vi maatte for resten udstaae meget Ondt. Hedningerne som opholdt sig hvor jeg var, bleve gandske misfornøiede over, at jeg vilde saa hastig forlade dem, Aarsagen var at de vare meget svage af Blodgang, og mange af dem døde hvofor jeg maatte gaae fra et Huus til et andet, hvor der høretes Græden og Hølen, men saa snart jeg bad dem tie, saa taude de alle, jeg begyndte da at formane dem til Taalmodighed, og sagde, at Gud nok vilde hielpe dem, hvorpaa de sagde alle; Kænd du ikke skaffe os ham at see, saa ville vi ikke slippe ham førend han lovede os enten at hielpe os nu eller og at vi ikke maatte komme til Torngarsuk, o. (Diævelen.) Da svarede een Angekok: Jeg farer vild allesammen. Jeg har været tiere hos Torngarsuk eller i Gandens Huus, end som i Himmelen, det vil jeg nok troe, sagde jeg: Jeg Himmelen siger han er ingen søde at bekomme, men i Helvede er Sælhundte og Fiske nok, men vi lider Ondt for at
B faae

faae dem, thi i Landens Olde Moder er Herre over dem, men fand see du meener, sagde han til mig, den anden Himmel, der er got at være; thi der har jeg hørt Fryde Sang af de døde Siæle, du lyver sagde jeg til ham, forsøg strax at fare lidt i Beiret, saa vil vi troe dig. Det var brav siger de andre, han indbilder os meget, og dersom du nu fand det du siger, saa lad see din Konst. Da Knægten hørte at jeg vilde see Prøve, blev han vred, og skielte mig ud; hvor jeg som Magistrats Person i Grønland (med Permission at sige) ikke bar mit gehver Forgæves, ikke heller forsonste mig og pryglede ham af, da han raabte om Hielp, omkring satte mig over 50. Styk, som jeg jagede paa Flugten, i det kom nogle Qvinder og sagde til mig: vi kom ikke for at hielp Angefoken, men for at skille eder ad, du er vor ene Trøst, og du lærer os om GUD og trøster os uden Betalning, men denne han heper kun for at fortiene noget, siden han ikke fand fange self, jeg merkede og siden at de holt meget af mig, fordi jeg jagede Angefoken bort af Landet, og siden læste for dem, mange af dem græde af Glæde og fornøiede sig udi det jeg sagde, jeg formanede dem og stedse at blive ved.

Den 9 reiste jeg atter ud med Herr Drachard til nærmeste Grønlænderne som opholt sig, to Miile Besten for Colonien, for at underviise dem.

Den 10 kom vi tilbage igien, da Herr Drachard imidlertid læste for dem, og bad mig sige til een gammel Mand, at han skulle i Besynderlighed takke GUD som hafde givet ham mange Børn, der kunde forsørge ham, naar han blev gammel og svag. Da svarede han strax Herr Drachard: jeg vil nok troe det du læser, thi jeg har hørt meget om GUD af den gamle Præst, men det du siger at GUD har givet mig Børn, er een stor Løgn, thi jeg har selv giort dem. Er det ikke sand, sagde han til sin Kone, da jeg blandt andet sagde at det var dog GUDS Gierning, og at der fantes og de som var ufrugtsommelige som Sara, og Elisabeth,

beth, om hvilken jeg og ved samme Leilighed fortalte ham, og nu omstunder og fantes mange, svarede han enten er de ikke rigtige Gruentimmer, eller og maae de være forheret, som og een Tid hente mig, da jeg havde taget mig een smuk Pige, og hendes Forældre ikke vilde miste hende, men jeg som en brav Karl tog hende med Magt og førte hende til mit hjem, og da jeg havde lagt mig hos hende og falt i een Slum hørte jeg Moderens Røst som nok var een Her, og da jeg vognede for at ville bestierne min unge Brud, var hun omkabt til een ung Karl hvorfors jeg strax jagede hende bort, hvad synes du derom? jeg svarede: det er Løgn og du har drømt, han sagde, skulle jeg sove og drømme naar jeg gif paa Frierie, det er ganske sandt du maa nok troe mig.

Den 19 reiste jeg ud med Herr Ohnsorg til dem som boer tre Meile ind i Baals Revier, een hver af os paa sit Embede, efter at Herr Ohnsorg havde læst og underviist Ungdommen, sagde een ung Mand at han med sin Kone i vores Graværelse læste for sig og deres Huusfolck, og naar de undertiden Kunde forsømme det, var det ligesom de havde gjort een Ulykke; Det maae nok være GUD som ængster os, naar vi veed hans Villie, og ikke gjør den. Jeg befalt dem og sagde at GUDS Søn havde sagt at den som veed sin Herres Villie, og ikke gjør den, skal have mange Hug.

Den 24 Forlod vi dem ganske glade og fornøiede. Vi ender det gamle Aar, GUD skee Lov med Helbred og Sundhed, GUD unde os det samme i det nye.

1740.

Januarius.

Siden her indfalder nu mange Hellige Dage i denne Maaned, og ingen Reiser kunde skee, saa er da ikke noget Merkværdigt, som kunde anføres. Her er holden Prædiken, saa vel for os som for Grønlanderne, og er ikke nødvendigt at anføre, hvad Anmerkninger

Grønlanderne gjør sig om disse Fæster, saasom de af andre tilforn ere anførte. Dette har de, blandt andet, spurt mig: om Christus ikke alligevel kunde frie Mennissen fra Dævelen, uden han skulle lade sig føde af dem, som ikke elskede ham, og hvorfor han ikke nu vilde komme til dem, for at lade sig see, og lære og helbrede dem, som han gjorde ved Jøderne, de skulle bedre tage sig ham an og troe paa ham end de gjorde, men jeg svarede dem: at derfor havde GUD sendt dem omkring at lære som kunde undervise dem om de samme Ting; thi GUDS Søn sagde selv til dem: gaaer hen og lærer alle som ikke kiender mig, og døber dem, dersom de ikke troe eder saa troer de ikke heller mig; thi de skal ikke tale andet end som GUD selv har befalet dem, men de svarede, at de troede nok, men dersom de omgikkes ham selv troede end da meere og saa hialp han dem nok, naar de trængte.

Februarius.

Den 7 reiste Herr Ohnsorg med fem Mand ud til nærmeste Grønlanderne paa Embedes Beigne.

Den 14 kom han tilbage igien, og fortalte at der blev een død begravet som længe havde været syg, nærværende Benner som vare bedrøvede, trøstede han og læste for dem, saa de gave sig til Freds, siden de hørte at de skulle opstaa igien, og blive GUDS Egne dersom de troede.

Den 21de reiste atter Herr Drachard ud med 4re Mand paa Embedis Beigne, samme Dag som det var got Vejr vilde jeg roe udi min Grønlandsk Baad, men efter gammel sædvane var jeg atter ulykkelig, thi som der gik stærk Dinning af Søen paa Land, kom der een svar Søe og kantroede mig om, og slog mit Hoved imod Klippen saa Sandserne forgik mig. Men til stor Ulykke kom der een anden stor Søe, som kastede mig høyt paa Klippen,

pen, at min Baad gik i tu og jeg selv blev forslaget, baade i Hovedet og Rygen, og saaledes undkom jeg, Gud ske Lov! der fra med Livet. Det hente mig og een gang da jeg var paa Jagt og skød et meget stort Reensdyr, ikke til døde, men kunde ikke løbe stærkere, end jeg kunde naae det, og da jeg greb det om dets Bagbeen, slog det mig for Brystet, saa jeg viste ikke af mig selv, omsider kom jeg mig igien, men saa intet Dyr, men følede desto meere til, at jeg havde været det for nær, saa jeg neppe kunde gaae hjem, eftersom jeg var to Miile til Fjeld.

Den 26. kom Herr Drachard hjem igien, der havde efter hans Sigelse, ikke synderligt tildraget sig, siden han en var Sproget mægtig, uden han rosende dem at de var lærvillige. Indeværende Maaned har været temmelig Frost, nogle af Folket er besfengt med Skorbug, idelig Besøg har vi haft af Grønlænderne, de gamle for at forhværve noget til Føde og Klæder, men Ungdommen for at lade sig undervise i deres Christendom.

Den 27 reiste jeg med Chaluppen til Grønlænderne for at handle og kom tilbage den 6te med lad Fartøj, men som Binden var imod, vilde jeg tage den beste Wei igiennem et Sund, men til al Uheld Støtte an, paa et blint Skier, Vandet falt i det samme og vi maatte staae den heele kolde Nat og ikke kunde røre os, eftersom der var Vand paa begge Sider hvor vi stoed, og Fartøjet var lidet. Hver fandt tænke hvad Ondt vi maatte lide med Frost og Kulde, som trængde os i tolv Timer indtil Vandet vort og lätte os af igien; Jeg havde og medens jeg var hos Grønlænderne undervist dem, og de fantes og lærvillige, uden nogle gamle Riællinger, som vilde forføre andre med Overtro; men de begynder alt temmelig at tage af.

Den 28 reiste atter Herr Ohnsorg til Grønlænderne, jeg fulgte med for at handle, under veis lagde vi til Lands for at hvile os mod den stærke Blæst som stod af Fiorden, hvor jeg blev
B 3
vaer

vaer een Hare som jeg og Kiød, men da jeg skulde gaae til Fartøyet igien, falt jeg ned af een Klippe, og slog mig meget haart saa jeg ikke kunde komme mig for i een lang Stund, og Kulden trængede mig at jeg og fik lidt Frost i mine Tæer, men lod mig ikke merke med hvad mig var hent paa det de ikke skulle vende tilbage for min Skyld, at Hedningerne ikke skulle forsømmis.

Den 29 Kom vi tilbage igien, Grønlænderne bade at vi ikke maatte tage ud i ondt Vejr, eftersom de holde saa meget af os, fordi vi lærde dem om GUD, een Nige Kom og til mig, grædende og bad, at jeg vilde hielpe at begrave hendes Moder, som for nogle Dage siden var død, siden hun ingen Hielp hafde, hvilket jeg og gjorde, og formanede hende at hun ikke skulle græde en heller bruge de Superstitioner, som de bruger med deres Døde, hun lovede og aldrig at gjøre det meere, men ville allene troe og tale om GUD.

Martius.

Fra den 5te til den 14de hafde jeg at oversætte nogle Grønlandske Psalmer og Bønner som Herr Ohnsorg og Herr Drachard hafde bedet mig om.

Den 9 reiste Herr Drachard ud paa sit Embede, og Kom tilbage den 15. igien, han hafde to af Herrenhutterne med som roede for ham, de hafde alle ageret Lærere, Grønlænderne fortalte mig siden, at de lærte dem anderledes og ikke som de har gjort tilforn, jeg siger til dem, at det har og været GUDS Ord, men de siger nej at de ikke forstoed dem, men at Herrenhutterne maae forføre den sinaa Præst, saa kalder de Herr Drachard, sig til dem at de lærer os noget, som er forstaaelig.

Den 16de Foer Herr Drachard ud paa Embedes Beigne,
 efter

efter Begiær fulte jeg og med for at hielpe ham ved Sproget. Der var een Deel fremmede Grønlændere samlet, som og stod med deres Felter derfor at fange Helle-Glyndre. Da nu Herr Drachard begyndte at læse, tog een til sin Fromme, og bad at de andre vilde høre paa ham og begynte at fixere Herr Drachard, ja bleev ved siden han formodet at ingen torde tiltale ham efterdi de vare saa mange. Hvorpaa jeg ikke forsømte mig, men tog Frommen bort og pryglede dem dngtig af, jeg fik vel nogle gode Drag over mit Hoved, men da de merket at jeg fik Overhaand bleve de saa ydmyge at jeg kunde faae dem til hvad jeg vilde, de undskyldte sig og at de ikke viste bedre, og bad mig holde op igien, vore egne de kom strax for at stille os ad, og taledes til de Fremmede, saa vi siden bleve gode. Venner igien, og reiste hjem den 21. dito.

April.

Den 5 Kom nogle Grønlændere og fortalte os at de hafde seet to Skibe passere Nord efter, og bad mig, at jeg vilde tage Præsten med mig og besøge dem, thi de længtes efter at høre om GUD.

Den 8 reiste Herr Ohnsorg ud til dem, der fulte og to Grønlænderne med ham, som skulle agere Catecheter hos deres Venner, jeg hafde og i Sinde at ville reiset med, men som jeg havde vriffet mit Been Dagen tilforn, da jeg var paa Jagt, maatte det beroe den Gang.

Den 14 kom de udfarne hjem igien, og medbragte Fugle, Bilt og Helle-Glyndre til mig, fra dem, som jeg tilforn havde tugtet, og lod sige, at jeg ikke maatte være meere vred paa dem, thi de andre havde fortalt dem at jeg havde aldrig giort dem Ondt uden de først begynte, men alle Tider hialp dem naar de trængte og til Beviis, at jeg ikke heller var vred skulle jeg give
ve

ve dem Syenaaler og Krager, som de og fik meere End de forlangte.

Den 25 reiste jeg ud paa den Lange Togt Nord efter, og kom anden Dagen 8. Meile borte, hvor jeg blev vel imodtaget, om Aftenen da jeg vilde legge mig kom der een stor Mængde af Mænd, Qvinder og Børn, begjærede at jeg vilde tale om det som jeg forgangen Aar sagde dem, thi de har Tit i Vinter tænkt derpaa. Jeg begynte da fra Verdens Skabelse intil Christi Undfangelse og Fødsel, og hvor store Ting, GUD havde Bevist Jøderne, og os alle, den Dag i Dag er, da spurte nogle mig ad hvorfor GUD havde saadan Kiærlighed til dem, som var saadanne slemme Mennesker, thi GUD trænger jo aldrig til os, han maae være bedre end Forældre imod Børn? Jeg svarede: at GUD er langt bedre, og ret mageløs af Miskundhed, derfor vil han ikke at vi skal komme til Diævelen; derpaa begyndte een Kiælling ved siden af mig, at mumle og brugte adskillige Grimasser og sagde: Tameisinnareit asseisigut o per pogut, det er: blev veed at elske os, vi troe, men jeg talte hende til og sagde at hun ikke skulde bære sig saa naragtig ad, men bede med Andagt.

Den 28de reiste jeg længere Nord, og efterlagde min Handling hos een ærlig Mand, indtil jeg kom tilbage, han lovede og at passe redelig der paa.

Den 30 kom jeg til een Blads som kaldes Umanak og er 16. Meile fra Colonien, hvor der og boede endeel Mordere iblant andre skikkelige Folk, de tog og venlig imod mig, og havde stor Længsel at see mig igien; thi jeg havde været 4 Aar fra dem, Morderne omtrændt 50. Mænd kom til mig strax, og bad at jeg vilde følge med dem, saa havde de noget at sige mig, som ikke mine Folk ej heller de andre maatte høre. Jeg blev vel noget ilde tilfreds dermed, men uforsærd fulgte dem op paa en høy Klippe, jeg veedste nok tilforn at de havde Ont i Sinde med vore Folk, for den Uret som

som den var skeed ved Colonien, aaret førend jeg kom anden gang til Landet! de bade mig sidde ned hos dem, og de satte sig rundt omkring mig, da stod en af dem op som nok for hans Mund skyld kunde være Procurator, og begyndte sin Tale saaledes. Vi haver handlet alletider ret, og fiendt din Fader og dig, de har aldrig gjort det som de paa Gothaab gjorde imod os, da vi havde slaget en Hære-Mester ihjel, gif de med undersundighed og lod eders Folk, tillige med Herrenhutterne binde og slaae os, og maatte ligge med Jern paa, de gjorde stor uret, de havde selv først styrket os og sagt, at Hære-Mestere skulle døe, og den vi dræbte var een Morder, der for dræbte vi ham, og vi havde og i sinde at ville hevne os paa eder, var og allerede paa veien, da vi hørte at Kiøbmanden med sine folk var paa handel langt synden fra Colonien, og der var ikke flere hjemme end Præsterne med Kone Børn og to Mænd, men som vi fiendte dig, ville vi ikke gierne gjøre eders Folk Ondt, da jeg det hørde greb jeg til min Lølle-Kniv og spurdte om de agtet at slaa mig ihjel for de andres skyld, og bad dem at de vilde kun slaas redelig saa skulle jeg nok forsvare mig, da de det fornam sagde de at de ikke havde noget ondt i sinde mod mig, men de Præster og Herrenhutter kunde de ikke forglømme som de mente havde gjort dem uret, jeg svarede at de havde gjort det for at hindre at de ikke skulle gjøre det meere, og dersom de ikke bleve straffet saa kunde ingen være sikker paa sit Liv. Svort Land var saadan Skik at naar nogen gjorde Ondt, saa blev de strax greben og sat i Jern indtil Øvrigheden gav Ordre at de skulde straffes, enten paa Livet eller med Pidsken, Brændemerke &c. Ligesom de havde fortient til. Præsterne gjorde det da til den Ende at eders Lands-Mænd kunde være sikker, og det burde være saaledes at hvo som slog hinanden ihjel, bare paa en Angekøbs sigelse han skulde miste sit Liv: gien, hellers holder de ikke op, om de skal gaae ustraffede, de meente igien at de havde ligesaa stor Retighed til at være Exequiteurs som vi. De bad mig derpaa at jeg vilde fortælle dem noget, thi de var saa ængstet indvortes, hvor paa jeg og strax taledes saa vel om Gudelige Ting som om Verflige Love og mest om det seinte Bud,

og da jeg med Alvorlighed fortalte det, kunde jeg see stor Andægtighed blandt dem, og allersterkest iblandt dem som var beskyldt for de slemmeste, ja Vandet trillede udaf deres Dyne, og de sagde: Sindet er glad og vores Indvolde er bedrøvet, kom nu og følg med os til vore Telter paa det at vore Koner og Børn og de andre kænd og høre noget; jeg fulgte alt med dem bag Bierget, og blev med Glæde imodtagen, de satte for mig frisk Reens Dyr Kød og Fisk at jeg endelig maatte Spiise, de fortalte strax de andre hvad jeg havde sagt dem paa Bierget, hvorføre de forlangde og at jeg vilde læse for dem som jeg og gjorde, da jeg nu havde endet, sagde de: Vi er udraabte for store Skælmere, men vi troer nok at dersom vi havde haft saa længe Kundskab om GUD som de Kallalit der boer paa Gothaab hos eder, havde vi for lang tid siden holt eders Skikke og Lærdomme, thi vi er nu alt bleven forandret, og du skal herefter ikke høre noget Ondt meere fra os.

Men om Aftenen da jeg havde lagt mig hos den Mand som havde fire Koner, og var derfor agtet for den Fornemste iblant dem alle, kom mine Folk til mig, som bestod af fire Mand og sagde; det gaar ikke godt til, thi her kom en stor mængde af Grønlænder, og staar nu ude og har megen snak iblandt dem, de har alle Bue og Piler, og strax kom atter en Pige som sagde til mig, de ere bange for dig og staar ude og gjør overslag om de tør angribe dig, thi jeg hørte at en af dem sagde: Det er ikke vor villie at gjøre Næse Ondt, (saa kalder de mig,) men hans Folk vilde vi nok i færd med, og en, og anden sagde: Lad os først see om vi kænd saa Livet af ham siden kænd vi nok faae Livet af hans Folk, thi vi har hørt sige at han kænd ikke døde af Skud, og det bider ikke paa ham, mine Folk blev da saa forfærdet at de rystede, jeg stod derpaa strax op og tog min Kniv i Haanden, hand med de fire Koner sagde til mig hvor vil du hen, jeg svarede at jeg ville ud og holde styr paa dem som ikke vil give mig roe at sove, han sagde, jeg vil gaa med, da jeg kom ud stod de alle i fuld Gevehr, jeg gik strax til dem, og spurdte: vil I paa Jagt siden I ere saa udrustede, dersom I ikke gaar hver til sit hjem

hiem og lader mig have Matte. Roe, skal jeg skiere baade Mave og
 Farme af eder, tenker i at i ville slaae mig ihjel som intet skarpt bi-
 der paa, min Bert taledede dem og til, og sagde at jeg var
 et skikkeligt Menneske, han vilde gierne unde mig sin Daatter om
 jeg vilde have hende, de svarede alle at de mente ikke mig, jeg bad dem at
 de kun vilde sone sig hiem, ellers skulde jeg lære dem det, hvor paa
 de alle tog deres Bey bort og bad, at jeg vilde besøge dem om Morgen
 som jeg og gjorde, og derpaa gik vi hver til vores Herberge igien, men
 hvad de havde i sinde kunde jeg ikke vide. Men det kunde have været
 galt nok, hvis jeg ikke havde været saa resolut, og talt saa store Ord.

Majus.

Den 3. Efter at jeg havde faaet min Baad lad, forsoeyede
 jeg mig paa Hiem-Beyen, men formedelst Contrair Binde maatte
 blive paa en De hvor der stod tredive Familier, som var af dem der
 vilde have slaget os ihjel. Da jeg kom der, møtte mig fire Mænd
 som bad at jeg vilde blive hos dem, en af dem sagde: bliv hos mig,
 jeg er den største Herre og har fem Koner, de andre vilde og ha-
 ve mig og beraabte sig paa at de vare saa anseelige at de havde
 tre a fire Koner, da jeg udvalgte mig den fornemste som havde
 de fem, blev de andre noget fortrydelige der over, og sagde, hav-
 de du kommet til mig skulde du have faaet ligget hos hvilken af
 mine Koner du vilde, thi jeg har aldrig været Zaloux men jeg betakkede
 mig for hans Godhed og sagde at det var ikke anstændigt, den
 GUD jeg ærede, og taledede om, fordrog ikke saadant. Om Af-
 tenen maatte jeg ud paa Marken at læse for dem, eftersom der var
 en stor mængde af Mennesker saa de ikke kunde faae Rum i
 Huuset, mange af dem kunde jeg see gave flittig agt paa, men
 den Undervilning er ikke tilstrækkelig for saa kort Tid, jeg vil-
 de nok have haft en af Præsterne med, men var Om for at be-
 de dem der om, siden de siger at de ikke har Kræfter at udstaae
 det Onde som Riebmændene maa liide. Siden bleve vi de
 allerbeste Benner.

Den 5. forføyede jeg mig paa Hiem-Begen, i følge med fem Kone-Baader, hvor iblandt var og nogle af dem som havde Ord for at være Mordere, de bade at jeg ikke vilde forlade dem, men hvor de satte deres Telte skulle jeg og forblive, paa det de kunde Profitere noget af GUDS Ord! hver Aften hvor jeg søgte Havn, satte de og deres Telter, og kom strax til mig og lod sig Underviise, hvor de og lod see stor Andagt, allerhelst Børn og Qvinderne.

Den 12. Som de nu var kommen til deres Stæd, hvor de agtede sig at forblive, skiltis vi ad, Qvinderne græde og beklagede sig for deres Reise-Kammerat, en Gammel Kone kom til mig i det samme, og sagde, vil du ikke at min Daatter maa følge med dig, thi hun græder og er gandske Bedrovet for du ikke vil have hende med, om ikke til Kone saa dog at hun maatte tie ne dig, thi hun haver faaet saadan Længsel til GUDS Ord; men jeg undskyldte mig paa det at de andre ikke skulle have nogen Mistanke

Den 13. kom jeg Hiem og havt imidlertid lidt meget Ondt, der til med havde jeg og sterkt Bryste-Syge.

Den 23. udsendte jeg 4re Mand efter den Handel som jeg lagde efter mig 8te Mile Norden for os, thi jeg er endnu ikke ret frisk.

Den 28 kom de Hiem igien, der nu den gamle Mand som havde det i forvaring, lod mig sige at han vilde boe ved Colonien, for at profitere af vores Nærværelse.

Junius.

Den 9. kom en mængde fremmede Grønlænder langt Syden fra, og agtede sig Nord til Christians-Haab, hvilke jeg leverede en Sæddel med til Hr. Alsbach, de spurdte mig om den Sæddel kunde fortælle dem der Nord, at jeg vilde komme til dem i Sommer.

Den 15. ledsagede GUD vores forventende Fæderne-Lands Skib, som førtes af Jens Eklund, dermed kom en Præst navnlig Herr Sylo, som skulde af løse Herr Ohnsorg, som da havde tiendt i 6 Aar ved Got-Haab, de havde og en Ordre til mig, at som der ingen Riebsmand var ved Christians-Haab, skulde jeg forsøge mig der hen! det Klingede ikke i Grønlændernes Øre, at jeg skulde forlade dem, som var saa got som opfødt iblandt dem, hver gang de siden saa mig saa græd de, allerhelst Fruentimmeret! og Børn, som genteenlig ere Hierteblødt.

Den 19. begyndte vi først at løse Skibet, eftersom det haarede Vejr hidindtil havde forhindret det. Den heele Maaned havde vi alle tider Grønlændere hos os, hvor iblant var en Familie som Herren-Hutterne havde Døbt Aaret tilforn, og nu var kommen tilbage, han fortalte at han havde lært sine Lands-Mænd det samme som han var Underviist om, der var mange som troede, men som der Synder paa Landet er mange Angefokker, bliver de gode lættelig forførte siden de ere saa meget Let-Troende.

Julius.

Den 25. tog jeg afsked med Coloniens Folk, Grønlænderne kunde ikke bierge dem for graad, men forlod mig strax og begav sig til Fiels, hvor man kunde høre deres Græden og Hølen langt borte. Jeg begav mig da med en Chaluppe med fire Mand paa min Rejse, en stor deel smaae Baade gjorde mig geleide en Miils-Vej bort, hvor de skildtes fra mig Grædende.

Augustus.

Den 6. møtte jeg 9. Rone-Baader 30. Miile fra Gothaab, som agtede sig derhen, og vare komne Norden fra Christians-Haab, de fortalte mig, at der levede de alle vel, de sagde og at de Præster som der opholte sig havde læst og undervist dem om een der heede GUD, de forlangede og at jeg vilde underviise dem, som jeg og gjorde, men som de samme ikke havde været længe ved Colonien, men havde deres Boeliger langt Sønder paa hvor der ingen Logier er, var de noget Folsindige, der var og to Ungefoker iblant dem, som lastede mig fordi jeg ikke kunde fare til Himmels som de sagde de kunde, den eene sagde: at han havde været i Holland i Vinter, da han vilde fare til Himmels og blev forvildet i een Taage; der havde han seet at Hollænderne gjør Træ-Dukker som de blæfede Liv udi. Heraf kommer det sagde han, at eders Land er saa fuldt af Folk, jeg loe kun ad ham, og sagde: at han havde drømt, og ikke maatte bilde mig saadant ind, og der paa begiærede at han skulde gjøre een Prøve paa saadan Himmelfart, men han undskylte sig at han ikke var frisk.

Den 13. kom jeg til Sydbay som er 30. Miile Synden for Christians-Haab, hvor jeg atter treffede nogle Telter, disse Folk var meget Gudfrygtige og deres Tale var mest om, hvorledes de kunde blive salige, de fortalte mig at de havde boet ved Colonien Christianshaab, og var der underviste, de bade mig og at jeg vilde lære dem noget, som jeg med stor Fornøielse gjorde siden jeg saae at de var reedelig, de sagde at de var kun paa Gangst, men vilde komme Nord til mig igien mod Høsten.

Den 14. reiste jeg atter dervfra, een Pige og Dræng fulte med mig som vilde viise mig Beyen, og begiærede at de maatte blive hos mig, for at høre GUDS Ord; thi sagde de, vi har forladt Fader og Moder allene for at lære og blive GUDS Børn.

Den

Den 19. kom jeg til Christians-Haab, og blev meget glædelig imodtaget af alle, saa og af Hedningerne, som strax kom for at vilde see mig, som de havde hørt fortælle om. Jeg havde og strax adskillige Discusser med dem som de syntes vel om, og sagde det var got at vi fik dig hid til os, som forstaaer vores Sprog, vi elsker dig, elsk du os igien.

Den 24 begav atter de 4re Mand sig hjem igien her fra til Gothaab.

Den 25. fulgte Hr. Wedzel med Assistenten til Ise. Giorden for at undervise Hedningerne.

September.

Den 1. om Natten Kl. 12. kom vor Handels Jagt hjem igien, Hr. Wedzel fortalte, at der han havde læst for dem, spurte een ham ad, om han havde været i Himmelen og seet GUD? Siden han taler om ham, da han sagde nej; men havde det af GUDS Ord, som var skreven af hans Tienere, da svarede han ham igien, at han var bedre underrettet derom siden han kunde fare til Himmels, og under Jorden, hvor han kunde tale med Folket paa begge Stæder.

Den 6. foer jeg med to Mænd 3. Mille Synder efter for at forsøge om der var Reensdyr, under Veis da jeg skulde springe af Jollen paa Landet til nogle Grønlanderne som vilde tale med mig, gled jeg med Foeden og falt og slog mig meget haart imod Klippen, Flinten som jeg havde i Haanden, sprang af, og havde nær skut baade mig selv og de andre ihjel, som stod for at tage imod mig, de kom strax springende og tænkte at jeg var død, og raabte er han død? men da jeg talte til dem, sagde de det var vel du slap, kom nu op og læs for os, og tillige tak GUD som befriede dig. Da de nu havde tæret

et Blodet af mig, læste jeg for dem de 10. Bud med For-
klaring efter deris Begiær, de sagde, det er vanskelige Ting
som GUD har budet, thi alt det, som du nu har sagt er vi al-
lesammen ikke god for at holde, een Pige svarede at hun havde
hørt det af min Broder tilforn, og det er vist, sagde hun, vi
er alletider meere for Ondt end Got; thi det har GUD vist
forud derfor har han givet os de Befalninger, og da jeg nu hav-
de talt med dem og de vare fornøiede, toeg jeg bort igien.

Den 9. Kom jeg hiem og havde faaet et Dyr, der var man-
ge smukke Pladzer slette Marke, og ferske Bande hvor der op-
holte sig stor Mængde graae Gies.

Den 10. lod jeg anlegge et lidet Batterie for Colonien, og
opsatte en Flag-Stang til vor store Konge-Flag.

Den 12. gik jeg paa Jagt ved Colonien, tvende Grønlæn-
dere fulgte med mig, den ene bad mig at jeg vilde tage ham en Ko-
ne; thi han havde hørt sagde han at jeg alletider var u-forsærd til
at tage Jomfruer til andre, nu var der en smuk Pige der Nord
som han gierne vilde have, men Moderen vilde ikke miste hende,
bad mig derfor at jeg vilde slaae hende ihjel, saa vilde han be-
tale mig der fore, hun har lenge fortiendt at doe sagde han! thi
hun er en Froid-Here, men jeg svarede ham at siden han havde
Tanker til Datteren, saa var det kun let paa skud, Men sagde
han, jeg har selv seet at hun har gaaet med Spøgelse, og fors-
heret andre, og hun tiltaler baade os og andre naar vi vil læse,
jeg lovede ham da Pigen, men sagde derhos at vi ingen slog ih-
jel paa løse Ord, og uden at have vores Konges Befalning der-
fore.

Den 20. da vi bryggede Øll til os, kom nogle Grønlænder,
og spurte om vi lavede galt Vand til, thi saa falder de all-
stærk Drik, siden de veed at naar nogen drikker for meget der-
af,

af, saa bliver de saa galne, de forundrede sig tidt over at den geme-
ne Mand fand finde Behag i, at være gal som de siger er saa
hellig en Ting. Een gammel Mand spurte mig samme Tid
om det var sandt, som een Angekok havde sagt, at der skulle kom-
me een Stierne paa Besøg til dem, de vare alle bange, jeg spur-
te om de endnu var saa gal at de heller troede Angekokens
Eogn, end os som taledes GUDS Ord, de siger at de ere alle
skikkelige Folk og troer alle Ting, som bliver dem sagt, men
Angekoken begynder de at saarer leede til.

Den 21. Foer jeg ud paa Handels Tougt til Isfiorden,
Hr. Alsbach fulgte og med paa Embedes Beigne, der kom og
nogle til mig, og bad at jeg vilde komme til een Enke og trøste
hende; thi hendes Mand var for 2. Dage siden ihjelslaget af et
Isbjerg, samme havde 3. smaae Børn. Da jeg kom ind i Huu-
set, laae hun plat ned paa sit Ansigt og græd, tillige med hen-
des Benner, som beklagede hende, jeg satte mig strax ned hos
dem og taledes til Enken og de andre, hvorpaa hun gav sig strax
til Freds, og begjærede at jeg vilde komme tiere til hende; thi nu
har jeg fornummet sagde hun: at Fremmede er langt bedre end mine
Egne; thi de sidder kun og seer paa mig. Da jeg haver læst for dem,
taktede hun mig og jeg forsøjede mig til min Handling.

Den 25. kom vi tilbage igien, jeg havde og meget med een
Illiletlok (d: en Hæx Kieling) at bestelle, thi hun havde mange
Anflagere, de bad at jeg vilde være tilstæde saa vilde de Steene
hende; thi hun forfører Ungdommen og har dræbt mange med sit
Hexerie, men jeg forbød dem at gjøre hende Ondt, og sagde
derhos, at det var intet om, men de skulle kun holde sig til
GUDS Ord, og ikke frngte for Hæx Snaak, thi det blöder ik-
ke paa nogen som holder sig til GUD, de svarede at du troer ik-
ke førend du bliver forhexet af dem.

Den 27. foer atter Assistenten ud paa Handels Tougt Nord
D efter

og Hr. Wedjel for at undervise de der boende Grønlandere.

Den 28. Komnogle Baader til os, de samme satte deres Telter hos os, og agte sig Nord efter, i Morgen, de bad og at jeg vilde komme til dem for at fortælle dem noget, hvor paa jeg strax fulgte med, og gik i et Telt hvor Manden havde 3. Koner. Een stor Mængde fulgte og med. Da jeg nu havde fortalt dem, om GUD og deres Bankundighed om ham, endte jeg min Tale til den som havde 3. Koner og sagde: at det var ikke tillat at have flere end een, hvor over den første som var hans rette Hustru blev heel fornøyet og sagde, det er vist jeg lider mange gange Fortræd for de andres Skyld, Manden svarede hende, saadan Mand vilde du nok have, og sagde til mig du burde ikke tale, sligt saa de hørte derpaa, nu er hun bleven storagtig over det.

Om Aftenen kom de atter til mig, hvor iblant var den 3die Kone som havde et blaat slagen Dyne, og bad mig at jeg vilde tale til hendes Mand for den Uret hende var viderfaret. Jeg sagde du har nok selv været Skyld dertil, og du skulle lade blive at tage en anden Mand som havde Kone før; Hun tilstod vel at Skylden var noget hos hende, og sagde at da han bad hende sige hans Sø: Velsk færdig, da sagde hun; det kan din rette Kone gjøre, hvorpaa han strax sloeg mig; Manden sagde at han slog hende ikke saa meget for det, som for det hun brugte en slem og skiden Mund mod mig, jeg talte dem begge til, og sagde, at GUD vil ikke at de skal leve saa ilde, de lovede herpaa, herefter at leve skikkelig, og gik venlig og velforligte bort.

Sist i denne Maaned loed jeg et lidet Huus oprette af Torv og Steen, paa Grønlandsk maneer, til de her paa Colonien værende Børn og Catecheter, der kom og 4re Familier til os og begærede at de maatte bygge dem et Huus ved siden af det andet, paa

paa det at de og ved vores daglige Omgjængelse kunde lære Guds Ord, og blive døbte, hvilket dem og blev tillat, og straxen begynte at arbejde, jeg gav dem og nogle gamle Biekker til Tag, saa de blive heel fornøiede, de gif og strax til os Morgen og Aften for at underviises, Catecheten Jens Pederson gif og daglig til dem for at lære deres Børn at læse i Bog.

October.

Kom een ung Mand til mig fra Grøn-Ølænderne og havde med sig et Keffkind som han tilbød mig med disse Ord; Jeg veed at du er alt for net og reensfærdig til at gjøre det, jeg vil have gjort, min Kone er u-frugtsommelig, du forstaaer mig nok, men hvis du ikke vil, da befal een af dine Matroser til at gjøre hende frugtsommelig, da jeg nu strafede ham for hans u-blue Tale, svarede han, det er ingen Skam hun er gift, og fandt faae een af dine giste Matroser, men da jeg nu overbeviste ham at det var Synd, og imod GUDS Villie, da siger han til mig det fandt nok være sandt, men giv mig da noget Brændevin, maaskee hun fandt blive frugtsommelig deraf, for 2. Aar siden gav din Broder een Brændevin som var frugtsommelig med een Sælhund, og den forsvandt, thi han var een Mand, nu troer jeg nok siden hun er een Kone, hjælper det til at hun fandt blive frugtsommelig, jeg kunde ikke slippe ham førend han fik lidt Brændevin med sig.

Den 5. reiste jeg op til Isfiorden for at sætte vor Handels Fartøi paa Land, og kom den 6. tilbage igien.

Bed Colonien stod der een stor Haaben Grønlænder, og biede efter mig, for at lade sig undervise om GUD, men Hoved Aarsagen var denne, at de ville see mig, siden de havde hørt tale om min Stærke og om min Jagt, hvorføre jeg og fik det Tilbud af een af de Rigste Mænd at han vilde give mig hans

Datter til Hustrue. Jeg ikke kunde andet, end takke med Undskyldning, at jeg havde ikke lyst at gifte mig. Siden jeg og merkte at der var nogle som gierne vilde høre om GUD, læste jeg for dem om Apostelen Pauli.

Den 8. tog jeg ud paa Jagt, og havde 2. Grønlændere til at roe mig, og tillige at være mine Lædsagere

Den 12. kom jeg hjem igien, og havde ifkun faaet nogle Harer, medens jeg var paa Jagt hønt til Fielsk, paa kom mig Sneebøyer og Mørke, saa jeg blev forvildet, og gif og tomlet heel Natten og ey kunde see, men falt tidt ud for Bierger og sloeg mig saaledes at jeg omsider ikke kunde gaae, men lagde mig lidt paa Marken for at faae Hvile, men jeg kunde ikke bierge mig for Kulde, hvor jeg vente mig stoed Sneen mig i Dyne og ingen Mad havde jeg heller faaet, saa at jeg begynte at blive gandske afmægtig, stille kunde jeg ikke være, saa havde jeg fraasen ihjel, omsider begyndte det at Dages og jeg kom paa rette Vej til vores Telt, hvor mine Grønlænder sad og græd, de sagde at de tenkte at jeg var død, de havde gaaet en lang Tid og søgt efter mig og havde bedet GUD at han ville bevare mig, og troede at han gjorde det. Efter at de havde tracteret mig vel med Vand og Sælhunds Kiød forføyede vi os til Colonien igien.

Den 17. reiste jeg til Iffe-Fiorden paa Handling, og forrettede tillige en Carehets-Embedede, her straffede de Unge de Gamle for deres Bantroes Skyld i min Paahor, og bad mig at jeg vilde sige dem Sandheden, hvor paa de og gav Nat, lovede vel at de vilde forbedre sig; Men de Unge svarede nu er de meget skikkelige Folk so længe som de horer paa eder, men naar han er borte saa leer I os ud, de forsvarede dem og gave Skylden paa de gamle Rællinger som alle Tider vil forføre dem, men herefter skulle jeg høre godt om dem.

Den 18. kom nogle fra Grønne-Eylænder, og bad os, at vi ville komme til dem og læse; men som jeg tilforn viste at der var nogle Angeføker, sagde jeg at vores Læsning nytter dem ikke; thi de troer dog ikke visendes paa deres Angeføker; men de sagde strax at de har alt forlat dem saasom de fornemmer at de ikkun Fjerser dem og ikke kand noget. Pauvia, saa kalder de min Broder, havde og hørt at de har gjort samme Bekiendelse for ham. Jeg lovede og at hvis de ville blive ved det jeg nu vil læse for dem, skulle jeg og Tidt komme til dem, og underluse deres Børn.

Den 26. tog Hr. Wedjel ud til nærmeste Grønlændere paa Embedes-Beigne, een af Matroserne fulte og med tillige den Grønlandske Catechet Hans Pungejak for at gaae ham tilhaands. De Grønlænderne stoed een gang og saae paa, at vi bagede Brød, sagde de: I har dog got frem for os at Maden bliver eder ført i Hænderne, og vi maae lide Sult og taale Ondt paa Søen hver Dag, jeg svarede dem, at det saaes ikke saa let, som de meener; thi Jorden maae arbejdes og saaes Creaturene maae vartes med Føde, som skal samles om Sommeren, een anden svarede, at een Angeføk havde sagt: at Korn og Meel kunde vi sanke op af Marken, og Dyrene gif saa tamme at vi kunde tage dem uden at gjøre os Umage derfor; men nu hører vi, sagde han, at de har løyet efter Sædvane.

Den 29. kom Hr. Wedjel hjem igien over Land, og berettede at de vare meget begjærlig for at høre ham, de Unge havde hver sin Bog som de gif og exercerede sig udi.

Den 30. blev 2. af vore Grønlændere en ung Karl og Pige efter vores Kirkes Ceromonie vilde tilfammen, efter at de udi nogen Tid har havt Godhed for hinanden, der var og nogle Tilstæde som syntes underlig om, at da Bruden blev tilspurt om hun vilde have ham til Mand, og skulle sige Ja, thi det er een stor

Den 11 Reiste Hr: Alsbach ud med fire Mand til de Grønlænder som boede 2. Mile Sønden for Colonien, paa sit Embede. Samme Aften som var Mortens Dag, trakterede jeg vores Coloniets Grønlændere med Stockfiske og Tellelyst, samt Smør og Brød, som er en delicatess for dem. Jeg fortalte dem at vi vare glade, fordi at paa denne Dag var der kommen en Lærer, som oplyste vore Forsædre om GUD, Himmelens og Jordens Skabere; thi de vare og tilforn Hedninge viste ikke om GUD, ligesom J. Den sagde de, var mangfoldig Tak værd, ellers havde vi nu ikke heller vist af GUD. Jeg svarede dem, at det var GUDs egen Befaling til sine Discipler at gaar hen i al Verden og lærer alle Folk, og nu har J ogsaa Lærere, men det vil blive eders Sag om J vil troe eller ikke. De sagde alle med en Stemme vi tror.

Den 12 blev der en Storm af S. O. og continuerede til den 15. og som den førde en Heede med sig fortærede den ald Sneenen af Marken.

Den 17 kom Hr: Alsbach hjem igien og fortalte at Grønlænderne hvor han havde været, var ikke synderlig for at have dem hos sig, og ey heller var de for at høre ham læse, Aarsagen var, fordi baade vi og de kommer ikkun sielden til hinanden. Disse og frem for andre, forlade sig og meget paa Angekopperne, de fleste Angekopper har som jeg har kient, ere og komne detsfra.

Den 21 reiste jeg over Land med Hr: wetzel til Kouk, og kom der ikke førend om Aftenen; thi Sneen var dyb og gif os lige til Beltet.

Den 22 gif jeg over Land detsfra til 2 andre Huuse, for at fornemme om der var noget at forhandle, men de sagde at de tør ikke sælge noget førend Foraaret, thi det hender sig ofte, at de lider Mangel om Vinteren. Jeg bad dem derfor at de ikke heller maatte sælge førend de vedste sig først at være forsuunte. De fortalte

talte mig at i forrige Tider var langt bedre Fangst, endnu aarsagen, mente de var, at Jorden løb omkring og forvildede alle Sælhundene, jeg svarede dem, at Verden bevægede sig vel, men det hindrer ikke Sælhundene, og derfor var alle Ting ligevel i sin Orden, en Angekof sagde at han vilde fare til Himmels, og saa skulle han nok faae at viide aarsagen dertil; men jeg bad ham at han vilde lade mig vide naar Himmel-Karten skulle skee; men han beloe mig, da jeg taledes om GUDS underlige Gierninger! hvor for jeg lod ham vide, at hvis han ikke vilde lade sig overtale med det gode, men foragtede GUDS Ord, skulle han faae samme Tractament af mig som de andre Angekoffer og Lognere har faaet, (nemlig Prygl.) Da han fornam at det var Alvor liste han sig bort, de andre sagde, det var tilpas; thi han vil Cojunere os andre, de bad derfor at jeg vilde blive ved at fortælle dem om Verdens Skabelse og hvorledes GUDS Søn gif omkring og Helbrede Sygdommer, thi de havde hørt det tilforn af den forrige Præst. Jeg fortalte dem det altsammen hvorpaa de sagde, nu er vi ligesom vi vare nyelig kommen til Verden. Kom tidt til os saa skal du see at vi Troe.

Den 23 gif jeg hiem igien over Land, om Aftenen kom 2de Baader fra Ise-Fiorden, de beretted at en Dreng ved navn Angusinaf som er Døbt, holder Bøn og Læser hver Dag for sine Lands-Mænd, hvor til de og vare meget villige at høre han har og lært dem lidet at læse i en Bog, thi skönt han er selv ikke ret vel Exceret der udi enda, men gjorde det han kunde.

Den 27. kom Hr. Wedzel hiem igien, med den Matros som var hans Oppasser, Jens Pedersen Catechet, blev efter hos Grønlænderne for at undervise Ungdommen i at læse i en Bog, de ere alt temmelig Avanceret, efter hans Beretning, i den korte Tid han har været hos dem, hver Fredag kommer han Hiem, og gaar bort igien hver Mandag, han fortalte og at de havde sagt indbyrdes til hverandre, da der kom nogle fremmede paa Besøg til dem

dem, at hvis jeg ikke var, ville de komme og Plyndre os naar de fattedes noget, men de torde ikke for mig, thi de havde faaet saadanne Tanker om mig, at siden jeg ikke døde af et Havel-Skud som jeg engang blev Skudt med i mit Hoved u-forvarendes af en anden, da er jeg u-overvindelig og u-dødelig.

Den 29. reiste Hr. Alsbach ud til Grønlænderne som boe paa Nouk for at underviise dem af GUDS Ord.

Den 30. kom tvende Grønlænder fra Hvalfisf Vilænderne; een af dem begierte at jeg vilde vise ham den Grønlænder i et Speil som havde taget hans Baade Redskab bort, og Appliceret det til Hæxerie, og nu er han bange for at han skal Døe, jeg straffede ham for saadan Overtroe, men bad ham allene at troe paa Christum, saa skulle han nok fornemme at Fjold-Folk ikke kunde skade ham, og til med sagde jeg er ingen Fjold-Mand og Fjand vi e igien. Han svarede, at dersom han ikke kom til nogen Skade skulle han hverken troe Angekøker eller Fjold-Hæxer. Jeg bad ham at blive fast ved det jeg hafde lært ham. Om Foraaret kom han til mig takkede for det jeg havde lært ham, og sagde, endnu lever jeg, jeg har gjort Fjoldfolk al den Fortræd som jeg kunde og der bed inter Dat paa mig, GUD er mit Forsvar.

December.

Den 1. kom Hr. Alsbach hjem igien over Land, hvis han ikke havde haft en Matros med sig, som kunde hiulpet ham da han undervejs fik ondt, da hafde han maat blevet paa Etædet; thi Sneen var dyb og tyk.

Den 3 kom Catacheten hjem igien, efter at han havde været borte udi 13. Dage, han fortalte, at de vare meget tienstagtige imod ham, og tiltalede deres Børn naar de ikke gav agt paa, naar han læste.

E

Den

Den 5. gif atter Hr. wedzel til de Grenlander som boe paa Nouk, og kom den niende tilbage igien, han fortaldte at han nu ikke kunde længere blive hos dem, thi der var baade Hunger og Frost, han kunde ikke noksom fortælle hvor Læmmedelig de dog vare i deres Nød og Elendighed.

Den 11. gif jeg over Land til dem, siden de havde Bud efter mig, og der var en Syg som begierede mig til sig, og som jeg vedste at deres Sygdom bestod udi, at de var forsultne, tog jeg en liden Posse med gamle Erter, og nogle gamle casserede Stof. Gif med mig til dem, da jeg nu kom ind til dem fandt jeg alleene Børnene og Qvindfolkene hjemme; thi Mandfolkene vare paa deres Gangest, jeg tog da det jeg havde, og deelede det iblandt dem, og derpaa begyndte de alle at græde, der jeg spurdte hvorfor de græd, sagde de, det var af glæde da du gav os denne Mad, og gid du aldrig maatte fattes, de tog dem strax og lagde dem i sin Gryde for at lave noget til, til vore Mænd naar de komme sultne hjem.

Det vil blive glæde sagde de, naar de seer at at vi har Mad til dem, de bad mig og at jeg vilde læse noget for dem, og holde dem i goede Humeur; som jeg og gjorde og for talde adskillige Ting, og mest om vore Ceremonier og Kirker, som de forundrede sig over og spurdte om de ikke kunde faae saadant Huus hos dem, da nu Mændene kom hjem, fortaldte deris Qvinder dem strax hvad de havde faaet, hvorefter de inderlig takkede og sagde, de havde været ude hver dag om Føden men har kun gandske lidet faaet, vi kalder og daglig paa GUD, sagde de, at han vil give os Føde, men vi merker ikke til hans Hielp, han maa være langt borte, at han ikke kand høre os, jeg svarede GUD hører alle tider og det er intet skjult for ham, men han vil forsøge eder om i og vil hol-

de fast ved ham og ikke vige fra ham i Nødens Tid, ja, sagde een, han forsøger os noget længe, vi kand sulte ihel inden han kommer med Hielpen, men hans Datter taledes ham til og sagde, GUD kand blive Bred paa os alle fordi du taler saa, han bad da at vi ville bede til GUD for dem, eftersom GUD kiender es der best, sagde han, jeg bad at de selv og skulle idelig kalde paa ham, og vi ville og bede paa eders Beigne.

Den 12. gif jeg hiem og fik Frost i mit Knæ da jeg u-forsvarendes falt ud for en Klippe og rev mine Klæder i stykker; thi Sneen gif løs med mig da jeg gif i Brinken af fældet saa det nær havde kostet mit Liv.

Samme Dag gif Hr. Alsbach og Catecheten til samme stæd for at underviise dem, der var og tvende Huuse en halv Mil inden fore, som Catecheten skulle blive udi.

Den 16. kom Hr. Alsbach hiem igien fra Nouk, han fortalte at de vare temmelig Avanceret i at Stave og at de ikke vilde blive af med ham, det teignede alt til for dem at de nu ikke meere leed saa sterck Hunger, saa de fik lidt hver dag, og de glemte heller ikke at takke GUD derfor.

Den 17. kom tre Piger over Land fra Jffe-Giorden, og havde ligget ude en Nat paa aaben Mark, hvorfors der var froset stykker af Ansigtet og Knæerne paa dem.

De sagde, at deres Hensigt var alleene for at lade sig underviise

om G U D , men der jeg sagde at de havde ikke fornøden at gaae og sætte Hilsen til, vi skulle nok komme til dem til Foraaret, thi det var forlanet at gaae, men de sagde at Kroppen maa nok lide, naar de kun fandt høre Guds Ord.

Den 27 kom atter Catecheten hjem igien, og havde 2. af sine Discip'ler med sig som baar hans Pagage.

Den 22. gik jeg Nord over Land, omtrent en Meil, for at eftersee om der var Lejlighed for at komme til Zisefjorden, men saa endda ingen Lejlighed, hvorfor jeg maatte vende tilbage efter at jeg havde faldet 2de gange med Beenene igiennem Zisen, og mine Fæer frøs gandske Forderved, især den store Fæe, hvor paa heele Stykket er frøstet ud. I disse Dage er og endeel Grønlændere frøstet stykker af Ansigterne. Og som jeg ingen Roe kunde have den heele Nat igiennem, for Berk og Piine i mine Fæer, og Frygt for at der skulle komme Koldsyr i Føden, som det og teignede sig lidt til; maatte jeg selv agere Chirurgus og skære stykket ud, efter som der ingen anden var som kunde gjøre det; Jeg havde og stærk Hoved-Piine af et Hagel som for 12. Alar siden blev indskudt i min Finding, hvoraf jeg finder mest U-lejlighed mod stormende Vejre, saa jeg har alletider været u-lykkelig.

Den 28. Kom nogle paa Besøg, for at fornemme om jeg var nær ved at døe, men da de merkede, at jeg gik oppe, bleve de glade, og formanede mig, at jeg ikke skulle være saa dristig, men see mig fore, den eene af dem fortalte at de havde været fast I een Hvalfis, hvor een forvooven Grønlænder havde sprunget ham paa Ryggen af Fisken og holt sig fast, og da Fisken gik under med ham, havde han nær druknet, men kom omsider saa dybt at han ikke fandt til nogen hinder af Vandet for at qvæles, men kunde see lige over sig som en tyk Skye, medens Fiskene svævede længe der under, i følge med u-tallige andre Dyr, da fandt han det efter

ter hans sigelse, ikke anderledes end han havde været paa Jorden, men da Fiske omsider gav sig op igien, og kom til den tykke Taage vilde han til at quæles igien, men kom dog med Livet oven paa Bandet, hvor der laae en Baad som tog ham ind, derfor sagde han, er det at alle Dyr kand trives i Bandet, thi det er ligesaa got at være langt under Bandet som paa Jorden.

Jeg bad ham derfor at han skulle gaae ned og boe der, siden det var saa got, hellers maatte han ikke bilde floge Folk saadant ind, men han blev dog fast ved det han havde sagt.

Den 29. kom atter nogle fra Zissæfiorden, og forlangede at vilde naar Solen var begyndt at gaae tilbage, de spurte og om, naar vore Matroser skulle blive galne; thi de har merket at ved Juule tider har de drukket sig fuld og gal, derfor meente de og nu at det skulle skee, men som her nu er mest Bønder har vi bedre faaet dem afvandt med saadant liderlig vane, jeg sagde at de ikke skal blive galne, men glade, for Guds Søn var fød, som vilde frelse alle Mennesker, de bad da at de maatte blive hos os lidt for at høre om de Ting, som og blev dem tilstød.

1741.

Januarius.

Den 10. førte Hr. Wetzsel, til Grønlænderne, som opholder sig en Mil fra Colonien, for at underviise dem.

Den 12. kom han hiem igien, og fortalte at de gierne vilde have at han skulle blive hos dem, men som han var bleven svag torde han ikke blive der længere.

Den 16. gif Alsbach, med een Matros over Land til Nouk paa Embedes vegne.

Den 17. Kom han tillige med Catecheten hjem igien, han fortalte at de begynder nu at faae noget til Gode igien, og sagde, at de vare ikke imodstridige for at hore Guds Ord, de hafde og sagt til ham, at siden de bad idelig til GUD, derfor har han nu givet dem Gode, de hade og at vi ikke maatte forlade dem, thi de elskede os meget.

Den 19. Kom atter nogle over Land fra Jis-Fiorden, som atter fortalte een u-rimelig Historie om een der nyelig havde været under Jorden, og spisset Helleflynder med den store Qvinde under Jorden, og den samme skulle have sagt, at Jyderne i Jydland skulle have gjort Abespild med det Speck, som kom fra Grønland forgangen Aar, derfor ere nu Vejret saa u-roelig, og Sælhundene rømte fra Landet. Han fortalte og hvad Arbejde han har haft med samme Kiælling, for at overtale hende til at skaffe Sælhundene og Fiskene til Landet igien, og hvilken Farlighed han havde udstaaet paa Vejen igiennem Lusten, da han agerede flyvende Fisk, thi hans Vej falt og hen under Vandet. Jeg spurte dem, om de var saa taabelig og troede saadant, som var den største Løgn, de svarede at de troede alle Menneffer. Om Aftenen da jeg havde fortalt dem baade gudelige og verdslige Ting, hvormed de vare særdeeles fornøjet. Da jeg hafde været paa Loftet for at hente dem noget Mad, fald jeg for Trappen og slog min skrobelige Fod, som enda ikke var gandske tilgroed for ved, saa det Sidste blev verre end det Første, jeg fik ikke Søvnen den gandske Nat af Berk og Piine, Beenet hævede gandske op saa jeg tænkte det skulle blevet min Død.

Den

Den 20. Af det continuerlige stormende Vejrslig, som i denne Vinter har været; har Grønlænderne gjort sig den Tanke, at det var Forvarsel for Dommers-Dag, og den Elendighed som dem skulle forrestaae, de vare saa Gudfrygtige at de bade og læste hvor de gik, mange Fremmede som ikke kunde andet, repitere de stedsse Fader Vor, og bad mig at jeg vilde underviise og trøste dem noget. Der var saadan Hunger iblant nogle af dem, at de maatte slagte deres Hunde og æde.

Den 22. om Aftenen kom treende Slæder over Land Fiskende, saasom Zisen ej kunde bære, den eene havde for nogle Dage siden mist sin Med-Hustru, og tænkte at hun var kommen til os, Marsagen sagde han var at hans rette Kone havde besejlet hende at bereede nogle Skind; men hun vilde ikke og brugte en slem Mund, hvorfor hand gav hende blaae = slagne Dyne, og der paa løb hun bort, jeg tiltalte ham derved, at det var aldrig got naar de havde flere end en Kone, han sagde: Du haver forderuet dem med din Læsning, og nu ere de jaloux paa hinanden, og efterdi hun nu er borte, vil jeg ikke meere have hende, jeg bad ham at han hverken maatte tage hende en heller andre; thi da blev det aldrig got, han sagde: at det skal blive derved, men jeg troer nok, at den eene er og bliver Herre over mig, endskjønt jeg slaaer den.

Den 25. gik vore Grønlændere, tillige med Catecheten Hans Pungejak, over Land til Zisefjorden, og med samme Lejlighed fik Ordre til at læse for sine Landsmænd. Vore Folk begynder alt at tage til af Skorbud; de curerer dem med at glide paa Skind need af Biergene, og at gaae paa Jagt.

Den

Den 29 kom 2de Mænd fra Nauk og begjærede hielp, at de maatte faae noget til Føde, saa vilde de betale det igien i Foraaret, de klagede dem at siden Vejret var saa ubestandig kunde de ikke komme paa Søen og forhverve deres Føde.

Den 30. da vi hafde læst og undervist dem i Guds Ord, gav jeg dem nogle casseerte Erter og lidt Bryn, hvorfor de takkede og sagde at de ikke skulde forglemme denne Velgierning, og derpaa droge de glade og fornøiede hjem.

Februarius.

Den 3. var jeg paa Nouk, og besant dem i samme elendige Tilstand, deres Hunde som de skulde føre med, vare og næsten bortdøde af hunger, om Aftenen silde begynte de at græde og beklage sig, for 2de Mænd som enda ikke var kommen af Søen, og meente at de vare druknet, eftersom den Tid var forløben som de plejer at komme. Jeg troste dem det beste jeg kunde, og sagde at de har nok faaet noget at slæbe paa, og derfor ikke kunde komme de sagde, det var ikke saa vel for os, og gid kun GUD vilde sende dem hjem, saa er vi fornøyet med at sulte, Konen og Søsteren til de udeværende sagde til mig, at de ikke kunde troe at GUD vilde straffe dem, baade med Hunger og Sorg; thi de som nu var ude har alletider elsket GUD, og troed paa ham, han hielper dem nok, jeg bad at de kun ikke vilde tvile paa Guds Barmhertighed, men kun troe at baade han kunde og vilde hielp dem. Da de nu var i største Angest, og en var gaaen ud for Døren, begyndte han at raabe: nu er de kommen til Stranden, og haver 3. Sølhunde og mange smaae Forst med sig; Men hvad glæde der blev, fandt jeg ikke beskrive og strax de var kommen ind bad de mig at jeg vilde holde Bøn med dem, og takke GUD som var dem saa goed, de bad og at jeg vilde komme tidt til dem og lære dem.

Den

Den 4. da jeg var kommen hjem, kom en til mig fra Iffes Giorden og bad mig at jeg vilde komme til dem og forsøge om vi ikke kunde fiske en Hvalfisk, eller og at jeg i det ringeste vilde være med og holde styr paa dem naar de fik nogen, thi de har saadan Appetit sagde han, at de glæmmer at Byrære ham til Lands, men den ene ligger paa den anden saa de fandt ikke komme nogen Ben, derfor sagde han, vil vi have dig til Herre over os, at du fandt tiltale os naar vi ikke gjør ret, thi alle Kallaler (saa kalder de sig), er bange for dig naar du er vred paa dem, jeg lovede og at ville komme saa snart min Goed var goed igien.

Den 9. reiste jeg derhen med Hr. Wedzel, men der lod sig ingen Hvalfiske tilsyne medens jeg var der, og var min Bestilling at gaae fra Huus til Huus, for at fortælle dem om vores Land, og hvordan der var Bygget store Huuse som ikke blev brugt til andet end at lære GUDS Ord udi, hvor Folk hver Søndag gik til, og hvorledes onde Mennsker blev straffed, da sagde en af dem, han var og en af dem som straffed dem som gjorde ondt, thi han havde slaget tre Hæver eller Trol-Kiællinger ihjel, jeg sagde fandt de var uskylldig, og derfor burde du at døe, men han stod paa sin Ret, og sagde, at han ville skaffe mange Vidner som baade haver hørt og seet dem Trolle og Hæve.

Den 12. reiste jeg tilbage igien og efterlod Præsten og en Matros, tvende Piger og en Dræng fuldt og med, for at ville blive en stund ved Colonien og lade sig undervise i GUDS Ord, og da vi kom omtrændt en Miil bort falt den ene Pign igiennem Iffen, og som hun havde nær frosset ihjel for os, maatte vi søge til nærmeste Huus, og kom der uden stor skade af Kulden. Om Morgen gik vi der fra og hjem efter, der var og en Kone som spurte mig, da jeg talte med dem om de Gudsfrngtige at de levede vel og agtet alle Ting her paa Jorden for Skarn, sagde hun min Søn var alle tider et meget skikkeligt Barn, saa jeg troer at han er i Himmelen, thi da han døde sagde han til mig, her er ikke godt

godt i Verden at blive, men jeg agter at komme til en bedre Sted.

Den 27. kom Præsten hjem, han kunde og fortælle at han havde Fornøjelse der, siden de alle var meget begierlig efter Guds Ord, der fulgte nogle med ham som agter at blive ved Colonien nogle Dage, for at have meere Underviisning.

Martius.

Den 2. kom Assistenten fra Gise-Giorden igien, og berættede at de havde fanget en Hvalfisk! men som de vare alt for hitsige paa den, skar de Hul paa Mave saa den sank ned, de havde ikke heller spart sig selv, men skaaet hinanden u-forskammet, dog ikke med fri villie; saa de fik ikke meere af den end de kunde æde i nogle Dage.

Den 6. gik Hr: Wedzel over Land til Nouk paa Embedes vejne, og kom igien den 8ende dito, han fortalte at de levede nu vel og fangede hver Dag til Gode, de takkede alle fordi vi havde Hjulpen dem i Nødens Tid som de ikke ville forglæmme, de har ikke heller glemt at takke GUD som nu har Hjulpen dem.

Den 9. reiste jeg med Hr: Alsbach til Gise-Giorden, hver paa sit Embede. Dagen der efter kom en Ung-Karl til mig og bad mig nu gjøre som jeg tilforn havde lovet ham, neml. at tage ham en Kone, pægende paa en som stod hos mig, jeg sagde: tag hende selv, den arme Pige, blev der over saa bange at hun græd, sprang til mig, da bad at jeg vilde frie hende, thi hun vilde ikke gifte sig, han der imod som ikke kunde raade med hende, bad at jeg vilde tage hende med Magt og bringe hinde til hans Huus, og sagde at det var mig en stor Tort om jeg lod hende fare, og at jeg var en Cujon om jeg ikke tog hende, Pigen derimod da hun merkede at det nu stod i min Magt, græd og klappede mig at jeg dog ikke vilde føye ham, hun tilbød sig at ville Arbeide for ingen Betalning! og gierne vilde gjøre hvad jeg befalede hende, saa jeg havde ondt at gjøre. Jeg Resolverede da til og tog hende og vilde bære hende til hans Huus, han blev fornøjet, og hun derimod var færdig at Daane, men som hendis Bæmodige Klagen, gik mig til Hjertet, og

og jeg merkede at det var hendes reene Allvor at hun ikke vilde gifte sig, tog jeg hende tilbage igien, og sagde at hun ikke skulle tvinges til nogen, nu blev hun glad igien, og han brugte Mund og blev Bred, og maatte jeg denne gang taale at heede Eujon.

Den 17. reiste vi derfra over til Maclekaut, og kom den 19. tilbage igien til Jssfiorden, der vilde de endelig indbilde mig at een Her havde forheret mig siden jeg havde faaet en Byld paa mit Knæ saa jeg ikke vel kunde gaae, sigende til mig: holt nu med dem en anden gang, nu fand du see Frukten af det, jeg spurdte om der ingen kunde faae ondt alligevel, een sagde, jeg saae at hun Herede paa dig i Forgaars, da du skød den bedste Hund ihjel, som horte hende til.

Den 23. medens jeg var ude med en Jolle i min Forretning, paakom mig en sterck Storm med Sneer, saa vi maatte reterere os til Land hvor Binden førte os hen, hvor vi med stor Møye fik den, vor Baad ufsad paa Land, siden maatte vi gaae over til Grøntenderne om Matten i Sneer og Mørke, en Miils Vei, de tvende af mine Folk fik Frost i deres Fæer saa de næppe kunde gaae hjem, og maatte jeg leede den eene heele Vægen.

Den 25 medens jeg var der, blev en borte i sin Kajak, de skylte en Angefok at han havde giort et Spøgelse og sendt ud efter ham, som han havde Dræbt ham med sit Siun. Da jeg nu undskyldte ham, og sagde at saadant var ey til. Fortalte een mig at da han var liden gif hand med endel andre ud for at læge, da blev de vare en Angefok som sad ved Stranden og havde en half Ærme som han pakkede fuld med Haar, Nægler, Græs, og Mossen, og tilslige mumlet over det, da han var gaaet bort, gif de der hen og fik at see at Hals Ærmen begynte at fryse, da de havde forladt det af Forstræffelse kom strax Angefoken og sagde, drag ud og bliv en Pupilek o: et Spøgelse, strax sprang den i Vandet, denne mente de at han sendte ud naar han vilde stille nogen ved Livet, jeg sagde at hvis de troede paa Gud, saa havde de ingen Nød for Spøgelse, men alt hvad jeg sagde kunde ikke Hjelpe.

April.

Den 5. rejste jeg atter til Zisefjorden, Hr. Alsbach og Catecheten fulgte med, da de som opholte sig der, hørte at Catecheten skulle blive efter hos dem, bleve de fornøjet, og allerhelst de smaa Børn som tog imod os som vi havde været deres Forældre, de Gamle sagde nu er de glade og hjælper eder i alle Tilfælde, men saa snart i ere borte vil de hverken høre Fader eller Moder, hvad de befaler dem. Jeg taledes dem til derfor og spurte om de havde glemt det 4de Bud, de sagde nej; men de lærer os intet got derfor vil vi ikke adlyde dem.

Den 6. toeg jeg over til Maklykaut, de kom strax og tog venlig imod os, den eene vilde heller have os hos sig end den anden, men vi toeg omsider Herberge hos den fornemste Mand, som da allerede havde lavet sit Huus til for os. De kom og hver Dag til os for at høre Guds Ord, og mange af dem gav flittig agt paa, nogle sagde at de vilde gierne lære med, men som der var en Skielm iblant, der gjorde Viiser og Sange om dem som vilde lære, og skumlet alletider; bade de mig at jeg vilde kalde samme Person for mig og straffe ham, da jeg skikkede Bud efter ham. Kom han strax, mange af dem som han havde frejret fulgte med for at høre hvordan det vilde løbe af, saa at heele Huuset blev fuldt, han satte sig strax ned, da jeg tiltalede ham fordi han havde sunget og narret dem som vilde viide om GUD, begynte han først at nægte det, men da de andre overbeviste ham at han havde sagt det, kunde han ikke længere negte det, da jeg nu formanede ham ikke at gjøre saadant, og om han ikke selv vilde til Himmels, saa skulle han ikke hindre andre deri, han maatte vente, Straf af GUD derfor; men han tiltalede mig med vred Miine, og sagde, at alt det jeg havde lært var ikke sandt; thi Verden og alle Creaturer er af sig selv, og jeg var en Løgner, da jeg havde længe brugt gode Ord og Farmaninger, og det alt sammen ikke

ikke kunde hielpe, greb jeg til mit sædvanline Middel og Karneflede ham dygtig og jagede ham paa Døren, og sagde at dersom han loed sig indfinde paa disse Stæder med sine Sange skulde han faa meere, de andre derimod takkede mig, og sagde at han meente ieg vilde bare bruge Mund med ham, og den havde han ligesaa god som jeg. Denne samme er og holt for den største Poet, og for een der har een mageløs Tunge.

Den 10. Reiste Hr. Alsbach, hjem med en Kone-Baad, siden han nu ikke kunde længere have dem samlet, saasom de vare adspredte efter deres Næring, og jeg havde dem iidelig i Arbejde med Handelen.

Den 12. Reiste jeg fra Maklykaut over til Jisefiorden, der fulgte og en haab Grønlændere med, hvor iblant var en Angekof, forderst i Spiken og havde sin Tromme i Haanden spillede og Sang, da vi toeg igiennem de høye og fæle Jisbierge, da jeg spurte de andre, hvorfors han gjorde det? siiger de at saalænge som han spiller og trommer, har Jisbiergene sin Lyst at see paa ham, og glemmer at falde ned og slaae Folk ihjel, da jeg nu spurte dem om de var saa taabelig at de meente, døde, og ufornuftige Ting kunde have Skønsomhed, sagde de, at de høye Jisgierge havde Forstand, thi de falder allersnarrest naar nogen farer imellem dem, jeg viste til Slutning intet andet at siige end at de var nu ligesaa kloge som Steen og Jis, de spurdte om jeg vilde narre dem, jeg sagde, siden de narre sig selv, vilde jeg og narre dem.

Den 13 Reiste jeg til en Holme hvor vi har Pak-Huus, paa sammt stød stod og Jagten, som vi da skulde Ealsatre. Der kunde jeg ikke heller bli ve i Roe endskiønt der var Berken varme ej heller Leje for nogen, de kom daglig i mængde til mig saavel for at læse, som for at handle, sigende at de ikke fandt affee mig, og lignede mig ved en Magnet som Trækker Folk til sig, de fortalte og at den store Poet

Boet ikke havde siunget siden, men da han kom hjem, satte han sig ned for at forhøre mig, og som jeg 2de Dage forher havde vriket mit Been, da jeg faldt ud for Jf. Kanten, og endnu næpe Kand gaar, tænkte de strax at ommelte Person havde gjort det, de bad mig at jeg vilde nu snart gjøre Jagten færdig og komme til dem igien; thi her lidde jeg Ondt, baade af Frost og Hunger.

Den 14. hente mig atter een anden Maleur da jeg vilde tage ved Stranden nogle Steene for at legge under Jagten, brast Jf. Kanten i støkker og faldt paa mig saa jeg tænkte vist, at have mist mit Liv, og af dens Knal blev Matroserne som var med mig heel forfærdet, sprang ned og fandt mig krybende, de ledde mig strax op til Pak-Huuset hvor jeg lagde mig ned i den strænge Kulde, og havde ikke andet end et Dækken at kaste over mig, ingen varm Mad havde jeg, allene frosset Brød og Smør, og maatte tygge Snee for Tørst, thi der var ingen Folf paa samme De som jeg kunde indflytte til, og maatte jeg blive der i 3. Dage intil Vejret sagdedes, at enhver Kand tænke hvordan det kunde vær, for et sygt Menneske at ligge, saa got som paa Nabenmark da jeg kom til Grønlanderne igien, blev jeg vel imodtaget, de kom strax til mig hver med sin Bog for at lade sig undervise, man Kand ikke andet een have Lust at lære dem, siden de selv ere saa begierlig derefter.

Den 20. underviste jeg dem atter som forlangede, at høre GULDS Ord, der var og iblandt nogle Drænge som viste mig een stor Steen der laae op i een Klippe, som var gandske besmuret af Spek, der laae og Skind, og Fisk imellem Sprokkerne paa den, som de ligesom dyrkede med saadan gave naar de vilde have god Fangst.

Den 20. kom Assistenten fra Colonien og afløfede mig, siden jeg ikke var ret frisk af det Slag som jeg fik, som min-
der

der mig og den Dag i Dag er, og allerhelst imod ondt Veir, om Aftenen efter at jeg havde holdet Bøn for Grønlænderne, tog jeg hiem med een liden Jolle og havde 2. Piger til at roe for mig, de forlangede at blive hos os een Tiid for at lære GUDS Ord, og at de igien kunde undervise deres andre Landsmænd.

Den 23. kom nogle Grønlændere fra grøne Eylander og satte deres Telter herved Colonien, de havde været om Bord hos Hollænderne, for at vilde handle, men sagde: at de tog fra dem, med Magt og gav dem derfor hvad de syntes, de havde skudt og sagt at de vilde ødelegge Colonien, og som Grønlænderne merkede det, at det ikke var alvor, siger de til dem, kom nu og følg med os, i er alletider stor talende og stolte Folk fra værendes, men naar det kommer til Stræket er i som cusionerte Hunde, det kunde vi see da i lod 4. Skibe tage fra eder, med et Skieb.

Den 26. reiste Assistenten atter Nord efter, Hr. wedzel og Catecheten fulgte med paa Embedis Beigne.

Den 28. som var Bede Dagen, efter GUDS Tieneste spurte nogle Grønlændere mig, hvorfor vi holt Prædiken og det var ikke Søndag; jeg svarede: at vi holte mange andre hellige Dage, som Julle, Paasken ic. og forklarede dem der hos hvad hver betyde, de sagde igien at det var vanskeligt at viide for dem, men Søndagene kunde de nok udreige.

Majus.

Den 6. reiste jeg atter ud paa Handling med Jagten Nord til Maklykaut. Under Reys mødte vi en heel Familie udi en Kone-Baad, som agte sig Syder efter, og var Kommet Norden fra, fordi de vilde slaae ham ihjel, siden han havde ageret Doctor Medicine, og det ikke lykkedes hannem han begierte at jeg ville forsvare ham, mod hans Modstandere, jeg spurte ham derfor hvad han havde gjort, han sagde at han for nogle Dage siden ville curere een der havde vanlykke til Fangest, og da han med bare Ord ej kunde curere ham, paatog han sig en Reyse under Jorden
hvor

hvor Torngarsuk boer, for at Consulere ham, men som samme Patient Dagen der efter blev borte til Søes, fik han Skylden, for at han havde Dræbt ham, men som jeg vedste at samme Person var af Angelok, sagde jeg at hvis han havde været et skikkelig Menneske skulde jeg nok have forsvaret ham, men saa vit vilde jeg dog forsvare ham at ingen skulde slaae ham ihjel, paa det Vilkor at han ikke meere agerer Docter og Angelok, men de andre svarede du gjør ilde om du tager hans Parti, thi han har dræbt saa mange med Hexerie, her nu sagde en saa skal jeg fortælle dig nogle af hans Sager, engang sad han med en gammel Bante og stoppede fuld af Mossen og Haar af et Menneske, Mumlede saa over den og kaste den paa Søen, sagde der hos, bliv Sælhund for den Grønlænder (neml. som han vilde forraske) og som samme Grønlænder blev Sælhunden vaer traade han til ham og vilde skyde den, men Sælhunden reiste sig op imod ham og blev forvandlet til et stort og forfærdeligt Spøgelse, saa at han af forskrækkelse kantrode om og Drukned, der var og en ung Karl som friede til en Pige, som han ikke vilde tillade ham at faae, hvorefter han forherede ham, da han var paa Jagt og lod en Bierg-Trold tage ham til sig, og siden da samme Pige fik andre Friere, gjorde han det saa at hun blev Skæv-Mundet og Halt, burde saadan een ikke døe, jeg sagde, at hvis det var som han sagde, maatte han nok døe, men jeg troer ikke at nogen fandt gjøre saadant, han svarede du holder saa med dem at du kommer til at fortryde det, thi han forherer dig nok og engang, han siger og at hvad i lærer os er Løgn, thi han veed bedre saa han har været tidt i Himmelen og under Jorden, men da jeg spurte ham om det var sandt; nægte han det, og sagde nu har jeg ingen Venner og derfor maae Flygte, da sagde de andre til ham, at de ikke ville gjøre ham noget ondt, hvis han herefter dags ville ikke Hæve meere, jeg talde derpaa om GUDS BUD og Befallinger, at de som leved der efter skulde, belønnes men de ulydige straffes, de svarede alle at de baade har troed, og herefter ville beslutte sig paa at gjøre godt! ogsaa skiltes de gode Venner med hinanden.

Den

Den 13. Kom jeg hjem igien, da vi seiglede imellem 2. store Fjeldbierger, og var omtrændt komme 400. Skridt derfra, stotte de tilsammen, og begynte at falde i Støkker, og kandrede med saadan forfærdelig Rnal og Søe, at hvis vi ikke havde havt saa goed Vind, havde vi alle omkommet, een Grønlænder som rode bag efter os blev gandske Sønder-knust, saa de sandt ikke andet end smaae Stykker af hans Baad ingen Land troe hvilket fælt Syn det var, saa det syntes umueligt at nogen kunde blive bierget, de Grønlændere som laae langt borte begynte at skrige og tænkte at vi skulle forgaae. Og da vi var kommen 2. Mile bort blev Vinden contrair saa vi maatte vende tilbage, og tage nærmeste Land fat, hvor vi kunde faae fast, der maatte vi ligge paa een aaben Reed, og tænkte hver Time at skulle sætte Fartøyet til af stormmende Veyrlig, da vi havde ligget der i 3. Dage, sagtis Veiret saa vi kom baade sultne og forfrossne hjem. Jeg havde og 4. Grønlandske Born med, som Forældrene bad at maatte følge med og lære GUDS Ord, thi de havde anmoedet Forældrene stedse derom.

Den 16. reiste jeg atter ud med Jagten, paa Handling, men formedelst ModVind og Sneebøyer maatte giøre Vende Reise, under Vejs møtte vi 4. Rone Baader som gicte os Folge til Colonien, om Aftenen da vore Grønlændere ved Colonien holte Bon, bad de og at de Frenmede ville høre paa, een af dem svarede, naar jeg hører tale og sange GUDS Ord, bliver jeg angst og min Aande vil vige fra mig, saa jeg næppe kand holde mig for at græde; spurte mig derfor, hvad som var Aarsage dertil? jeg svarede at Menniskene gier dagligen Ondt og derfor ængster GUD dem paa saadan Maade, paa det de skal kiende sig selv og forlade det onde Laster, og alene troe paa ham, de bad mig derfor lære dem hvad de skulle giøre, som jeg og gjorde det Beste jeg kunde.

Den 17. fik jeg sønlig Bind til Gise: Tiorten, ommelte Grønlændere fulte og med, medens vi seylede, sang de stedse, og spurte imellem om de tog feil, og bad at jeg ville rette dem.

Den 20. kom jeg hjem igien, medens jeg var der Nord, forlangede de at jeg vilde underviise dem, jeg taledes da om Riærlighed til GUD og Næsten, een Pige siger: jeg har alletid der troed GUDS Ord, og jeg har viist Prøve paa at jeg har elsket min Næste, thi een gammel Kone som var syg, og ikke kunde døe, bad mig, at jeg for Betaling vilde lede hende til den stiegle Klippe, som de alletider styrter sig ned, naar som de ere Riæd af at leve, men jeg som alletider elsker mine Folk, lede hende derhen foruden Betalning, og styrte hende ud for Klippen, jeg stoed noget og lode efter om jeg kunde høre hende, men hørte intet, saa jeg troer nok hun blev slagen ihjel før hun kom til bunden i Kløften af Bierget, jeg sagde til hende at det var ingen Belgierning, men at hun havde dræbt hende, hun sagde nej; men at hun havde stor Medynk med hende og efter hun var falden ned; græd hun derover. Dette Bierg som hun talte om er en stor Klyft udi, som er om rændt 200. Allen dyb der gaar alle de hen som ingen Benner har og styrter sig ned udi, naar de merker at Døden er dem nær, og de har været lenge syge, Aarsagen er at de tenker naar de ere døde, saa tager dem ingen sig dem an, og begrave dem, derfor paa det de ikke skal fastes paa Alben mark, og opædes af Ræve og Rævne, griber de til denne Desperation.

Den 29. var nogle fremmede nærværende og saae at vore Folk gik til Herrens Bord, de samme spurte mig, hvad det skulle betyde, jeg fortalte dem at CHRISTUS befalede sine Disciple førend han døde, at de skulde gjøre saaledes og erindre hans Død, og viidere hvad som kunde siges dem som Fremmede,
de,

de, nogle som ikke havde hørt os tilforn sagde: det er som et Hexerie, og er vanskelig at forstaae.

Den 20. kom atter nogle Rone-Baader med Handling langt Senden fra, og agted at blive Vinteren over ved Lise-Giorden, nogle af dem fortalte, da jeg stød og handlede med dem, at een Angefok havde været under Jorden, og seet af de underjordiske Folk, at de arbejder i Mefing, Raaber, Tin og alle slags rare Sager, og meente at vi havde sarr af dem eller og at vi negocierte med dem, og derfor havde vi saa mange rare og sköne Ting, han sagde og at det koster os ikke meget, og derfor kunde vi nok give dem bedre Kiøb, jeg svarede at Angefoker ere nu som før store Løgnere, og hvis de var saa kunstige og kunde fare baade til Himmelen eller under Jorden, gjorde de det nok naar vi andre saae der paa, men jeg var ikke saa læt til at indbilde saadant, men de svarede mig at de var ikke vandt til at lyve, og derfor troede de alt hvad man sagde til dem. Jeg bad dem derfor at de vilde komme ind til mig naar vi var klar med handelen saa skulle jeg fortælle dem noget som de skulle have got af, og da de nu havde hørt GUDS underlige Gierninger, sagde de til mig du skal her efter ikke blive fri for vores Besøg, eftersom din Tale er os behagelig.

Junius.

Den 22. sneede det saa stærk, at det gik over Anæerne paa os.

Den 3. var vore Vinduer gandske Grosne over med sne, og blev ikke engang optøet af Solens Varme, ja mange smaa Fugle fantis død af Kulden, nogle vare saa tamme at de steg ind

i Ørene' og i Tæsterne hos Grønlænderne for at undgaae den skarpe Kuld.

Der kom og nogle Grønlændere til os og spurte om de ikke maatte sætte deres Tæster ved Colonien hos os, thi deres Børn vil endelig hid for at lære læse, een af dem spurdte om ikke Hanen som han havde seet paa et af Skibene i Sommer, var en Angelok thi han raabte Mariorakau, og Kaulerpok ligeledes Siel-lyfo-vok, det er: han har faaet to Sæl-Hunde, det begynder at Dages, det laver sig til Regn. Han sagde og at han havde bedt ham om at han maatte føle paa den Røde-Hue han havde paa Hovedet, strax ragte han Hovedet frem, og det var som han havde taget paa et stykke haardt Spek, den Fugel sagde han fremdeles maae visselig have Forstand som et Menneske, thi da jeg spurdte ham om han var en Angelok? Raabte han saa høyt at det gjorde Ondt i mine Ørne, saa jeg ikke kunde høre hvad han sagde, og da jeg atter bad ham tale sagte, rystede han, paa Hovedet.

Ligesaa var det med een paa Gothaab da han saae en Soe som laae og soled sig ved Stranden, siger han: du ligger meget ilde, hvad er du for en, reis dig op! da han stotte til hende med sin Aare, begyndte Soen at Grønne, som han mente var ja, derfor spurde han hende om Præsten og Riobmanden var hjemme? da han havde faaet svar neml. O D. som de mente var ja, thi Grønlænderne siger snart ligeledes naar de ikke gidder lukked Munden op: A x, ja! derpaa gik han paa Landet? da jeg gik hannem i møde og spurte hvor jeg kom fra, siger han, han kommer langt Sonden fra og vil tale med eder saasom jeg har hørt meget om eder, og allerede har erfaret at eders Dyr kand tale, jeg spurdte det skidne Dyr med Pladen paa Næsen om Præsten var hjemme, og om du var hjemme? og hun sagde O D. Jeg spurte hende om alle Ting, som jeg nu finder Rigtig at være saaledes: Det er mærkelig at de som boe langt Sonden paa Landet, ere meget Enfoldige

dlige og Taabelige end og i de andres Øyne, som boer Norden for, men det er igien vidst, at naar de har omgaaet med vores Folk noget, saa bliver de langt Skarpsindigere igien end de andre.

Den 4. kom atter nogle Rone-Baader med Handels-Bahre Cynden fra, de sagde, at deres ærende var at høre os tale om GUDS Ord siden de havde hørt det tilforn af andre.

En Pige omtrændt 15 Aar, begierede at hun maatte blive hos os, for at lære om Himmels Skabere, som hun vilde saagierne høre om, og hun elskte saa Høyt. Hun havde hørt om ham af en Grønlander som reiste dem forbi i Vinter, hun viiste mig og en Gammel A B C. Bog og et stykke af en Avis som hun havde faaet af ham, og mente at bevise GUD en slags Dyrkelse naar hun saae paa dem, jeg svarede hende, at hun maatte blive hos vore Naboer, saa skulde hun saae at høre om GUD hver Dag, men de andre som det hørde siger til mig at de ikke vilde blive af med hende, thi de var bange at vore Folk skulde begiære hende til Ægte, eftersom Pigen var Smuk, og da jeg havde læst for dem, da takkede de mig og sagde, i Dag har du gjort en stor Belgierning imod os, og frelst os fra Helvede, derpaa reiste de strax bort af frygt at vi ville beholde Pigen, hun der imod forlod os bedrøvet.

Den 6. fortalder nogle, at Hollænderne have truet dem til at afstaae deres Bahrer, og at de var ikke saa skikkelige som vi, thi de tog med Bold og Magt fra dem, og vare slæmme i deres Mund og Tale, de vilde og tage deres Fruentimmer med Bold, derfor tog de sin Retirade her til os, en Pige sagde at de var som de havde slægtet Hundene paa.

Den 7 glæde GUD os med et af vore Fæderne-Lands Ekibe.

Den 9. kom nogle Grønlænder fra Rodebay liggende 8te Mile Norden fra Colomen, og fortalder at de havde fixeret Hollænderne da hand var i Land og ville handle af Frygt for Coloniens folk sætte han een af sine Folk paa Bagt, at de skulle see ud efter os, og da de merkede at Hollænderne var bange for os, og de stod i deres beste Handel, tog en Grønlænder Europæisk Dragt paa sig og en Flint i Haanden, og gik bag ved en Klippe og kikkede ned til dem, de andre Grønlændere som da veedste af det, siger til Hollænderne Vægende op ad Klippen, seer du ham der kommer? det er Nese med sine Matrosser, (saa kalder de mig,) han vil tage eder Fangne fordi i Handler paa forbudne Grænser, da nu Hollænderne saae ham, Flygtede de strax med deres Chaluppe om Bord paa deris Skib, og forlød alle deres Handels-Vahre i Land hos Grønlænderne, hvilke de siden deelte imellem sig, og Fornøiede sig ret derover at de saaledes kunde fixere ham.

Den 12. glæde atter G.U.D os med det andet Skib, som havde inde Materialier til een ny Logie.

Den 17. reiste jeg med Skibet til Maklykaut, som nu kaldes Jacobshavn, for at være nærværende ved den nye Logie.

Den 19. gik jeg med nogle Grønlændere over Land, indtil Jise-Fiorden for at erfare om det var som de havde fortalt mig, men jeg fik at see at det var langt Fælere end jeg havde forestillet mig; thi de store Jisbierger flækkede ud af Landet og tumlede i Søen, med saadan Rnal at man tænkte Himmel og Jord skulle forgaae, de viiste mig og under Vejs een høj Klippe hvor de meente boede et Bierg Trol som for nogen Tid havde taget een til sig, og forbad mig at jeg ikke maatte gaae derhen, da jeg nu kom der fra igien uskad, sagde de til mig, siden du troer paa G.U.D, tør Trollene ikke tage dig.

Den

Den 25. reiste jeg fra Maklykaut, hvor et af vore Skibe laae til Jagtholmen, for at indtage det af mig der indhandlede Winter Spek, Det hente sig samme Tiid een Malheur med en af vore Matroser at da han hissede et Speck: Fad op af Kommet; brast Takket i tu og Fadet falt paa ham, saa han blev tagen halv død op, nogle Grønlandere som stoede hos, bade at vi ville blæse paa ham; thi saa plejet Hollænderne giøre.

Den 26. Spurte en gammel Mand mig, da han med Forundring saae paa et af Skibene, om ikke den GUD som vi taledede om, var siunlig tilstæde, og underviiiste os den lange og farlige Vej, og opholdt Skibet imod Bølgerne; thi ellers var det umueligt at finde Bejen, paa saadant stort Hav? jeg sagde: at GUD alle tiider var tilstæde hos de Troende, og bevaret dennem, men alt usynlig, hellers hvad veien angik, saa havde GUD skabt saadanne Midler, nemlig: Magneten, Solen &c. at vi ikke skand tage fejl, naar man har dem, de andre sagde, det er dog nogle vanskelige Ting, men GUD har nok lært eders Forfædre alt saadant, thi I kunde ikke hitte det op af eder selv.

Den 27. reiste jeg atter derfra til Maklykaut, hvor jeg enda havde at forrette ved Bygningen, undervejs blev vi gandske indeslemmt af Driv: Is, og høne Isbierge, saa vi havde nær sat baade Baaden og Livet til.

Den 28. kom Skipper Jansen tilbage fra Handlingen, til Colonien Christians Haab, og havde været borte i 4re Uger.

Julius.

Den 1. rejste jeg med en Ronebaad hjem igien, efter at Hunset nu allerede var rejst, og der ikke var meere for mig at bestille, mine Roers-Folk vare tvende smaa Grønlandſke Piger, som ikke var nær voren, efterſom jeg ingen anden kunde faae denne gang, da vi var kommen 3. Mille bort, paaſom os en ſtærk Storm med tyk Luſt og Regn, ſaa vi nær med vor Skind-Baad havde gaaet til Grunde, omſider kom vi til Land med ſtor Beſværlichkeit mod Iſtenen, vi maatte da lægge os under en ſtor Steen, og det med en tom Mave og trætte Lemmer, men ſom Vandet rand ned paa os, og vi ikke heller kunde ſove for Hunger og Kulde, gif begge Pigerne fra mig for at gaae dem varm, og at ſøge om Føde, thi de vare enda verre ſarne end jeg, efterdi de havde ifkun en enkelt Sælhundſ-Pels paa. Noget derefter kom Pigerne igien, med hver ſit knippe Iyng, at ſkiule os med. Anden Dagen ſtilledes Vejret og vi kom vor Vej hjem til Colonien igien.

Den 2. Maria Beſøgellſes Dag, holt Hr. wetzel, en Afſkeeds Prædiken, efterdi han agter ſig til Kiøbenhavn, for at Cureris.

Den 9. efter Prædiken ſpurte nogle fremmede Grønſcænderne, ſom vare nærværende hvad det var for een, ſom ſtoed og brugte Munden allene, da jeg nu fortalte dem at han talte om Himmelenſ Skabere, ſagde de: det var meget godt hvis vi havde et Sprog, ſaa kunde vi og høre eder, de ſagde og at have hørt det af andre Grønſcændere, men de kunde ikke give dem nogen ret Underviisning, førend de nu havde hørt det af mig.

Den 11. kom Skipper Fūneboe tilbage igien fra Handlingen, og havde tillige ved ſamme Lejlighed ligget i Maktikaut. og holt ſine Matroſer i Arbejde med den ny Logie, ſiden Colonienſ Mandſkab var faae, og Sommeren er kun kort, var det ikke een
ringe

ringe Hielp for os, de Vilde spurte mig og om Hollænderne var bange for samme Skiper Fynebo, siden de ikke beholt ham i deres Land da de havde ham fat, og allerhelst siden han tog 4 Skibe fra dem Allet tilforne, jeg sagde at han allene ikke kunde giøre et heelt Land skade, men de er bange for vor Konge; thi dersom de havde taget og dræbt een af hans Undersaattere, saa havde han vist ladet det hefne, derfor torde de ikke.

Den 13. mod Morgen en affseglede i GUDS NAAM et af vore Skibe, som førdes af Hendric Jansen, Hr: wedzel fulgte og med, GUD med sine Engle stedse være deres Fødsagere, og føre dem vel og beholden hjem.

Den 16. efter Prædiken døbte Hr. Alsbach 3. Grønslændere, som havde været her ved Colonien siden 1740. efter at de udi Guds Ord, havde faaet temmelig Kundskab, og stændig var begjærende efter at blive deelagtige i vor Christen Kirkes gode, efter at Guds Tienesten var til Ende, kom nogle Kvinder med deres Børn, sigende til mig: i Dag har vi seet og fornummet at Guds Aand har været i os; thi vi kunde ikke bare os, at vi jo maatte græde, endskjønt vi tvang os, og nu efter denne Dag bliver vi ikke meere glade forend vi og bliver Døbte, jeg taledes derpaa og noget med dem, og underviste dem om Bejen som hørte til Salighed, de gav mig og Evar derpaa til Fornøjelse.

Augustus.

Den 5. gik jeg paa Jagt til Nouk. Fiorden, der møtte jeg nogle Piger, som sankede Bær, de vare komne fra Gothaab, og stoed med deres Telter neden for Bierget, de bad mig at jeg vilde følge dem ned til deres Telter, og fortælle dem noget, saa havde de og noget at fortælle mig, da jeg nu kom ind til dem, taledes de eenfoldig sorderved Grønlandsk til mig, og spurdte om adskillige

lige Skriftens Sproge, særdeeles til de Kommere, jeg bad dem: at de vilde tale ret forstaaelig Grønlandsk; thi jeg forstoed det bedre, de svarede: at de var kommen i saadan Vane med at tale galt med Gebærder, siden de paa Gothaab ikke kunde tale anderledes, og som jeg havde noget af det Nye Testamente med mig, som var oversat af min Broder, læste jeg det for dem, som de og syntes at have hørt tilforn, de sagde: du taler som en Indfødt Grønlænder, og vi vil flittig komme til eder i Vinter for at underviises, jeg lovede at være villig til at lære dem naar de kom; de havde lært adskillige Ting, men jeg kunde næppe begribe hvad det var, førend jeg blev vandt med dem, hvoraf jeg slutter at de enda maa være temmelig ukyndige i Sproget paa Gothaab; Jeg spurdte om Herren-hutterne, som de kalder (Nortlit) o: de som boe paa Odden, kunde bedre tale med dem? de sagde ja, men naar de læser fandt vi neppe forstaa dem, men Catecheten Bertel er den Beste, og efter at jeg nu havde underviist dem for denne korte Tid, gik jeg hjem igien, i følge med en halv Snees stykker, og undervejs var deres Tale meest om, hvor de kunde best lære Guds Ord, ogsaa blive døbt.

Den 13. blev holden Guds Tjeneste, som sædvanlig baade for os selv, og for de nærværende Grønlændere. Nu har en hver Dreng og Pige, et stykke Træ med 7 Huller i, som de har selv gjort, og sætter een Pind i Hullet for hver Dag i Ugen, paa det de ikke skal tage fejl af Søndagen.

Den 15. rejste Hr: Alsbach med Chalupen Nord til Maklykaut, Assistenten gik med for at føre Materialier til Fjissfjorden, der at oprette et lidet Huus til Missionen og Handelens Nytte; eftersom det er temmelig langt og besværlig, at rejse tit imellem om Vinteren.

Den 16. som jeg var allene ved Colonien, maatte jeg lade en Grønlandsk Pige kaage for mig, mod Middag kom hun ind heel bedrøvet og sagde: jeg kan ikke faae de Erter at blive
saa

saaledes som Rokken plejer lave dem til, da jeg fik den ind var de som brænte Caffee Bønner; saasom hun havde ikke slaget Vand paa dem, men har maaskee tænkt at de skulde give Ved ske fra sig selv.

Den 23. efter at jeg nu havde faaet alle Ting i Stand med den nye Logie, tog jeg hiem til Colonien igien med een Kone-Baad, medens vi søgledede og det var got Bejr bad de mig at jeg vilde læse for dem og Qvæstionere dem om det, de havde lært, thi de skammede sig, sagde de: at de vare saa Tungnemmede, Ondt kunde de let lære men det Gode var dem ligesaa svært at lære som at spise Steen, da jeg nu havde underviist dem, spurte de, om de ikke kunde blive snart døbte, thi de vare saa ængstede inden det skeede, jeg svarede dem at de kunde allerede saa meget som behøves til Daaben, men Præsterne ville først see om de og vare redelige og alvorlige: saa blev de nok døbte. Da jeg kom hiem komme nogle til mig og bad om Hielp, for deres Syge jeg sagde at der som de bad Gud om Hielp saa bleve det nok bedre med dem, en spurte mig hvad Betalning de vel skulde give Gud, naar de var bleven bedre, de vidste nok at betale Menniskene for Belgierninger men at betale saadan een stor Herre, det kunde de ikke viide; Jeg svarede ham at GUD skjøttet ikke om andet, end man skulde frygte ære og elske ham, som en Skabere som ejer alle Ting, og vi kunde ikke give ham noget.

Den 24. Kom 3. af samme Folk og spurte mig hvad de skulde gjøre at de kunde komme til Himmelen, de blev saa forfærdet, sagde de for min Tale i gaaer, at de ikke har fundet sove førend de fik høre bedre Beskeed, de havde og fastet bort ald deres Overtroe, og var kommen i saadan Graad, at de ikke kunde holde sig. Jeg bad dem derfor at de skulde kun blive ved at være Lærvillige, og ikke lade sig forføre af dem som ikke selv vilde troe, jeg underviiste dem derpaa det Beste jeg kunde, og vi bleve fornøiede paa begge Sider.

Den 25. spurte nogle som var paa Jagt med mig om ikke min Iskorn havde været Angeføker de spurte mig og, om GUD og havde skabt Jisbjergene paa Landet, og hvorefter han ikke havde ladet altsammen være Land, saa havde der været flere Dyr, og de kunde faaet meere Føde, Jisen er slæm og kold, og har Næsten borttaget vores Land; vi maae være udfødt af Folk, eftersom vi endelig skal have det verste Land, men een anden sagde, der maae dog være noget got ved vort Land, eftersom her gaaer saa mange Skibe hver Aar paa Hvalfiskerie, jeg sagde at GUD aldrig have skabt noget Land at der jo var noget got ved det, og hvis her ikke havde været Føde nok til Menneisker, saa havde GUD ikke heller lade komme Folk hertil at boe, &c.

Den 26. døde eene af de syge Grønlandere, og blev begravet paa een høy Klippe, med Græden og Hylen af alle dem som vare hos Graven, de hos staaende sagde til mig: den Døde han kom nok til Himmelen siden han troede alletider GUDS Ord brugte ingen Amuleter, men foragtet alle Angeføker, og var hells et meget stille og skikkelig Menneske, jeg sagde, og at jeg holt ham for et meget skikkelig Menneske, og hvis han meente GUD det ret, saa vilde GUD ikke heller forskyde ham.

Den 27. kom 3. Rone-Baader Sønden fra Gothaab, de samme fortalte at der var endda ingen Skibe kommen, de vare og meget begjærlig efter GUDS Ord, men vare fortrydelig over at Hr. Drachard tillige med Herren-Hutterne besøgte dem kun sielden. Jeg lovede dem ved alle Lejligheder at vilde undervise dem, undskyldte tillige Hr. Drachard at han klagede over sit slætte Helbred, men de meente at siden han var feed og saae got ud, saa kunde han ikke være syg.

Den 28. havde min Grønlandsk Rof atter lavet mig en nye Ræt af Erter, thi da jeg kom fra nogle Grønlandere som jeg havde undervist, og bad hende at hun ville give mig Mad, thi jeg vilde gaae strax ud igien til mit Arbeide, tog hun Erterne
og

og i Stæden for Wdike slog hun en halv Potte Dansk Brændeviin paa, saa jeg heller fik ingen Mad denne gang. Nu vil jeg calere min Kof; thi jeg er ikke for slig nye Retter.

September.

Den 2. kom Hr. Alsbach med Chalupen hjem igien fra den nye Logie, og fortalte at Huuset nu allerede var færdig, og i Stand til at boe udi, Smedkeren som havde forfærdiget det, blev nu atter hentskicket til Jisefiorden, for der at forsee det Pak-Huus og Logement som vi og er i Arbejnde med, at opbygge til Handels og Missionens Beste, han fortalte og at Grønlænderne som der opholdt sig var meget Tiendstagtige til at hielpe til, disligeste og daglig kom til ham for at lade sig underviise, untagen de gamle som alletider ere koldfindige, han havde og læst for nogle som var kommen fra Gothaab, han rosende dem at de var meget stille, men vee ste snart ikke meere end der var een GUD, som havde skabt Him melen og Jorden.

Den 12. blev Jagten sat paa Land ved Colonien, efter at den en nu meere Land bruges for Vintern. Der var samme Tid nogle Grønlændere som spurte om Gang Spillet som vi trængte Jagten op med, var nogen særdeles Kraft udi, saa ville de have et stykke der af til at henge om Halsen paa deres Børn at de og kunde blive stærke.

Den 18. forsøvede jeg mig atter tillige med Hr. Alsbach Nord til den nye Logie ved Maklykaut, og foresandt Hedningene var flyttet til deres Vinter-Boliger, de spurdte os og siden vi nu havde oprættet et Huus der, om vi ikke vilde blive hos dem stedse.

Den 23. reiste Hr: Alsbach hjem med fire Mand for at benytte os af Tiden, siden Marken endda er bar for Snee, at rive Lyng til Vinteren, han havde og imidlertid Læst for dem, bad mig og gjøre det samme, siden jeg blev tilbage hos dem. Med samme Venlighed som jeg nu var her, Handlede jeg næsten hver Dag, og som Vinteren begyndte stærk og Marken var allerede Frossen, og jeg gierne ville have alting færdig før den ret for Alvor kom, betiente jeg mig og af Grønlænderne til at Arbejde, og gav dem lidt derfore, de var og me eget villige der til, og kom Daglig paa Arbejde; hver Aften kom de tilsammen, og bade at jeg vilde undervise dem om GUD. Der var og nogle som vare kommen fra Gothaab, de sagde at Præsterne paa Gothaab var vanskelige at forstaa, siden de ikke kunde deres Sprog. Herren-Hutterne sagde de kunde tale best med dem! de havde fortalt dem om Syndfloden og om nogle som GUD havde udsendt i Verden til at lære andre, og om GUDS Søn som havde forløst dem, de bad mig derfore at undervise dem grundigere der udi, siden jeg kunde bedre tale med dem, hvilket jeg og gjorde, sagde og derhos at vi ikke vare kommen til dem for alleene at Handle, men vores meste Vrende var at faae dem til GUD, de derfore som nu har hørt GUDS Ord, og ikke gjør der efter, faaer større Straf! nogle af dem svarede det er ikke meere end billigt, men hvor af kommer det at vi ere meere hengiven til det Onde end til det Gode, da jeg sagde at det Onde kom fra Dævelen svarede en Ankefok, at der var to slags Dævler til, de som boe under Jorden vare ikke slæmme! thi han havde tidt været til Gæst hos dem, men der var en Sort som boer i Stranden, som havde Støvler paa og var Brak-Næse, det slags er for at Piine Folk! thi naar de faae nogen trækker de Støvlerne af dem, og giver dem et par paa igien fuld af Rødder-Ropper, som æder alt Riødet af Beenene paa dem. Du maae nok Troe sagde han at jeg er meget klog saa vel som du.

Octob.

October.

Den 15. begav jeg mig med trende Mand til Christians-
Haab, efter at den nye Logte nu er saa vidt færdig at man fandt
Boe der og saaledes fandt nu baade Handlingen og Missionen bli-
be befodret til Fornøielse. Grønlanderne er nu ilde plaget med
Blod-Gang, hvoraf og nogle ere Døde, og siden der for denne
Sag skyld var stor Sorg iblandt dem, betiendte jeg mig af Leis-
ligheden at forholde dem GUDS Ord, en deel ere nu som tilforn
meeget Kollindige endeel ere dog noget estertænksume, allerhelst
Qvinderne, der var og en Gammel Kone som var bekyldt for
Hexerie, hun kom indtil nogle Syge, hvor jeg var samme
Tid og tog en Stok og bandt en Rem om enden,
og den anden Enden af Remen om Hovedet paa
den Syge, begyndte saa at løfte Hovedet op og ned,
mumlede ned igiennem Gulvet ligesom hun havde nogen at Tale
med, undertiden lod hun som hun kunde ikke løfte det, og under-
tiden igjen var det gandske læt for hende saa jeg maatte lee ad
hende. Da jeg nu havde seet lenge derpaa, og de andre merke-
de at jeg vilde gaae til hende, siger de: staae hende Dygtig, du
vil alle tider forsvare Trold-Folk, det var brav, nu fandt du selv
see det, Riellingen sprang strax ud af Døren og efterlod ald hendes
Instrumenter, jeg kaldte og raabte til hende at hun intet Ondt
skulde vederfares, men hun vilde ikke komme, jeg taledes da de andre
til derfore og sagde, at naar nogen saadan kom skulde de jage dem
bort og ikke Troe dem, de svarede: at dersom de troede ikke saa
kunde hun forhøre dem, derfore bad jeg dem at give agt paa mig
om hun skulde have nogen Magt at forhøre mig siden jeg jagede
hende bort, mens de sagde det var en anden Sag med mig, som de
meente intet Ondt kunde vederfares.

Den 16. siden Vinteren nu sterck tager til, har vi alle begivet
os til vore Vinter-Boliger, efter at vi nu har faaet alle Ting i
stand, paa begge siderne af Jise-Fiorden, og ved Colonien, saa
baas

Baade Præsterne med Catecheterne og Riobmændene, fandt forresten hver deres Sierning paa alle Stæder uden stor besvær, enten det er Vinter eller Sommer, og vi nu alle dermed er Fornøjet, ja indtil Grønlanderne.

Den 17. reiste jeg atter Nord til nærmeste Jise-Fiord for at Handle siden de havde Bud efter mig, og kom hjem den 23de. Imedens jeg var der havde jeg Daglig Besøg af Grønlanderne, hvorfor jeg og ved denne Lejlighed underviiste dem om GUD: een-
deel sagde til mig naar du fortæller os Historier merker vi ikke til nogen Forandring i os, men naar du taler om den store Skabere, saa trykker det os for Hiertet, saa vi er særdig til at Græde.
Der kom og nogle langt Norden fra som fortaldte at de havde seet et Skib saa stort som et heelt Land, der Seiglede imod Vinden, hvorfor de mente at de Folk som var derpaa ville slaae dem ihjel, og derfor de flygtede Sønder efter, da jeg sagde at det var Fabel, svarede de mig, at Kablunet (saa kalder de os) maae være af Erolde-Slæggt siden ingen Ting er os umueligt.

Den 20. skikkede tvende Syge Bud efter mig, den eene sagde jeg har spanderet ald min Ejindeel paa Angekokker, for at blive Fri, men de har ikke kunde hjulpet mig, dog vil jeg forsøge nok engang, jeg straffede ham og sagde at GUD vilde ikke Hjelpe ham, siden han troer Ganden og hans Folk meere, jeg truede og at ville slaae alle Angekokker ihjel, hvorefter de og rømte Dagen derefter! Den anden sagde jeg har aldrig brugt Angekok, bed du for mig til GUD saa bliver jeg nok Karst, jeg sagde til ham, at ikke han selv alle-
ne skulle bede, men og hans Kone og Børn, han lovede og at han ikke vilde aflade med Bon til GUD. Tvende Dage derefter da jeg besøgte ham kom strax Konen imod mig og sagde, Himmelens Skabere er alleene Mægtig, thi min Mand begynder at blive Fri, siden vi har stedse paakaldet ham, men den anden Døde som brugte Angekokken, deres Tale er god nok og tegner sig

sig til at være andægtig, men af indvortis Kand ingen Tømmel, jeg formanede dem og det beste jeg kunde.

Den 28. blev her efter gammel Sædvane sterkt Storm af S. O. som gjorde os skade baade paa Torv og Lyng, som stod paa Marken, og fløj ad Søen til, der var og en Grønlænder som spurdte mig om jeg vidste hvorfra Vinden kom, da jeg sagde ham min Tanke, siger han: der er en stor Mand som boer op i Tisfjeldet, naar han Blæser af Munden er den Kold, men naar den er stærk og varm, kommer den af den anden Ende, og det gjør han for, at der skal Bøge Bær af Jorden til os, thi han er og selv for det samme, jeg spurdte ham, hvem der haver indbildt ham saadan Løgn, sagde han at een Ankefok havde taldt med den Mand for kort Tid siden, jeg sagde blandt andet, at hvis saa var, maatte baade Dyr og Folk crepere af slem Lugt og Stank, han sagde at han bestoed af to Parter, nemlig overdeelen var Vinter, og den nederdeelen var Sommer, og hans Navn er Pompeja, jeg sagde at han bestoed af tre Parter, som er! u. forstandig, Nar og Sluder, og dit Navn Abekat, denne Maaned endes med varme Storm: Vinde dog ikke fra Pompeia.

November.

Den 4. bagede vi Brød, og som nogle af Grønlænderne stod og saae paa Meellet, spurdte en om vi ikke ogsaa vilde Bage ham noget, thi han havde nok af saadant, thi ind i en Fjord laae ved en Elv gandske hvid Leer: Sand, som han mente var Meel, og kunde gjøre samme Virkning, de andre som da vidste bedre, beløe ham og sagde, om han vel nogen Tid havde seet at Folk spisede Sand, han svarede de kand jo gjøre alle Ting, saa kand de og nok gjøre det til Brød.

Den 6. da Hans Pungejok Communicerede da Tienisten var til ende, spurdte hans Kone mig, hvorfor hun ikke og maatte gaae med sin Mand til Herrens Nadvere, jeg svarede hende at hun nylig var kommen, og ikke havde den Kundskab som hendes Mand havde, hun svarede igjen at hendes Mand havde lært hende saavel som Præsten, hun har og gode Tanker nok men har ikke Huskommelse, jeg sagde til hende, og de andre som og spurdte om det samme, at naar de har faaet fuldkommen Kundskab om sligt, og de havde Længsel dertil, og besantes at være reedelig i Troen, blev dem det vel tilladt af Guds Tienere.

Den 8. efter Prædiken, blev een liden Pige et Aar gammel giort deelagtig i den hellige Daab, og da det var forrettet, siger Moderen: nu er jeg glad fordi min Datter er bleven et GUDS Barn, jeg skal og flittig holde hende til at lære GUDS Ord, jeg skal ej heller, reise bort fra Colonien paa det at baade jeg og mine Børn kand blive oplyste i GUDS Ord.

Den 9. reiste jeg atter med Jollen Nord til Maklykau, Hr: Alsbach fulgte med for at forblive der til Jule Aften, om Natten kom vi der først, og blev vel imod taget, de kom strax i Mængde til os og ønskede at det maatte snart blive Dag, paa det de kunde faae høre Nyt, de forstaae at for nogle Dage siden var der een Dræng som en Angest havde taget Siælen fra, og givet den til en Sælhund, paa det at Sælhundene kunde blive Sammenrater med ham, naar han vilde fange dem; thi tilforne var de saaa bange for ham, at han ikke kunde komme dem i Skud.

Den 13. reiste jeg hjem igjen, men formedelst contraire Vinde maatte forblive hos de Bilde paa Jagtholmen, om Aftenen bad de mig, at jeg vilde undervise deres Børn. I ere løffelig frem for os, vi er nu for gamle og kand ikke komme det ihu, jeg sagde igjen til dem, at naar de havde Villie og Lust, saa falt det af sig selv og delærte nok da, hvad de burde at lære.

Den

Den 14. tog jeg hjem til Christianshaab igien, mens vi var under Vejs begynte det hært at Blæse og at Sne, saa vi ikke kunde see Landet, men maatte tumle i blinde, Søen begynte og at reise sig temmelig høit, saa at vi fik den eene Søe i Tollen efter den anden, men til al god Lykke lattede det op og vi kom halv siunket af Is til Land, thi saa snart Søen kom ind var den til Is. Døe 2. Grønlandiske smaae Baader som kom af Søen, da de blev vaer at vi ikke kunde roe imod Vejret, kom de til os og hialp at Ruxcere os hjem, den eene fortalte at een Hollænder i Sommer vilde tage hans Datter bort, for at ægte hende, og da Skiperen gif i Cajuten for at hente gaver til hende, sneg de sig bort, og han blev saa vreed, og sagde, at han vilde komme til Naret og ødelægge dem alle, hvis de ikke skaffede hende tilbage, men jeg sagde at det havde ingen Nød; thi vor Konge forsvarer eder nok, og det er meere end Hollænderne tør gjøre, og de blev derover meget glad, thi de frygte at det havde været Hollænderns Alvor.

Den 16. bagede vi atter Brød, kom een Grønlander og klagede sig at han var bleven gal, og har mist sin Forstand, jeg spurte ham naar han blev gal, sagde han, at der stod slæmbt Vand i en Glaske, og da han havde druffet deraf blev han gal, og dersom jeg vilde give ham sin Forstand igien, skulle han betale mig derfor, da jeg nu merkte at han havde faaet Brændevin siger jeg til ham, at han bliver nok goed i Morgen, de andre stod og loe ham ud, og han efter dem og vilde slaae dem, med saadan skrigen og latter, med galne Geberder, saa man tenkte at hand var ret gal, og maatte snart lee sig ihjel ad ham, og jo meere de andre narrede ham jo galnere han blev, saa jeg maatte med Magt tvinge ham til at legge sig, hans Kone kom grædende og siger hvor skal jeg nu blive fød; thi min Mand er saa gal at jeg aldrig har seet Mage, jeg siger at det bliver nok got, og hvi drak han, hun svarede at vi ikke skulle meere tage imod galt Vand naar vore Skibe kom, thi hellers kunde alle Folk blive gal, og hvem

hvem skulle vi da omgaaes med; om Morgenens da han havde sovet ud, gik jeg til ham, og da var han saa skamfuld, Konen og de andre, stod da og belpo ham, og fortalte hvor gal han var, men han vilde ikke troe dem, de siger til ham at nu er du som det aldrig har været dig, han svarede dem at Brændeviines Geist var kommen i ham, og da han sov, gik den bort saa nu er jeg klog igien.

Den 18. begyndtes en Storm af S. O. med Slud, som Continuerede til den nittende dito. Udi disse Dage havde der været en Angefok paa Nouk en Miil fra Colonien, som havde gjort et Hæxerie med en Kone og Mand, som vare Syge, som han skulle curere, men da han efter deris sigelse ikke selv kunde formaae at curere dem. havde han sticket sin Siæl i Fandens Gestalt som stoed i murren, og mumlede, til det blev bedre med dem, derre kunde jeg ikke prædike dem af med, men de sagde at de selv havde hørt det, de er saa intagen af deres Angefoker at de troer alt hvad de siger.

Den 20. var jeg en fierdings Vej fra Colonien, hvor der var et stort Hul ind i Bierget, som stræket sig omtrænt 50. a 60. Allen ind i det faste Bierg, der skal alle de som agter at blive Angefok gaae ind at lade sig underviise af Torngarsuk, de har forialet os, som de skal luge Matten over for at disputere med ham, men at det hender sig ofte at de bliver døde der inde, saa at mand deraf nok fand slutte at deris Læremester maae tugte dem noget haart.

Den 24. gjorde en af voris døbte Grønlandiske Koner Barsel, og fik een Dreng; men da Jorde Moderen efter Hensent skik ville tage et Urinfar og hvelve over hendes Hoved, paa det hun skulle hastig forløses, og tillige ville efter deres sædvanlige Superstitioner, at hun skulle holde sig fra visse Gierninger, svarede hun at det var hoerken Guds ey heller Lærernes Billie

Willie at saadant bør see, Dagen derefter gif hun op igien, og forrætte hendes Arbejde baade ude og inde.

Den 25. det blev mig i Dag fortalt at en halv voksen Dreng, ved Jise-Fiorden var bleven maver, og da Faderen klagede sig for en Angefok, svarede han, jeg fandt see det paa ham, at han har mist sin Siæl, jeg vil nok forsøge at give ham en anden igien, men det koster Umage, Faderen siger, det maae koste hvad det vil, jeg vil betale dig, derpaa tog han om Alstenen sin Tromme satte sig ned, slukkede alle Lamperne efter sædvane ud, og begynte at siunge Auna ja, ja, ic. og skrigte fælt, strax Sangen havde Ende, raabte han ajsæa Tiet Tiet 3. gange, og strax kom der een Røst som af et Spøgelse og talte med Angefok, som de andre ikke forstod, derpaa skriger Angefoken sigende: Jeg var i Færd med at faa en Siæl til ham og begynte atter Pauonga ja ja ja ic. Op ad ja ja ic. strax begynte han igien at raabe fælt, med mange Forandringer paa Maalet og trommet tillige, sigende: Tava Killilieisaunga, nu farer jeg til Himmels, og saa foer han bort med Tromme: Lyd og Sang, og hørtos hans Røst ikke meere, men alle Ting vare stille, saa meget som en halv Time, saa kom atter Angefoken, skrigende og gjorde saadan Allarm, med Tromme og Sang saa at een hver tænkte at Huuset vilde falde ned, begynte derpaa at siunge Ajegauvonga ja, ja, nu har jeg fat paa en Siæl men fandt neppe holde den, siden den hører en Hare til, derpaa raabte Drængens Fader, ivertinnasuaruk, vær snar og sæt den i ham, Angefoken svarede Pya Ivertipara, aularnauerit, han fik den, jeg satte den i ham, vær trofast og farer ikke meere ud af ham, derpaa begynte han atter med heele Huusets Folk at siunge mange Viiser, til Slutning raabte Angefoken ajslo, ajslo, o: det er nok og saa holt de op, da det nu var til Ende siger han til Drængens Moder, tag din Finger og stryg Drængen op i Hoved med lidt Tran, saa fandt Siælen siden ikke forlade ham ogsaa fik han sin Betaling og gif hjem.

December.

Den 2. kom Jens Catechet fra Nouk efter at han havde været der udi nogle Uger, og fortaldte at de Grønlander som der opholdt sig, holdt baade Morgen og Aften-Bøn for sig selv, naar han ikke var tilstæde, de var og meedet Zienistagtig imod ham, og bad han ikke maatte blive lange borte fra dem.

Den 4. reiste jeg Nord efter for at hente Hr: Alsbach, og kom nær nedstunket af Is om Aftenen til Jile-Fiorden, siden Stormen og Søen endda er i oprør, jeg bragte og Catecheten Jens Pedersen med for at skulle blive hos dem, de kom og strax til ham, for at lade sig underviise, nogle Fremmede var ham imod og ville nare ham, men da han flagede sig for mig, kom de strax og undskyldte sig, sigende at det var ikke deris Alvor, og en helter skulle gjøre det meere; en Mand som havde mist sin Kone og Søn, bad at jeg ville sige til GUD, at han og maatte komme til Himmels for der at see dem igien, jeg spurdte ham ad hvor af han just vidste at hans Søn var der, sagde han jo, jeg hørte ham alle tider Læse og tale om GUD, og han sagde nylig for han Døde. Det er vel, nu kommer jeg derhen hvor jeg ikke skal lide meere Ondt, troe du kun og, saa skal vi see der hverandre igien, jeg bad ham kun flittig høre og gjøre efter GUDS Befaling saa var det ham ligesaa nær som en anden.

Den 7. tog jeg Hiem, og havde Præsten med mig, efter at de havde været borte paa 6te Ugen, samme reise havde jeg adskillige Discursen med de Bilde. Iblandt andet sagde en Kone at den lille Pige som hun nu havde, var en Dreng da hun blev fød, som de alle saae, men da Forde-Moderen havde forset sig i noget, i det hun ikke havde taget alle Angeloffens Regler i agt sprak han i tu og blev til en Pige som du seer, jeg tiltalede hende for saadan Snak, og sagde at det var Kielling-Sluder og saadant havde hun ikke
nødig

nødig at fortælle mig, men hun stod fast paa hendes Meening og sagde det var sandt.

Den 8 fortalder endeel Grønlændere mig, at da de vare paa Jagt langt op i Marken bleve de var at der brændte Ild ved een stor Steen. Men da de for Rædsel ikke torde gie sig til at strax, og fik at see som de sagde, Spor i Marken af Folk som var en Allen lang, og da de saae sig om, bleve de vare tvende Bierge-Frold, som gik ud og ind af Steenen, og havde en lang Kisle med Beldte om, og var meere end to Faaune lang. De fortalder mange saadanne Historier, een Sort skal og holde sig langt Syder paa Landet op til Fiels, som har lange Halse, og store røde Øyne, og bær deris Piile-Raager paa Rygen, med hvilken de fører Krig, som boer paa den Øster-Side af Landet, deres Fruentimmer skal være saa Kione, at da en Grønlænder saaeen af dem, blev han syg og Døde af Kierlighed, thi de samme vil ikke gierne lade sig see, der skal og være efter deres sigelse et slags smaa Folk op i Landet, som er ikkun en Allen lang, og gjør intet Ondt, de skal være saa kunstige i allehaande Ting at de overgaaer os, og der af meener de at vi har lært af dem, de er og meget hengiven til Jagt, og da en Angekok var i følge med en saadan Dverg, saae de mange Dyr, hvorpaa Angekokken slog tidt feil, og den anden løe ad ham, sigende: see nu paa mig, og pægede med Finger til Dyret, strax gik der et Knal af hans Finger, og Dyret faldt, da han gik dertil fandt han ligesom der var gaaen en Kugle igieñem Dyret, Dvergen siger til ham, tag du Dyret og gaae din Vej med, jeg kand saae nok af af Gaadandt, og gik bort, de spurte mig ad om vi ikke har lært at gjøre Bøffer af dem, jeg sagde at hverken jeg, en heller andre af vore Folk, her heller andre steder har seet dette slags, og at jeg ikke troede der var saadanne til.

Den 10. Prædikede Hr. Alsbach, hvor da og den ny fødte Dreng blev deelagtig i den Hellige Daab, og efter Forældrenes begier kaldet Niels, Forældrene er og Døbte, og opholder sig her ved Colonien.

Den

Den 15. som vi bagede Brød til os, kom nogle fra Nouk og begierede at de maatte faae noget deraf, siden deres Nød var større end vores, de spurdte og om jeg ikke viste nogen Raad til at forkaffe dem brød Sælhundede og hvid Fiske til Landet, thi Angeførerne var nu gandske fordervet og deres Kraft var viget fra dem.

Den 24. Kulden er nu saa sterk, at Viin-Glassen som stod paa Bordet, frøs, endskiøndt der var Ild i Kachelovnen.

Den 25. første Juulle-Dag var en stor deel Grønlænder tilstæde, som spurdte om det var den Dag som GUDS Søn loed sig føde, da jeg tillige med Hr: Alsbach læste for dem, og fortalte dem noget, angaaende vor Frelse, svarede en Qvinde, det var ikke vel gjort af Menniskken om de ikke elsket ham igien, siden han gjorde sig saa megen Glid for at faae os Frelste, dersom de gamle ikke var, blev vi nok bedre men de vil gierne forføre os.

Den 26. dette kan jeg sige i Sandhed om Grønlænderne, at dersom de blev vel i agt taget, og fik vel Intentionerede Lærere, blev der visselig mange goede som gif os Christne over, ja gjør det enda mens de ere Hedninger.

Den 27. om Aftenen kom tvende Grønlænder fra Mesene, og begierede Medicamenter for en Syg, da jeg spurdte hvorfors de kom til os og begiere at blive Helbred, siden de har Heye Mæstere hos dem selv, som kand Helbrede dem? svarede de, at de havde en tænkt at søge til nogen Angefør, men de andre har forfordt dem dertil, jeg sagde: dersom de troede at GUD alleene kand Hielpe, og at han havde givet Menniskene Midler mod Sygdommer, men ikke Angeføkkler, saa lod de sig ikke forføre, men som de ere alt for lettroende til det Onde, lader de sig lettelig forføre af Satans Folk, de svarede at de aldrig troe paa Angeføken, de veed og nok at de ikke kand Hielpe, derfor saa søger de Hielp hos os? og efter at de nu havde faaet nogen Kundskab, og jeg tillige gav dem noget til de Syge, bad

bad de mig at jeg ikke ville glemme at besøge dem, thi de Syge længtes meget efter mig. Jeg lovede og at skulle komme og tage noget med mig til dem, og derpaa begav de sig hjem.

Den 28. gik jeg hen til ommelte Grønlandere, saasom de havde sendt Bud til mig, at jeg ville komme og læse for dem, da jeg nu var kommen ind til dem, raabte de alle at jeg skulle komme til dem; Det Første jeg da gjorde var at jeg gav mig i Tale med Angeføken, som vilde forsvare hvad han havde gjort. Jeg taledede ham derfor meget haanlig til, de andre viftede mig i Øret og sagde: Lystig det er til paa, han blev derover heftig vred, og sagde, at nu skulle jeg tie; thi jeg var kun alleene, og de vare mange: Jeg bad ham komme strax og stoed op imod ham, men der han merkedde, at han intet kunde udrette, faldt Modet, og han toeg sin Vej bort med disse Ord, jeg duer intet, og nu kand I see, om han er bedre end jeg er; da jeg nu havde læst for dem, og tillige fortalt dem adskillige Ting som kunde passe sig paa dem, takkede de mig, og gik hjem i følge med nogle Fremmede, som og vilde besøge os.

Den 29. kom een Grønlander fra Tise-Fiorden, han fortalte at for nogle Dage siden, var en Grønlander gaaet til Siels, for at blive en Eremit, siden hans Kone elsket en anden Mand, de fortalte og, at de havde seet een op til Siels i Sommer, som var borttrømt for mange Aar siden, og de andre ville have ham hjem med sig, truede han dem med Bue og Pile, saa de maatte lade ham fare med Fred. Nu endes dette gamle Aar, viere alle Gud være lovet! ved Helbred, og har vel overstridet denne Tid.

1742.

Januarius.

Den 1. Nyt-aars-Dag, blev efter Guds Tieneste Saluteret med nogle Canon-Skud: Grønlæderne som hørte det, spurre om vi ville skyde den onde Luft bort.

R

Den

Den 3. Kom tvende Figer over Land fra Jise-Fiorden, for at lade sig undervise om GUD, de samme fortaldte at Gangsten begynder at blive maver for dem, siden Stormen har nu hindret dem at komme paa Eøen, de fortaldte og at Catecheten underviser dem Daglig, og har allerede lært det meste af deres Catechismus, han havde og givet dem Commission at medtage noget Provision til sig.

Den 4. reiste Assistenten med fire Mand til Jise-Fiorden, og bragte Proviant op til Catecheten som der opholdt sig.

Den 7. om Aftenen kom en Grønlænder fra Nessene og begierte lidt Brende-Viin for sin Svoger, som var bleven Sng, af et Spøgelse som han havde seet, de siger at der skal gaae i Huuset hvor de boer et Fælt-Frol, hvilket en Illiseflok, (saa kalder de Frol-Folk, skal have udsendt til at forraade ham, medens vi nu Talede sammen om adskilligt, fortaldte han mig, at det hente ham medens han var liden, at et Spøgelse havde taget ham, men slap ham strax igien, da han nævnte GUD. Jeg spurte derfor, af hvem han havde hørt fortælle om GUD, han sagde: Din Fader lærte for os eengang da han besøgte os langt Nord, og jeg har hørt det siden af andre Grønlændere, som din Fader har undervist. Een lige saadanne Hændelse har en liden Dreng ved Gothaab, fortalt os, nemlig: at da han engang med mange andre smaa Børn gik og lægte ved Høyløsdag paa Marken, blev de vaer at Steenene paa en Grav rørte sig, og som de andre havde seet, at ommeldte Drængens Moder blev begravet der, for et halv Aar tilforn, løbe de bort alle af Forfækkelse, men een i den døde Riællings Signelse løb bag efter, og toeg fat paa sin Søn og holdt ham, kyssede ham og sagde: vær ikke bange for mig, jeg er din Moder, og elsker dig, og du skal komme til fremmede Folk, de skal lære dig, om een som har skabt Himmelen og Jorden, og alle Creature, og meere saadant som hun skal have sagt til ham, derpaa slap hun ham igien og loed ham gaae, han fortalte og at der var gandske lyst i Graven, men blev saa henrykt, at han ikke

Te vedste af sig selv uden dette kunde han huske, at alle Ting var blank for ham, da han kom hjem sad de andre og var gandske forfærdede, for det de havde seet, For nu at vilde om det var sandt eller ey, har mand siden spurt de andre derom, som og sagde at det var aldeles saa, men hvad hun havde sagt til ham, vedste de ikke, dette fortalte Drengen os selv, først efter at han havde været et heelt Aar hos os, og havde lært Guds Ord og blev Døbt, samme Dreng, var et meget stille og Gudsfrygtig Barn indtil hans død, som skeede 1729.

Den 8. da jeg læste for vore Naboere, og fortalste dem at Fanden var og i Begyndelsen en Engel, mens da han var Gulduldig blev han vred paa ham, og kastede ham ned i Mørkhed, men gaaer endnu omkring for at forføre Mennesken, og faae dem i Ulykke som han er selv, og hvad meere som jeg kunde sige dem, da svarede en gammel Mand at det har hendi for nogen Tid da de sad i deres Huus og spisede med nogle Fremmede som var komne til dem, bad han sin Kone at hun skulle gaae ud i deres lille Proviant boe at hente noget til Gæsterne, og da de sad og ventet at hun skulle komme ind, hørte de et Skrig af hende, hvorpaa de strax gik ud, men fandt hverken hende eller andre, mens om Morgenens gik en Mængde bort for at opsoge hende og fandt hende omfider een Mil op i Marken, siddende død, og Benene fast i een Steen Klippe, lige op til Knæerne, og hendes Klæder sonder revne, hvorpaa de toeg alle fat paa hende og trækkede det stærkeste de kunde, forend de fik hende op, og førte saa hjem med hende; det har maaſkee sagde han været Fandens Huus, som han vilde have hende ned udi, men som Klipen var for haard, har han ikke gid trækket længere med hende. Da de nu førte hjem, begynte hun at røre sig, de gav hende da noget Vand, saa hun kom sig lidt igien, hun fortalte dem, siden at da hun kom ud for Døren, hørte hun en Slæde kom fiorendes og de som sad derpaa var dobbelt saa stor som ander Folk, de toeg hende st ar paa Slæden og fley af med hende, saa hun strax miste sin For-

stand! og blev død, meere' vedste hun' ikkel' af, sagde hun, hvad det har hendt mig, mens Dagen derefter føde hun et død Foster som var liigere til et Spøgelse end til et Menneske, hans Hud var som bare Blod, om Alstenen døde hun selv med og blev begravet, men BARNED fastede i en Hulle paa en Klippe.

Den 10. kom nogle Kiørende fra S. Øste Bugten, og fortalte at hos dem var en Angekok som havde taget forstanden af en Pige, da hun ikke ville være hans Med-Hustrue, og bad mig at jeg ville følge med dem, og tage Angekokken bort, og tillige give Pigen sin Forstand igien, jeg gav dem til Svar: at Angekokken skulle jeg nok tage bort, men at give Pigen sin Forstand igien, kunde allene GUD gjøre, derpaa fortalte jeg dem adskilligt som passede sig derpaa, og hvad GUD havde lovet dem, som frygtet og elsket hannem, og hvad straf igien de skulle faae som foragte hans Ord, og om Domme Dag. De sagde: det var ingen Undre at vi ingen Noe havde før vi fik Tale med dig, nu er vi saa stor som en Bjørn, og kand fare glad bort, de betegnede med denne Bjørne Lignelse, meget meere de nu agtet sig selv.

Den 24. kom atter nogle Grønlændere fra S. Ø. Bugten og forlangede at jeg ville give dem noget af mit Haar, som de ville lade deres Børn bære om Halsen, at de og kunde blive stærke og intet Ondt blide paa dem.

Den 29. gik jeg over Land til Nouk-Fiorden, til dem der boede, for at skyde Bldt, og med samme Leilighed at læse for dem; om Alstenen da jeg havde læst for dem Saliggjorelsens Ord, spurdte en mig, som havde en gal Daatter paa 13 Aar, hvordan det skulle gaae hende i Opstandelsen, om ikke Gud vill' tage imod hende eftersom hun ingen Forstand havde, og en kunde lære som vi andre, jeg svarede hende, at GUD ikke kræver meere af een end han har givet, men den som har Forstand burde besitte sig der paa at, bruge den til GUDS Ære, de svarede, at de alle
tider

tider har haft Kierlighed for Guds Ord, og naar nogen Tid gaaer bort som de ikke har læst, er det som de ingen Mad havde faaet, en liden Dreng sagde, jeg er gandske Sorrowfuld naar i bliver længe borte, thi saa glemmer jeg alt hvad jeg har fundet tilforn, for jeg bad dem at de kun ville komme flittig til os, vi skulle alle sammen være villige at lære dem.

Den 30. gik jeg hjem igien, og havde faaet saa meget Bilde som jeg kunde bære, Vand er her ikke at see fra de høieste Bierges Topper.

Februarius.

Den 3. Kom atter en Pige og Dræng, sigende, vi er saa bedroved for det vi har gjort for nogle Aar siden, thi da den første Præst (neml. Hr. Andreas Bing) Læste for os, og vi til sammen var fremmede, og Bankundige vi beløe ham da vi var gaaet ud fra ham, endskjønt han med Kone og Søn taledes venlig til os, og viste os en Bog som vi skulle see i, nu først har vi faaet begrebet hvad det har været som han vilde lære os, jeg sagde, at GUD vilde forlade dem det dersom de troelig vilde omvende sig, og her efter vil være, lærervillige og stikkelige.

Den 4. Fastelavns-Søndag vare der nogle fremmede Grønlændere som saae paa vore Communicantere, spurdte mig, om Præsten var Angefok, jeg sagde nej, men var Guds Tienere, og at GUD havde befaleet ham til at lære, og til at forkynde hans Ord; ja fortaldte dem og om Skabelsen og Syndesaldet, og hvor herlig GUD havde Skabt Menneskene, vore første Forældre, de sagde, de vare meget kjær for Frugt at de vilde heller døe og lide Ondt, end miste nogle store Bær, en anden sagde det er Rablunet, (saa kalder de os) ligt nok, thi de Gierige Soll faae aldrig nok, de har og vil have mere end de bruger, havde de nu, sagde de, været fornøjet, med det som GUD havde givet dem,

saa havde de været vel med os alle, jeg siger til dem; nu veed I GUDS Billie men see til om ikke Dævelen kand og forfører eder til at gjøre imod GUDS Billie, saa er i lige saa goed som de Ra-blunet, de svarede igien, de Ting som GUD nu havde forbudet, vare vanskelige at holde, en som ikke at Spiise store Bær.

Den 8. gif jeg op til Fiels, dels for at vilde see om Isen laae langt ud, endeel for at skude Bildt! mens sørend jeg kom hjem havde nær baade Næse og Kinder gaaet i løbet for Kulde. Isen den laae saa langt som jeg kunde Dyne ud i Søen, og Frostentager sterk til hver Dag.

Den 9. kom fire Grønlænder paa Glæder fra Jise-Fiorden, de berettede at de havde skudt i en Hvalfisk og fik den Dræbt, men for Jis og Storm maatte de forlade ham igien, bekom dog saa meget af den som de kunde æde i nogle Dage, endeel af vore Folk merker allerede til Skiorbug, det er en hellig Sygdom som gierne vil henge ved Døve Folk.

Den 12. førte jeg med to af mine Folk op til Jise-Fiorden, for at see til Huusene vi har sat der, og at opagte Hval-Fangsten, Grønlænderne ligger daglig og venter paa got Vejr, de havde nylig igien en anden Hvalfisk, men som Frostent og Vinden er saa overmaade sterk, har de med Livs fare maatte flygtet til Lands, med Grosne stykker baade af Ansigtet og af Hænderne.

Den 16. kom vi hjem igien, og havde Catecheten Jens Pedersen med os, og en heel forsamling af Grønlændere, som bestod af fiorten Glæder; imedens jeg var der læste jeg og for dem, endeel var noget folsindige, Catecheten tillige med de andre klagede, at de Gamle fordervet de Unge med deres Hedenste Overtroe, jeg tiltalede endelig de Gamle derfor, som undskoldte sig at de ikke havde gjort det, men heller saae at de kunde lære en gammel en opede Riælling, sagde: Jeg vil ikke at min Søn skal lære, thi alle

alle som de lærer, har ingen Lykke, til Gangst, Sønnen sagde: Gid du maatte miste det andet Øye med, saa kunde du ikke see naar jeg læste, jeg vil ikke adlyde dig meere, jeg lastede Drengen for hans hestlige Ønske, men han meente at det var ret, siden hun ikke duede til noget got.

Den 17. gif jeg over Isen til Naboere, efter som der var en Mand som nylig var bleven Sng, og havde sendt Bud til mig om Hielp, om Alstenen gif jeg hiem igien! og imidlertid fik Leilighed at foreholde ham og de andre noget af Guds Ord. Konen til den syge Mand sagde, jeg troer nok at han bliver Frisk, thi jeg Drømbte at der en sagde til mig: du maae ingen Angefok bruge saa skal han leve, og om Morgenens kom en Hærs-Riælling med sin Stok og vilde løfte hans Hoved men jeg tilstæde hende det ikke, jeg sagde, at hun gjorde meget vel der i; thi i Gander skifter allerider gamle Riællinger ud, naar han ikke formaae selv at gjøre Ondt, en gammel Riælling sagde: jeg har aldrig seet noget Spøgelse og langt mindre tiendt dem, og hvor fand du si-ge det, jeg bad hende kun tie; thi jeg har hørt af de andre at hun ikke heller var frie, Riællingen begyndte at græde, sigende: jeg er bange at jeg mister min Siæl, thi jeg begynder allerede at blive Sng, de andre beloe hendes Daarlighed.

Den 18. efter Prædiken, døbte Hr: Alsbach et lille Piges Barn, som i Aar blev fød af en her paa Colonien, værende Grøn-lænder, der var og nogle fremmede tilstæde som saae derpaa, og beklagede sig at de og ikke kunde nyde den Lykke, til at see deres Børn blive døbte, de spurdte og hvorfor vi ville ikke oprette flere Colonier, de boede saa langt borte, og kunde ikke have den Kundskab som de andre, jeg svarede dem at Aarsagen var denne, at det koster saa meedet at holde Folk og Skibe, og eders Land fand ikke indbringe saa meedet som Omkostningerne beløber sig til, de siuntes nok at denne Raison var Gylidig, men sagde derhos at vores Folk var Rige nok til at gjøre saadant, jeg

jeg svarede igien, at hvis de ville blive goede og frygte GUD, saa vil og vor Konge lade sætte flere Colonier op, men han har hørt at de vare et Koldsindig-Folk.

Den 20. forandret Vejret sig igien med Sne og Blæst, noget af Isen brækte op og drev til Søs, om Morgen der efter gik jeg tillige med Catecheten, over Isen til de Grønlandere som boer paa Mesene en Miils-Vej fra Colonien, strax vi kom ind, kom de Smaae med deres Bøgger, for at lade sig undervise! en gammel Mand som var kommen paa Besøg fra S. O. Bugten, siger til en af de Smaae, lad mig og see den Bog du har, thi jeg har hørt meget fortælle om det, at den kand sige hvad Folk meener, Drengen svarer, det er ikke for Angefok at see udi, thi du kand forhøre min Bog, du er klog nok, siger han paa spot. Mange af dem har de Tanker, at naar een læser i en Bog, meener de at Bogen siger dem det som de Taler. Om Aftenen da jeg havde læst for dem, gik jeg hjem igien, og Catecheten blev efter for at undervise dem videre.

Ded 15. da een af vore Piger saae paa, at Catecheten annammede Sacramentet, græd hun gandske stærk, og da jeg spurdte hende hvorfor? sagde hun at der var hende en stærk Angest paakommen.

Den 28. imod Middag kom tre Glæder fra Grønnes Eylander, de spurdte om det var sandt som en stor Angefok havde sagt ude ved Hvalfisk-Eylanderne, at da han for nogle Dage siden havde været i Himmelen, og der talt med Maanen, som sagde at Verden skulle forgaae i Sommer, thi den eene Stolpe som Verden hviler paa, er nu saa Raaden at de kand pille den, han havde et stykke gammel Træ til Prøve med sig af den samme, og derfor var de nu kommen til mig for at forhøre, thi deres Fruentimmer vare gandske bange og
[vens]

ventet paa svar, jeg sagde at det var stor Løgn, thi Jorden hviler ikke paa Stolper, men GUD alleene opholder hele Verden, de drog derpaa Glad og Fornøyet bort.

Martius.

Den 1. om Morgenens tilig, kom en gammel Mand til mig og bad ynkelig om lidt Brænde-Viin til sin Kone og Søn, som var bleven hestig Syge. Da jeg spyrte ham hvorledes de saa hastig var bleven syge, siger hand: de have forædt sig; thi da de sad og bekymrede dem for Livs-Ophold, siger min Søn: jeg troer at GUD ikke lader nogen Gulte ihjel, ogsaa Repiterede vi det som du Læste for os sidstleden, Dagen der efter da de var ude paa Fangst kom de hjem alle, og havde faaet overført dig baade af Hvid-Fiske og Sælhund, saa de blev gandske glade og Spiiste saa meget at de deraf bleve Syge, jeg gav ham strax lidt Brænde-Viin og sagde, at det blev got igien, og saa drog hand glad hjem igien.

Den 4. om Aftenen kom Assistenten hjem igien, som den anden Hujus reiste til Zise-Fiorden og havde tre Slæder i følge med sig, han fortaldte at medens han var der, døde en Angelok, hans Kone og Benner beklagede hans Død, men de sledste af Ungdommen straffede dem, og sagde, at de havde ikke fornøden at sørge for en som forfordte andre, thi han vilde og forføre mig sagde hans Søn, til atvære Angelok. De som fulgte med her til Colonien, bad at Catecheten maatte følge med dem hjem, thi hellers glæmte de det som de havde lært, de havde og undervist dem selv daglig indbyrdes.

Den 5. da der blæste stærk Østen-Vind siger en Grønslænder til mig; kom ud saa skal du fornemme stærk Svie-Lugt, mon det ikke er af Dævelens Huus, som du fortaldte os om forgangen? jeg siger at jeg kiendte ingen Lugt, men fandtes Pompajak
som

som Angefokken fortalte om der skal boe oppe ved Jise-Biergene, havde gjort den sterke Vind med sin anden Ende, da han nu fornam at jeg narrede ham, siger hand, at han var en Hadere af Angefoker, men syntes dog at Lusten var underlig.

Den 9. Kiorte jeg med Assistenten op til Jise-Fiorden, og medbragte Proviant som vi skulle have til For-Aars Føde naar vi ligger paa Handling. Den 10. Kiorte jeg hjem igien, og efterlod Assistenten med tvende Mand, underveis da jeg steg af Slæden for at Kyde en Rev som gik ved Stranden, tog mine Hunde sin Vej med Slæden hjem efter, og det i fuld Galop, saa jeg maatte gaae over tre Miile i Sne op til Knaerne, da jeg nu var Træt, mødte jeg syv Slæder som og agtede sig til Colonien, og kom jeg da til at side hos en af dem, da vi vare kommen Colonien nær paa en Miil, stod mine Hunde med Slæden fast imod et Jise-Bierg, og ingen vej kunde komme. Een Grønlander som de andre havde i følge med sig, som var meget Bruun af Beyret, og blev beloerd af de andre, spurdte mig om Morianerne var lige saa forte som han, jeg svarede: at hand var ligesaa Hvid imod dem, som jeg var imod en Ravn, de siger: da maae de være verre end en Froid, der skal ikke mange forli be sig i deres Fruentimer, de blev her af ligesom Storagtige, over at der var Folk som saae styggere ud end de.

Den 10. om Aftenen kom en Kone med sin Daatter og spurte om hun ikke maatte blive ved Colonien, thi hun var en Enke, hendes Benner ville nok have hende hos sig, men hendes Daatter vilde ikke, men havde sagt, at hun vilde lære Guds Ord, og blive Døbt som de andre her paa Colonien.

Den 11. efter Prædiken, blev atter tre Piger og en Dreng deslagtig i den Hellige Daab, efter inderlig Begiering, siden de alt havde faaet en temmelig Kundskab om Daaben og dens brug, sambt hvad der hører til Troen. De lod og see en besunderlig Andagt ved dens Forretning, der var og mange Fremmede nærværende

verende, og den Enke med hendes Daatter! som ikke aflod med Græden og Sukten den heele Dag, jeg spurdte hvad hun syntes der om, hun siger at hendes heele Lægeni var ba i ge, og troede ikke at hun kunde blive glad sænd hun og blev Dødt, jeg lovede at vi skulle giøre vort Beste, og hun maatte og beslitte sig paa at leve skikkelig og troe paa den som har forløst alle.

Den 12. Kom Assistenten hjem fra Fise-Fiorden, underveis havde nær en af hans Folk bleven borte i Fisen, thi i det hand Fiorte blev Hundene vaer at der laae nogle Galhunde paa Fien, og derpaa i fuld Galop løb did hen og faldt ned tillige med Slæden og Matrosen, men til hans Lykke fik han i Salene af Hundene og holt fast i dem indtil de andre kom og hialp ham, og førte ham halv død hjem.

Den 15. Kom en 10 Mille Gonden fra, og fortalste at en gammel Kvælling da hun var bort kast af sin Mand, havde taget sin Vej til Tunnersuit som skal være Bierg-Erold, og de uden Medlidenhed taget Mandens Børn og ført dem ind i Bierget med sig, samme Mand havde bedet at jeg ville komme og lade dette Bierg springe i Lusten med Krud, at han kunde hefne sig paa hende.

Den 19. Kom nogle og fortalte at en Ungekoef havde indbildt dem at han havde været i Kiøbenhavn, men som Veyen var for farlig under Vandet paa Hen-Reisen, tag han sin Vej tilbage igien op ad igiennem Himmelen, samme Ungekoef fortalte dem og at han havde talt med Kongen og Prinzen. Kongen havde sagt til ham, at der skulle i Aar gaae et stort Skib ud til Grønland, for at indtage et Støke af Landet, og føre hjem til at bebygges, han var meget god mod ham og havde givet ham Smør og Brød, Prinzen havde givet ham en Kniv og et Baand til hans Kones Haar; Jeg spurte dem om de troede slig Løgn? de sagde ja, han har viist os, sagde de, baade Smør, Brødet, og Kniven, han sagde og at Kongen havde

de" sagt at han elskede dem og ville forbynde Søerøvere at komme til dem. I Himmelen saae han undervejs mange Herrers Siæle som vare lystige og sang imod hinanden, men da de saae ham saaledes flyve igiennem Himmelen, sagde de til ham: stig til dine Landsmænd at de besitter sig paa at komme hid. Jeg bad dem derfor at de vilde sige til den Angekøf at han vilde komme til mig saa vilde jeg tale med ham, og siden han kunde komme saa snart fort. vilde jeg nok have Bud med ham til Jacob Severin, (som de hellers kalder deres Herre,) siden de veed, at det er ham, som lader føre Handels Vahrer til dem; de som har været i Kiøbenhavn, har og fortalt sine Landsmænd om, hvor god han har været mod dem.

Den 20. siden de blev Matten over, fortalte jeg dem hvoreledes GUD havde skabt alle Ting, og hvor u-mueligt det var for et Menneske at komme i saadan Hast igiennem Luften, som ikke haver Vinger at flyve med, og at GUD havde forbudt at forføre andre med Løgn, og intet at troe og forlade sig paa andre uden paa GUD alleene, thi han har allene at byde og raade over Himmelen og Jorden, de svarede vi synes nok at det er u-mueligt for et Menneske at gjøre saadant, men Angekøfsen siger dog at det er ikke vanskeligt for dem. Men nu hører vi hvad du har sagt os, og det troer vi, vi skal og narre ham brav naar vi taler med ham en anden gang.

Den 25. Paaſke Dag blev holden GUDS Tieneste, saavel for os saae som nu er hjemme som for Grønlanderne, og blev dem forklaret Christi Opstandelse, at de nu og burde takke ham ligesaavel som vi, nogle af dem sagde: skulle han og meene os det saa got, og ikke foragte os siden vi er et andet slags Folk, jeg sagde at GUD havde lidt for alle Mennesker og Adam og Eva var ligesaavel deres som vores Forældre.

Den 29. reiste jeg derfra med Chatupen over til Maklykaut, og havde under Vejß nær sat til iblandt Jisen, som skruvede

bede sig tilsammen med Enal og fald, som der kunde lagt de største Orlov-Skibe og canoneret paa hinanden, da jeg nu kom der op, kom strax alle Grønlænderne til mig, hvor nu Huuset staaer i saadan Mængde at de stulte heele Bierget ved Huuset, sigende er du vred? jeg siger hvorfor? joe siger de: de Grønlændere paa den anden Side havde sagt at du vil slaae os, fordi vi har brækket ind i Huuset, og det er Røgn, kom nu medens vi er her og see efter om ikke alt dit Tøj er der, jeg sagde at der har ingen sagt noget til mig om den, og jeg havde seet efter om noget var brækket, men fandt ingen Skade, de siger strax: vi har aldrig i Sinde at stæle fra dig, thi du har alletider været goed imod os alle.

April.

Den 3. blev seet et Skib lige ud for Jise-Fiorden, og var een af de samme Skippere, som Aaret tilforn miste deres Skib, ved Christianshaab, og nu atter vilde forsøge at gaae indtil Grønlænderne som opholder sig ved Jise-Fiorden for at handle, men da han blev forkyndt af de Biler at jeg laa derpaa Handling, satte han sin Cours længere Nord efter, han havde dog været saa fløg at han havde udfrittet af Grønlænderne ald Omstændighederne, og fortalte dem igien at alle de som havde mist deres Skibe har nu bedre Skibe igien, og gaaer paa Handling.

Den 17. begav jeg mig hjem til Colonien, for at sætte Jagten ud paa Vandet, som der stoed; og havde nu været borte siden den 29. Martii, og imidlertid handled hver Dag, og om Aftenen læst for Grønlænderne, siden de vare det forlangende, en Pige iblandt dem bad at jeg vilde stæle paa hendes Fader thi han var alt for Mundkaad, den samme Pige havde een synderlig Lyst til Guds Ord, saa at hun var saa indtagen deraf at Forælderne klagede at hun snart hverken vilde æde

en heller arbeide; hver Aften naar Klokken var 10. Kom hun tillige med 3. a 4. St. med sig, for at lade sig undervise, skyldende paa at hun ikke kunde komme om Dagen, thi saa var det alletider fult af Folk hos mig. hun salt til saa stærk Melancholi at jeg havde nok med at trøste hende, hun gav tilkiende at hendes Sorg var mest over, hendes u-gudelige Landsmænd, saa over sig selv, thi hun sagde: vi kand ikke betale GUD for alt det gode han gjør imod os, jeg siger til hende at GUD selv har sagt at naar en Synder, eller een der har gjort Ondt, omvends der sig fra det Onde, saa vil han ikke meere tenke derpaa.

Den 20. begav Hr. Alsbach sig med 3. Mand Nord med Jagten til Jacobshavn, (tilforn kaldet Maklykaur,) for at læse for Ungdommen. I disse Dage begyntes en stærk Bryst Svaghed iblandt os, saa at jeg som har haft gammel Svaghed i Hovedet og for Brystet tilforn af ulykkelige Hændelser som mig var vederfaret, var nu saa gandske miserabel at jeg ingen Vej kunde komme.

Den 28. kom Hr. Alsbach hjem med Jagten, han rosende Grønlænderne at de var nu meget Lærvillige til at læse, og Tienestagtig i alt hvad de kunde formaae.

Majus.

Den 1. efter at jeg nu var bleven noget tilpas igien, foresøede jeg mig op til Jacobs-Havn, og kom der om Natten, og foresandt at de fleste vare bort flyttet formedelsst Fangsten var ifkun flet der.

Den 10 reiste jeg hjem til Colonien igien, Grønlænderne er og meget plaged af Brøst Svaghed og Blodgang, saa mange af dem Døer, jeg blev og tillige befengt af dem i det jeg maatte daglig være hos dem, for at læse og trøste dem i deres bedrøvelige

lige Tilstand, der var og iblandt 'et par unge Folk som laae dodelig syg, de bad at jeg ville bede til GUD for dem at de ikke maatte døe nu, thi de vare endnu for gode at Raadne, men gierne ville døe naar de blev gammel, som jeg nu sad og læste for dem, kom en Kiælling ind med sin Bedsmær eller Vene-Stok, for at veie deres Hoveder, som var syge, men da hun fik mig at see gav hun sig strax paa Flugten, og jeg efter hende men fik hende ikke i Tale, siden hun viste tilforn at jeg var en Hader af Trol Herer, de har hellers og den Maneer at de sætter dem op paa en Klippe og skal adspørge Nordlyset, om det skal blive bedre med de Syge, siden de holder fore at Nordlyset er de dødes Siæle.

Den 11. om Aftenen blev seet et Skib 2. Miile uden for Colonien, hvorfors vi strax begav os ud til dem med Chalupen, mens det var alt gaaen overstag til Søen igien, saa vi fik dem ikke meere at see; hvoraf vi sluttede at det har været een Holandsk Handler, som vi og siden fik at høre.

Den 12. Enda teigner det sig ikke til Sommer, men fryser nyf Gis hver Dag, Grønlænderne beretter og i Dag at Handlerne løber heele Bugten over, hvor de ere forbødne, under det Skin at de ligger der paa Hvalfiskerie.

Den 13. Pindze Dag efter Trædiken, kom nogle Grønlænderne hid og beretter os at her ligger atter de 5. samme Handlere, som Skibene blev tagen fra iorige Aar, og handler over heele Bugten, saa at de allerede har gjort os stor Afbræk.

Den 16. foer Hr. Alsbach Nord til Jacobshavn, med 3. Mand paa Embedes Beigne. Samme Dag kom der en Kone til mig og klagede at hendes Mand havde slaget hende, fordi hun tiltalede ham da han vilde tage sig en Med. Hustru og bad at jeg vilde straffe ham derfor.

Den

Den 23. Kom tvende Baader med lidt Handel, samme fortaldte mig og at de Hollandske Handlere gaaer og Handler heele Bugten over; de har sagt til dem at de frygter ikke, siden de veed at vore Skibe ikke kommer forend Handelen er nesten til ende, jeg har nok seet dem gaae uden fore, men fand ikke komme til een af dem, thi saa snart de merket til nogen af os, lader de staae lige ad Søen til, ogsaaledis passer paa Tiden og Lejligheden.

Den 24. Kom Hr. Alsbach hjem igien fra Jacobs-Havn; og fortaldte at Hollænderne gaar dem lige for Næsen, og handler, han rosende og Grønlænderne at de bliver alt bedre og bedre til at tage vare paa deris Læsning.

Den 25. reiste jeg med fire Mand Nord til Jacobs-Havn paa Handling, og atter havde nær sat Livet til iblandt de høye Gis-Bierge, i det den eene af dem fandrede om og gav saadan Søre fra sig at den havde nær fyldt os.

Junius.

Den 1. Kom jeg hjem igien efter at jeg havde Handlet fra dem alt hvad de havde at miste, saa jeg kom Hollænderne Denne gang i forkiøbet, enskiondt de gaaer daglig og Krysser uden for efter Grønlænderne, men siden jeg har forbudet dem har de ikke ville gjort mig imod, og allerhelst siden jeg gav dem det samme Riisb som Hollænderne, de bad og at jeg ikke ville blive længe borte saasom de hellers glæmte hvad jeg havde læst for dem.

Den 3. blev Hans Pungejok meddeelt Herrens Nade vere, Grønlænderne stod og saae der paa med sær Andagt; vore Naboer spurdte om de ikke nød det om de da kom til Diævelen, jeg sagde at det kunde ikke hielpe noget dersom vi ikke troede tillige at GUDS Ord var sandt og lod det virke

vore Hjerter, thi naar nogen æder og drikker det, da maae de være berede og værdige der til, 2c.

Den 5. rømte min Assistent bort om Natten, Sønder efter med en Kone Baad; Aarsagen dertil var at han havde besvangret en Grønlandsk Kvinde som var bort kast af en anden Mand hvorforsom han derved nu har gjort sig foragtelig iblandt os, og frygtet for den Skam og Straf ham forestoed, søgte derfor med Grønlænderne til Hollænderne som den Tid laae ved Sydbay, 30. Miile Sønder fore os.

Den 11. Endda er her saa kolt at vi maae have en aang i Kæselovnen om Dagen, kom og en Grønlænder til mig og sagde at det er saa kolt at ligge alleene, og om jeg ikke ville tage ham en Kone for Betalning, siden han ikke selv havde Magt dertil, jeg svarede ham at det er noget som ikke kommer mig ved at legoe mig ud med alle Piger, thi jeg har nok gjort det tilforn, men nu ikke meere, han siger tag nu kun bare til mig, saa siden kand du holde op. Som nogle havde hørt paa os, og siden havde fortalt det til de andre, viiste jeg ikke af førend jeg havde mit Kammer fuldt af Piger som bad om, at jeg ikke maatte føye dem saadan Begiæring, jeg bad dem ikke frygte, thi jeg isfulte forsvare dem imod alle dem som de ikke vare fornøyet med, og derpaa tog de glade fra mig.

Den 12. var atter N: W: med sterck Sne, saa heele Marken seer ud som ved sterkeste Vinters Tid, Frosten har og taget til, saa her frysser store Istapper mit paa Dagen.

Den 16. rejste jeg ud til Grønne: Eyglænderne, for at erfare om Fuglene ingen Eg havde gjort endda, om anden Dagen toeg vi dervfra igien, med uforrettet Sag, thi i stæden for Eg fik vi Is og Sne at see, den Ene af mine Folk fik Frost i sin store Taae, Grønlænderne som kom til mig undervejs, og
M spurd

spurdte om vor Land var saa stemt? jeg sagde nej: og for den Skyld vilde jeg nu ikke blive længere her, thi Kulden vil dræbe os, han svarede, at vi havde ingen Nød imod dem, thi de maatte være paa Søen hver Dag og lide Ondt.

Den 18. siden vore Skibe endda ikke er kommen og vi af Frygt fore at de skulle være kommet noget til, har jeg ladet Føl-
lene minagere tillige med os selv af visse Sorter, paa det at som GUD forbyde, at dem skulle være kommet til Skade, vi da kunde have Udkomst til andet Nar igien, men de graadige Jyske Bønder blev saa utaalmodige derover, siden de ikke kunde faae Mægen saa fuld som en Pølse, at de begiærede at ville forlade Colonien og gaae hjem med Hollænderne, som jeg nu saae at der var ingen Fare for at sulte ihjel, befalede jeg dem at skulle blive eftersom de ikke var bedre end jeg.

Den 20. kom Catecheten hjem med Grønlænderne og fortalte hvor omhyggelig de var for os, og ret condolerte os for vore Skibes udeblivelse, bød sig til at de vilde fylde deres Jolle med smaae Fisk, og om vi skulle trænge, skulle vi saa meere, de sagde, at vi har hiulpet dem naar de trængte, saa ville de nu og hielpe os, om vi skulle trænge.

Den 22. kom ligeledes det andet Skib, som Hr. Wed-
zel med sin Kone fulte med, lykkelig i Havn om Natten Kloffen 12. saaledes da Nøden var størst var GUDS Hielp nærmest. Da nu Grønlænderne hørte at vore Skibe var alt kommen, kom de i Mængde og vare ligesaa glade som vi, der var og dem iblandt som takkede GUD som havde bevaret dem, de sagde og til mig: nu fand du see at GUD ikke ville I skulle lide Nød, jeg sagde, at jeg aldrig have baaret Evil derom.

Den 25. atter stærk Sne og temmelig Frost, om Af-
tenen gik det eene Skib Nord efter paa Handling, Hr. Als-
bach

bach fulte med for at underviiſe Grønlænderne, og tillige at være Skiperen affterlig udi Handlingen.

Den 27. efter alle Ting var nu udloſſet ſom ſkulle til Chriſtianshaab, ſeilede jeg med det andet Skib Nord efter, for at handle, og med ſamme Leilighed at lade reparere lidt paa det Huus ſom ſtaaer op i Jacobshavn, der fulte og nogle Grønlænderne med os, ſom ſagde da vi ſeglede noget ſterk, GUD maae dog elſke eder meere end os ſiden han har underviist eder at bygge ſaadanne Fartøyer, ſom hellers var umuelig at komme ſaadan Vej med over det ſtore Haf.

Julius.

Den 18. Kom vi med begge Skibene tilbage fra Handlingen, og havde gjort en temmelig god Handel, Grønlænderne vare og bleven underviiste naar de det forlangte, thi ved diſſe Steder af Aaret er Leiligheden knap, baade for dem at høre, og for os at underviſe dem, ſiden en hver har nok at beſtille, de maae være om Gøden at forſkaffe ſig til Vinteren, og vi har med Skibene og Handelen at expedere til hiem Reysen, dog naar Leilighed gives er endeel flittig nok at komme til os, ſaa jeg deraf fandt ſee at de dog har nogen Eſtertanke til deres Salighed.

Den 22. bleve begge Skibene ſægeſfærdig for at gaae her fra til Fæderne Landet igien, om Aftenen reiſte Hr. Alsbach med Jagten Nord til Jacobshavn, for at underviſe de Grønlændere her til Colonien for at tage Afſkeed med mig, thi de havde hørt at jeg vilde reysen hiem; de fortalte at de for nogle Dage ſiden var bleven meget bange; thi de fornam ſaadan ſlen ſveden Lugt, og da de ſpurte een Angekøf hvad det var, ſagde han, at det var Gandens Huus, eller Helvede, ſom nærmede ſig til dem, fordi de ikke vilde adlyde GUD og hans Dienere, dette havde han nok benyttet ſig af ſiden vi alle Tider er Angekøfen

imod og tænkte dermed at insinuere sig; for nu ikke at stærke dem i deres Onde, sagde jeg, at den Ungefok taledede meget ret, endskiøndt han selv er en af de Verste, de bade at jeg dog vilde tale til GUD at han ikke tilstode Fanden at flytte sit Huus for nær til deres Land, thi de vil gierne baade lære og følge GUDS Raad, jeg sagde at det var aldrig GUDS Villie at han vilde forderve Menniskene naar de vilde troe paa ham og adlyde ham.

Den 26 gik jeg paa Jagt høyt op til Fiels, og befandt at om Natten var allerede Marken Grosse hvid, han havde og lagt tynd Jis paa Vandene, og som jeg havde faaet et Reens-Dyr, og imidlertid havde baaret det en par Mil ned af Marken, og skulle til at skyde et til, besvimede jeg af Mathed, allerhelst siden jeg ikke havde Spiist i 24 Timer, og saa nær havde omkommet, siden der var ikke et Menniske hos mig som kunde Hielpe mig, og da jeg kom til mig igien tog jeg Dyrret paa Skulderne og bar det hjem, men maatte gaae til Sengs strax.]

Den 27. Kom Hr: Alsbach hjem igien fra Jacobs-Havn; han beretted at Folkene der var næsten alle bort flyttet, men havde dog læst for de Saae som opholdt sig der, de havde bedet at han enten selv eller andre af vore Folk vilde komme og boe udi Nærværelsen hos dem saa kunde de daglig faae høre noget om Gud. I samme Dage fortalte de og at en gammel Kone var forvandlet til et stykke Sælhund-Spek, thi da de Læste indbyrdes med hinanden, sagde Riællingen holt op! jeg vil gaae ud at hente Spek, men de andre sagde at det laae ikke magt paa Spekket, men meere paa Guds Ord men hun loe ad dem og gik ud, og da de fornam intet til Riællingen, gik de ud efter hende men blev intet vaer uden en half Kobbe-Spek som laae uden for Dørren med et lidet stykke ved Siden, hvor af de sluttede at siden hun havde meere Riærlighed for Spekket end for GUDS Ord, blev hun forvandlet i til Spek; men som der ved siden af Huuset var en brat Bakke saa troer jeg nok hun var falden i Soen og Drukned, men de vilde absolute at hun var bleven til Spek.

Den

Den 31. begav begge Fæderne: Lands: Skibene sig herfra, for at fortsætte reisen til Fæderne-Landet, GUD ledsage og føre dem til deris forønskede Havn, og bevare os som her igien skal blive tilbage.

1742.

Augustus.

Udi disse Dage kom nogle Rone: Baader Sonden fra og satte deris Telter i nærværelse, de fortalte os at de havde boet ved Gothaab, i næst afvigte Vinter, og havde lært meget om Gud, da jeg nu Examinerede dem hvad de kunde, forstod jeg kun lidt der af, thi det var noget Snaft som havde ingen Sammenheng, til hvert Ord fremførte de Tava teivna, som betyder saa meget som da og der med, da jeg nu Spurte hvad Kundskab de havde der af, svarede de, at de vidste ikke andet, men saa havde de lært af Præsten der var paa Gothaab, saa jeg deraf fandt slutte at de ikke vel maae have forstaaet ham. Men da jeg nu lod dem høre hvad de kunde her, sagde de, at de og ville lære hos os i Vinter, de havde og hørt noget af samme Lærdom hos Herren: Huterne, som kunde tale lidt bedre med dem end Præsten.

Den 5. Sondag Prædikede Hr: Alsbach, communicerede Hr: wedzel med Kiæreste og jeg. Efter Tienisten spurdte een Angefok mig ad, hvorfors jeg skieldte alle tider paa den som vilde Hæve, og nu saae jeg at Præsten Hævede over eder, hvorpaa jeg ikke svarede andet, end at det var efter Christi Befalning til hans Ghukommelse, meere syntes jeg ikke at den Gante burde vide.

Den 6. kom nogle og fortalte at de havde været ude paa Disco efter Angelica, der blev dem fortalt, at de Vilde der boede skal have slaget tvende Hollandse Chalups: Folk ihjel tillige

med Skipperen, tiisammen 8te Mennisker, da de var i Land for at Handle, Skipperen med to af Folkene løb til Chalupen for at tage til Gevehr, men som han stod og ladet Gevæhret, blev han skudt af tre Pille og de tvende Mand slogtede med Chalupen, men de Bide var saa slæmme at de tog deris Baade og forfulgte dem indtil de og fik Livet af dem, Hollænderne maae selv takke sig derfor, thi de skrækker dem tidt med løst Krudt hvoraf de har gjort sig de Tanker at ingen Rugl eller andet skarpt Land bide paa dem, som de og har sagt til mig, men naar jeg har budet mig til at gjøre forsøg paa dem, har de sagt at de veste nok at ingen Ting var mig umuelig, men Hollænderne var ingen af dem bange for, de andre Grønlændere siger og at de paa Disco har været Mordre og tidt været efter dem for at slaae dem ihjel, hvorføre de saae gierne at de blev slagen ihjel af os, siden der er intet godt hos dem.

Den 12 Kom atter nogle Baader Sonden fra Gothaab, og fortalste at der var kommen et Skib til dem førend de tog derfra, men de havde ingen Breve med sig fra dem, saasom de tog bort uden at lade vore Folk vide det, de bad og at vi ville læse for dem, og da jeg mente at de var kun slæt i deris Christendom, Taledede jeg dem til, men de undskyldte sig at de stod 3 Miile fra Colonien, og de havde tidt anmodet baade Præsten og Catecheten at komme til dem og læse, men de vilde ikke, men havde sagt til dem at hvis de vil lære skal de komme til dem, men siden vi er hver Dag ude om vor Føde Land vi ikke gjøre det.

Den 30. Kom nogle Grønlænder-Baade Sonden og langt Norden fra, som agtet at blive her i nærverelsen hos os, og begierte lidt Sommer til laans hos os til Tag paa deris Huuse, de havde undervejs fanget en Hviide-Bjørn som var saa gammel at der laae Fis paa Ryggen af den og en kunde tse op, jeg sagde til dem at det var en Grønlandsk Løan, men de stod fast paa at det var sandt, thi de var over tyve Mennisker som bekræftet at det var saa.

Septem.

September.

Den 3. reiste jeg med Jagten og Chalupen Nord efter for at handle, Hr. Alsbach fulgte og med paa Embedes Beigne.

Den 12. kom jeg hjem igien med fuld Ladning, og havde efterladt Hr. Alsbach ved Jacobshavn, ved samme Tid havde jeg disput, med een Kone som var kommen Sønden fra, hvilken de andre klagede paa at hun forbød dem at spille paa Tromme, og giøre sig lystig med hinanden, thi alt saadant, sagde hun, forbyder Præsten dem paa Gothaab. Jeg sagde det er sandt nok thi mange af eder har meere Lyst at siunge Bøiser og danke end at høre GUDS Ord; det syntes ellers at være noget got hos hende, som ogsaa de øvrige af hendes Familier, men Kundskaben i GUDS Ord, var saare ringe, de viste endelig hvem der havde skabt dem og saa det sludder Tava teivna, som jeg veed ikke hvor de er kommen til at lære dem saadant eller hvad de vil sige dermed; thi det repeteres snart imellem hver andet Ord det maae være af Mangel paa, for at forlænge den. Hellers var de særdeles andægtige saa jeg havde ret Lyst at tale med dem, hun bad mig derfor at jeg vilde idelig komme, og lære hende, og hvad hun kunde skulle hun ikke heller dølge for mig, jeg agter ikke sige de hun Menniskens Brede, naar jeg kun har GUD til Ven, nogle af de andre bade mig at jeg vilde underviise dem flittig paa det af denne Fremmede ikke skal gaae dem over. Da gen derefter da jeg nu gav mig i Snak med hende og de andre, og underviste baade hende og de øvrige som da var forsamlet, om GUD, Verdens Skabelse og hvad Christus havde lidt for alle Mennisker &c. da siger hun ja jeg troer at det er ingen Ting her i Verden, ja og disse store Gisbierger, jo GUD have skabt dem, thi de er os Mennisker til Straf som ikke troer, derfor falder der og mange i Støkker og slaaer hvert Aar Folk ihjel; hun sagde og til en gammel Mand som sad hos mig, jeg har og tilforn været ligesaa slæm og ugudelig som du er, thi du kom
mer

mer vist nok til Ganden, eftersom du er endnu Angefok og i mange Aar har hørt GUDS Ord og ikke er bedre endda, den Gamle blev derover heel forfærdet og sagde jeg er gammel og derfor ikke fand lære, jeg sagde derfor til ham at det ikke berøer saa meget paa Hukommelsen som paa en god Villie, thi naar jeg og Præsten har lært nogle af eder bliver I dog ved eders gamle over Troe, saa det er vanskeligt for eder gamle at lade eder overtale; Konen svarede jeg har og været gammel men dog har aflagt mine gamle Baner, den lille Præst der Gæer, (Hr. Drachard) har lært os at vi skal gaae hen, legge os paa Knæ paa en bar Klippe og legae Ansigtet ned til Klippen og raabe at GUD vil give os sin Aand, saa skal det svare os af Klippen, hvad vi skal gjøre, det samme har og Herrenhutterne lært os, men jeg sagde til hende at hun toeg feil, thi enten maatte hun ikke have forstaaet dem, eller og at de ikke har kunde ret tale med hende, thi GUD har ikke befaleet os sligt; men fortalte hende at da Christus GUDS Søn, skulle fare til Himmels befalede sine Tienere at de skulle gaae hen og lære alle Folk og døbe dem, og sagde at hvo som troer skal blive salig, men de som ikke troer skal fordømmes, men han har ikke sagt at han vilde svare dem af Klippen, hun lod sig endelig til Slutningen sige der i, men bad at jeg vilde tage Præsten med mig og komme til dem, og hun vilde og komme til os. Og som det var Aften holdt jeg Bøn for dem, og da hun fornam at de Grønlændere som opholdt sig her, kunde baade læse og siunge med mig, og at hun med sine Folk kunde intet, sagde de: nu er vi bedrøved siden vi fand intet mod dem, jeg sagde at naar de kun ville lære og troe paa GUD var der ingen Vanskelighed deri, jeg vilde lade Catecheten blive hos dem paa det de og kunde viide og lære hvad de burde. Hvorfor hun takkede mig og jeg begav mig til mit Logemente i følge med een heel Deel af dem, og maatte saa atter holde Bøn for de andre, som og hørte derpaa med Andagt.

Den 17. blev Jagten sat paa Land, siden Vinteren begynder alt, og Jisen den legger sig, der var og samme Tid nogle Grønlændere tilstæde, som spurte mig om de og sætter de store Skibe paa Land hver Vinter, og dersom vi kunde det vare vi rigtige Erolfolk, thi han holt det for umuellig at kunde sætte Jagten paa Land med saa faae Folk.

Den 24. kom Hans Pungejok, den Grønlandiske Catechet fra Reens Jagten, han havde imidlertid Underviist dem som han vare med, baade at læse i Bog og at lære uden ad. Alle Angefokker har spaaet haard Vinter i Aar, som vi og, har temmelig prøve paa, men om de merker ere rigtige som de har af Stierne og Myggenis mængde om Sommeren, veed jeg ikke.

October.

Den 1. reiste jeg Nord paa Handel til Jise-Fiorden, Hr. wedzel fulgte og med for at forblive een Tid lang paa Wembes des Beigne. Om Aftenen kom H. Alsbach hjem fra Jacobs-Havn efter at han havde været der 5 Uger, og imidlertid lært Ungdommen at Stave og at lære de fornemste Spørgsmaal af Catechismo.

Den 6. kom jeg hjem igien fra Handling, imidlertid havde jeg og læst for Grønlænderne, naar de det forlangede, der faldt aldtid stærke Disputer mellem dem som vare kommen fra Gothaab og voris, thi de fra Gothaab vilde ikke tilstaae at det var ret, som voris havde lært men sagde at vore alleene har lært at bede og ikke at viide GUDS Billie, som de meente bedre at viide, de indbildte sig ogsaa at det var en GUDS Dyrkelse at gaae med nedslagne Hoveder, og være Sorgesuld, men som jeg merkede det, fortalte jeg dem om Pharisæerne at de gjorde lige saa, men deris Hjerter var dog ikke retskafne for GUD, hvorfore

fere og GUD lagde dem der til Rast. Jeg tiltalede dem og tit derved mens jeg var paa Gothaab siden jeg vedste det var Kunstylerie; thi jeg hørte dem selv tidt sige, naar de sad enten hos mig eller de andre; lad os gaae ind til den lille Præst, og hæng paa Hovedet og gøre os bedrovet, saa saaer vi Smør og Brød af ham, hvorfor jeg bad disse at de ville være redelig og meene GUD det Oprigtig, thi I kand nok sagde jeg firere Menniskene, men ikke GUD som veed alle Menniskers Tanker, og vil straffe saadane meget haart paa Dommens-Dag, ic. Angaaende det Mord som Grønlænderne paa Disco begik paa Hollænderne, da har jeg der om siden faaet Omstændigere Efterretning, af nogle som samme Tid var nærværende, nemlig da Skipperen stod og Handlede med dem, begjærede han Spekt-Ballen fuld, men Grønlænderen sagde at det var nok, hvorpaa Skipperen tog selv og vilde fylde den imod Grønlændernes Villie, men Grønlænderen gik stiltiende bort og tog sin Bue, gik bag paa ham og skød ham ind i Siden med en Piiil, hvor da Skipperen med Piilen i Siden raabte om Hielp, og da hans Folk saa det, løbe de til deris Chalupe, men da Grønlænderne mærket at de flygtede, tog hver Mand til sin Bue og Piiil, og forfulgte dem, uanseet deris Kvinder græde og bade for dem, saa var de dog saa Hadste paa dem at de ikke ville lade sig sige, og da nogle af dem kom i Chalupen for at retirere sig til deris Skib som laae uden fore, tog de deris smaae Baade og forfulgte dem med deris kaste Piile og omkom dem alle saa nær som en der kom saa nær til Skibet at han kunde raabe om Hielp, og blev bierged, men kom dog ikke uskad hi han havde og faaet en Piiil i Halsen, dog ikke til døde, Hollænderne har og været nogle Cujoner siden de ikke slog fra sig, thi Grønlænderne vare ni stykker, som kaldes af de andre, Mordere og uforligelige Folk. men Aarsagen til dette Mord har dog Hollænderne selv været, thi han skræmmer dem med løst Krud, og som de seer ingen Skade deraf, har de indbilt sig at ingen Gevehr bider paa dem.

Dem

Den 16. Kom tvende som var beskylt for Hæxerie til mig, bange og med skælvende røst, spurdte om det var sandt at jeg ville slaae dem ihjel, jeg spurdte igien om de havde gjort noget som de var skyldig at dæe fore, de sagde nej, men de andre Grønlændere havde sagt dem det. Jeg sagde og at det var Legn og jeg aldrig havde tænkt saadant, saa var det og imod Guds Ord at dræbe nogen som ikke havde gjort Mord, derpaa sagde de til mig, vi vil fortælle dig noget som er sandt, den sidste gang du var oppe hos os og tog det staaene Guds fra dem som havde staaet fra dig, blev du da ikke vaer at de var bange og merkedes du ikke at de alle vare samlede paa en stæd? jeg sagde jo, men hvad kom det mig ved, jeg var heller bange for dem, de sagde: at de viste det nok, men de havde Dagen tilforn lagt over med hinanden at de vilde binde dig og siden slaae dig, men mange af dem sagde: at dersom de gjorde det blev du vred og kunde slaae dem alle ihjel. Men det blev dog ikke dismindre sluttet at naar du kom, vilde de binde dig dersom du ville slaae dem, der var og tre Angestoffer som Hæxede paa dig den heele Nat at du skulle blive Kraftesløs, men vi sagde: han har alle tider været god imod os. I maae ikke giøre det, der du nu kom om Morgenens, som de stod særdig at vilde tage fat paa dig, kom de alle rystendes frem, men der var ingen som først torde tage fat paa dig, her af fandt du nu see hvor meeget skikkelig vi ere, at vi lod dig vide dette, jeg takkede dem derfor, men sagde at de skulle hjælpe dem og sige: at det var deris beste Raad at de ikke gjorde det, thi hellers havde de død alle. Disse u-rimelige Tanker har de faaet om mig siden jeg tvende gange er bleven skudt, en gang i Hovedet, og den anden gang Haaret af Hovedet, saa det bløde kun lidt ved Øret, nu meener de virkelig at Skarpt ikke bider paa mig, saa de har været mig Lykkeligere Skud end jeg hafte ventet.

Den 21. om Aftenen kom de sidst udfarne Foss hjem igien fra Jise-Fiorden, og havde nær sat til i Jisen, de fortalte at

Grønlanderne bad dem at de skulle sige til mig at de har været god imod dem, og at de skulle og være god imod Catecheten, de havde og roset mig iblandt sig indbyrdis, at de havde ikke tænkt at de skulde gaaet u-straffet for det de havde staalet, men siden jeg fik det igien, meente de kunde jeg ikke andet end være skikkelig.

Den 26. gjorde Hans Pungejoks Kone Barsel med en Dreng, de andre vilde hun skulle bruge deris Superstitieuse Ceremonier, sigende at hvis hun ikke gjorde det, saa døde Bar-
net, men hun afflog det og straffede dem derved.

Den 29. blev det Døbt af Hr: Alsbach og kaldet Lars, Moderen sagde: nu er jeg glad siden det er Døbt, thi jeg har været saa bange at det skulle døe førend det blev Døbt, nu hører det GUD til, og min Sorrig er borte.

November.

Den 1. Alle H. Igens Dag Communicerede Hans Pungejok, hans Kone stod og græd sigende: gid det var saa nær med mig at jeg og maatte nyde det, jeg Trøstet hende med det at naar hun kunde Læse og forstaae det, og hun havde Længsel der efter, blev det hende og tilladt af Præsten.

Den 15. gik jeg over Land til Mesene en Miils Vej fra Colonien. Og kom Den 16. hjem igien, og havde imidlertid læst for dem, siden de var begierlig derved, der vare og endeel Fremmede som bad mig endelig maatte komme til dem naar Tiden lagde sig, paa det de kunde høre noget om GUD, de spurdte mig og: naar Verden skulle forgaae om der da skulle leve Mennesker paa den Tid? jeg sagde ja, at de skulle see GUDS Søn komme i Skyerne

erne, og de som ikke havde villet troed paa ham skulle da blive for-
færdet, men de Troende skulle blive glade 2c. Een af de gamle
svarede: det er vel at vi ere gamle, thi saa kand vi doe in-
den den Tid, nu vil vi beslutte os paa at lære Guds Ord, saa
kommer vi til GUD, jeg syntes at jeg kunde blive Angist for ud-
gid jeg maatte doe og ikke see saadant Forsærdelse, en anden sag-
de: min Sorg er kun for at lære og blive en Troende, thi saa vil
jeg nok lide alle Ting her, thi jeg venter det som bedre er, og
har troed fra det første jeg hørde det af Paulia, (som de
kaldter min Broder) thi han frælst mig og det var for mig li-
gesom han havde frelst mig fra et stort Jis-Bierg der vilde fal-
over mig, jeg lovede og at besøge dem tiere, som de sagde var
dem kjær.

Den 17. var jeg meeeget Syg, som jeg nu paa nogen Tiid
befinder mig snart hver anden Dag, har jeg da i GUDS Navn
resolverit at reise hjem til Sommeren; thi formedelst Svaghed seer
jeg mig ikke i stand til at forrætte mit Embede med Reiser og
Travalier som stendig falder for en Klobmand.

Den 18. kom en Grønlænder til mig som var Skib og
havde Meen paa begge sine Dyne, han spurdte mig om jeg ikke
havde seet hans Siæl vandre omkring, og om den ikke havde væ-
ret hos mig, da jeg spurdte ham om han var Klog, svarede han,
ikke ret vel, siden jeg miste min Siæl, derfor er jeg nu saa for-
derved, han fortaldte herpaa, at da han var liden og ville kio-
be sig en Hollandff-Dukke af Hollænderne, leverede de ham nog-
le stykker, og som han stod at søge en ud, sprang en udaf Haan-
den paa ham need paa Dækked og begyndte at tale Hollandff,
og strax der paa fik han Dndt og blev saaledes. Jeg spurdte ham
hvor han kunde vide at Siælen var viget fra ham, han svarede
at en Aingeof havde sagt at hans Siæl gif i Duffen. Han bad
mig derfor at jeg vilde siæ til Hollænderne at han maatte faae
sin Siæl igien, og jeg skulle true dem dermed at hvis de ikke vil-
de da skulle jeg tage Skib og Guds fra dem. Den

Den 19. kom endeel Grønlandere fra Jise-Fiorden hid til os som fortaldte mig at en Dreng havde brækket ind i Huuset ved Jacobs-Havn, og staalet Brød, men da de talde ham til dersfore, svarede han at Brød var ikke Tyverie, thi han var Sulten.

Den 21. om Aftenen kom Hr. Wedzel og den eene Mand hiem over Land fra Jise-Fiorden, efter at han havde været borte i syv Uger, han viste ikke noksom at berømme deris Slittighed med at gaae til ham og lade sig Underviise, og naar han, eller de ikke kunde komme ud for Ondt Vejr, opmuntrede de hinanden selv til at læse, untagen de gamle som gemeenlig er ikke meget got ved, thi de ere alt for meget indtaget af Ondskab og Hedenske Superstitioner; men der udi ere de dog at rose og berømme, at de ikke raader Ungdommen fra at høre og lære GUDS Ord! Jeg har selv hørt at de har sagt, hvi gaaer I ikke hen at lære det som i har begyndt med, naar I ikke kand faa giver ikke skylden paa os.

Den 23. reiste jeg med Jollen Nord til Jise-Fiorden for at forsee Huuset at Grønlanderne skulle brække der ind og skulle Stiæle, men jeg kom ikke længere om Aftenen end til Jagt-Holmen som ligger tre Meile fra Colonien, thi Dagen er nu kun tre Timer lang, da jeg kom did mødte de mig strax ved Stranden og tog imod mig, og sagde: at den Dreng som havde staalet Brød, var nu hos dem, og var saa bange at han sad inde og Græd, bad dersfore at jeg ikke vilde slaae ham, men alleene tale ham til. De gif til ham med det beskeed, at han ingen Hug skulle faae, han kom da til mig med samme Ord at han meente det var ikke Synd at stiæle Brød.

Den 24. toeg jeg til Jsefiorden, hvor jeg atter blev vel imodtaget, især af Børnene.

Den 29. om Aftenen kom jeg først hiem igien, thi det haar: De Vejr forvolte at jeg blev saa længe ude, jeg havde og læst for dem
alle

alleveigne hvor jeg kom, der var og nogle iblant som var kommet fra Gothaab: da jeg nu en tidlang hafde talt med dem, siger de, at de ikke har i Sinde meere at rejse Synder efter; Een anden sagde, de ere stikkelig Folk, vi fik Mad naar vi troede og saae bedrovede ud: jeg sagde, at dersom hans Troe ikke var anderledes, saa duet den intet, vor HERRe skietted ikke om dem som tient ham for Bred skyld. Underveis paa kom os et haard Vejr af Vesten, saa vi havde nær sat til i Isen, men kom omsider bag ved en De halv nedsumket af Vand og Is.

Den 30. kom atter Folk til os fra Grønne-Øiländerne En fortalte at hans Kone havde en stor Tunge: Stor-mundet, og derfor vilde stille sig af med hende, han havde tidt givet hende blaae slagne Dyne, men det kunde ikke hielpe, men fordi hendes Fader var en Angefok turde han ikke gjøre hende meget imod, paa det han ikke skulle forheze ham, jeg spurte ham derfor hvi han da tog hende, eftersom han viste alt saadant forud, han sagde hun saae saa fion ud og jeg tenkte ikke at hun var saadant slemt Menneske. om Aftenen da jeg havde talt adskillige Ting med dem spørger en af dem, om jeg ikke ville tage en af deris Viger til Egte, og blive hos dem saa kunde de saa bedre Lejlighed at lære af mig, men jeg takkede dem, og sagde at jeg var bange for en stor Tunge, og dersom jeg slog hende paa deris maade naar hun brugte Mund, kunde jeg snart slaae hende ihjel, men hand svarede at de stedste havde dog got Gemytte og det havde ingen fare; thi jeg kunde søge mig den allerbeste ud, og tilmed saa har jeg tit slaget min Kone dngtig, de fand nok taale det.

December.

Den 2. første Advent blev holdent GUDS Tieneste baade for os og nærværende Grønlændere, der kom og nogle fra Jise-Fiorden og begjærede noget til at Helbrede deres Sygme. Jeg spurte dem om de ikke har Angefoker hos dem som
kan

Kand curere dem, de spurte mig igien om jeg ikke viste bedre end at de skulde søge Hielp hos dem? Men sagde de: vi har forlængst siden forladt dem, men nu troer vi paa vaa GUD som vi har seet at han Kand hielpe, thi han hialp en af os forgangen, da han var Kandtret med sin Baad, og da han under Bandet raabte til GUD blev han reist igien. Dette fortalte han os, da han kom til Lands, saa at heele Isefiordens Folk troer paa GUD.

Den 9. kom nogle fra Jacobshavn, og begierte om de ikke maatte flytte ind i vores Huus, som stoed øde der oppe hos dem, de vilde give til Huusleje 4. Tønder Spek, jeg afflog dem den Begiæring sigende at de vare Svinffe og kunde bederve vores Værelse, hvorfor de blev høylig fortrøden allerhelst nogle Piger som vare med, sigende: dine Matroser ere Svinff men vi ikke, thi de lugter af Tobak, og vi Kand ikke gaae paa deres Guld for skarn.

Den 15. kom atter Grønlændere fra Ise-Fiorden og fortalte, at efter gammel sædvane lider de Hunger paa disse Tider; de havde og at fortælle, at der havde været nogle som vilde reise Norden omkring Landets Ende, og da de var kommen langt henne befandt de at Landet var næsten Øer, som hængte fast i hinanden af Iis, der var ingen Folk hverken at høre eller see, en heller Dyr og Fugle, de saae vel nogle men søgte alt Syd efter, og een stor Mængde laae Døde paa Marken og Iisen, de fornam og ved sig selv at Luften var saa underlig, og at de begynte at blive syge; Himmelen stoed ligge i Blandet og hvilede paa Iisen, de sagde og at have seet en Srie som strægte sig lige til Himmelen af Iisen, hvorpaa de saae Spor af Menisker, og som de stoed og saae derpaa fik de at see en Angekof som kom ned til dem, han fortalte at han havde ædt Stokfisk med de dødes Siæle, og havde seet Guds Søn, som var stor og blank, undertiden lod han sig see som en brændende Lu, men om Vinteren var han som Maanen. Han havde og sagt dem at de ikke maatte komme nærmere til Himmelen; thi heller døde de, men Angekof maatte nok komme for at give Rapporter.

Den

Den 28. Kiorte nogle Grønlændere hjem igien som var kom-
men nylig for Juul, deres Hensigt var at de ville høre om Chri-
sti Fødsel, men jeg troer nok som jeg siden fik at høre at de
meente vore Matroser skulle blive lystige og galne paa den Dag,
som har skeed tilforn da Holmens Matroser var her.

Den 31. nu endes dette gamle Aar, vi ere endnu alle
GUD skee lov ved temmelig Helbred, undtagen nogle Kludere is-
blandt os merker til Skiorbug.

1743.

Januarius.

Den 2. kom tvende Grønlænder over Isen til os begierede
at jeg ville assistere dem med Spel til Brende, eftersom de leed
Noed baade af Mad og Brende; De bad mig og at jeg vilde
komme til dem og skyde en Froid ihjel, som gik og Heryede omkring
Huuset om Natten, og nu allerede havde dræbt to af deris Huus-
folk, jeg lovede dem at jeg nok vilde Læse for dem og Trøste dem,
men Froiden kunde jeg ikke dræbe, de svarede mig at det nok kun-
de lade sig gjøre eftersom de veed at Froidene ere ligesaa bange
for os, som de ere for Froidene.

Den 8. som jeg var gaaen paa Jagt, paa den Ben som
strækker sig op til Fise-Fiorden, mødte jeg to Piger og en Dreng
som agtet sig til Colonien for at Læse; De var saare ilde tilrede
af Frosten, og allerhelst den eene som jeg maatte leede, thi hun
var gandske Hudløs i Ansigtet, og Hul paa Mave, at hvis
jeg ikke havde reddet hende med min Hals-Klud som jeg maat-
te binde om hendes Mave og mit Tørklæde om Ansigtet at be-
dekke den frosne skade, havde hun vist nok creperet inden hun
kom

Kom til Colonien, de andre kunde heller ikke Hielp hende, eftersom de selv var Misserabel, og havde gaaet den hæle Nat, det var ikke meere end jeg vel kunde bierge mig.

Den 9. gik jeg med Præsten Hr. Wedzel over Land til Jise-Fiorden, en Grønlænder var og med som købte Proviant til Præsten og Catecheten, Frans Brændevlin som jeg bar i en Ulden-Bante, var gandske Frossen saa ingen kunde drikke det, og hvis Præsten ikke havde haft Slæden ved Haanden, som han i midlertid kunde sætte sig paa og faae lidt hvile, havde han vidst nok creperit, jeg og Grønlænderne maatte gaae og styre efter paa Slæden eftersom Hundene var trætte og ikke kunde komme affted til ald Lykke laae Jisen saa sterkt over til en De hvor Folk var, at vi kom der næsten uskad alle om Natten Klokken 12, hvor Grønlænderne maatte tæe vore Klæder med Ild, en Pind omkring Ansigtet, eftersom det var tilrossed med Jis.

Den 12. flørte jeg hjem igien med Slæden, 2. Hvalfiske havde de i midlertid dræbt, men formedelst den idelige Storm og Kulde som stod fra Landet kunde ingen bierge sig, thi der frøs Stykker baade af Næsen og Kinderne Hr. wedzel med Catecheten blev efter paa Embedis Beigne.

En gammel Kone siger til mig, en Ting har jeg at spørge dig om, siden du er saa klog, fand du vel sige mig om det er en Dræng, eller en Pige som den unge Kone gaae med, jeg bad hende gaae til hendes Giordemodre, thi det var ikke for mig at vide saadant men hun sagde det skal jeg lære dig, thi naar du føler Hovedet af Bærnet i den venstre Side af Moderen, er det en Pige, men er det i den høyre Side er det en Dræng, jeg bad hende gaae bort med sit Snak, thi jeg viste hverken af venstre eller høyre Side, du har ikke nødig at skamme dig derved fordi du er ung Karl, jeg vil lære af dig.

dig og du ikke af mig, alt saadant sagde jeg, bør en ret Jorde-
demoder viide, jeg agtet aldrig at blive det.

Den 13. blev holden GUDS Tieneste, communecerede
2. af vore Folk. Gik jeg atter nye Historier at høre om en Mand,
som boede under Jorden, at den samme var den, som gav alle
gamle Riellinger Ordre, hoor efter alle skulle holde sig, som Bars-
fel Koner i at holde sig fra visse Spiis og vist Arbejde, ligeles-
des de som havde begravet de Døde skulle ikke arbejde i 5. Da-
ge, og saa videre, og hvis nogen skulle forsee sig her imod er han
visselig dødsens, da jeg nu spurte dem hvi de Dør som er fuld
af ommelte overtroer, og hvorfor vi ikke dør som ingen Ubers-
troe havde en heller vilde bruge dem, siger de at vi vare et
andet slags Folk.

Den 14. Kom atter tre Grønlænder Norden fra, og klage-
de sig ynkelig for Føde og Brænde, de klagede sig over en gam-
mel Mand som havde sendt sin Siæl ud iblandt dem, at alle
Ting skulle vanlyffes for dem, to ere døde, og nu atter en bars-
fel Kone syg og ligger for døden, de bad mig derfor at jeg ville
slaae ham ihjel, jeg spurdte om de havde saaledes lært, og om de
ikke skulle have bedre Tanker til GUD, end at Fanden skulle ha-
ve den Magt. De siger at de troer nok og læser med, men det
Spøgelsen vil ikke forlade dem, hoorpaa jeg ogsaa fulgte med dem
hiem for at ville see om det havde sig saaledes, om Natten sad
de alle og vente at Spøgelse skulle komme, men der kom intet,
hvorfor de sagde alle Ting ere bange for os, ja og Spøgerser
thi naar du nu gaaer hiem kommer det igien, men jeg bade dem
kun holde sig til GUD saa havde de ingen Mod. Dagen der-
efter kom de til mig, og sagde: at der havde ingen Spøgerser in-
fundet sig siden, og de slutet at de har rømt siden jeg skød min
Glindt af ved Huuset.

Den 24. om Aftennen kom Hr. Wedzel hiem fra Jis-
Giorden, hand. hafde ikke andet at fortælle end at de alle vare
meget

meget for at høre ham læse, og at lade sig daglig undervise
baade inden og uden af.

Den 25. Kom fire Slæder gte Miile fra S. O. Bugten, de
fortaldte at hos dem levede de meeger vel, og bad at jeg vilde kom-
me og læse for dem, thi de ville gierne høre noget om Gud, som
kunde formilde deris Corrig, thi en gammel Mand havde for no-
gen Tid siden kiort ud paa Isen efter Enhiørninger, og havde
sin Kone med, og da han tillige med andre stod og Fanged, sat-
te hans Kone sig ned paa Isen for at hvile sig, da kom en En-
hiørning stangende lige op igiennem Isen og traf hende lige op i
giennem Livet med sit Horn saa hun døde, samme Mand havde
bedet at jeg vilde komme og Trøste ham.

Den 26. Kiorte Hr: Alsbach i følge med tvende andre Slæ-
der op til Jise-Fiorden for at blive der en Tid hos Lingdommen.

Den 27. Kiorte jeg til nærmeste Grønlændere, og agtet mig
til S. O. Bugten, men da jeg kiorte over en Punt af et Bierg
og der var Brat med Is og Sne, sprang Hundene med Slæ-
den i fuld Galop, saa Slæden med alle Hundene og Sæle-Toget
omkring Slæden, og mig ned ad Bierget lige ned paa Isen, saa
at baade jeg og Hundene slog os dygtig, og som jeg laae lidt stil-
le af Slaget som jeg fik, vilde mine Hunde ikke bie, men løb
hiem med Slæden, og jeg maatte gaae tilbage, og næppe havde
vundet hiem, baade for Kulden og for det Slag som incommos-
derte mid.

Den 28. Kom Slæden tilbage igien fra Jise-Fiorden, og de
som var med havde miste Huden af Ansigtet, Hr: Alsbach
med tvende Mand blev tilbage hos Grønländerne paa Embeds-
Beigne.

Den 30. Kom nogle fra S. O. Bugten, de fortaldte at en
Angekof havde flaaet en svag Mand op, taget hans Indvolde
ud

ud og rensset, og siden stoppet dem i ham igien og syd Mavet til og blæste Liv i ham igien, saa han blev strax frisk og skade intet, jeg spurdte dem hvi de kom til os og begierte Hielp, naar de selv havde saa god Docter, de siger: der maae være fleere Læger til end en, den har vi nylig faaet at vide om han var saa god, jeg spurdte om de havde selv seet det? siger de Nej, men Troværdig Mand, tillige med Patienten havde fortalt dem det, jeg sagde at de vare Løgnere alle, og at der var ingen anden som kunde give Folk Liv uden GUD.

Den 31. sente jeg tvende af Matrosserne, tillige med nogle af Grønlanderne ud til Grøne-Eilænderne for at plukke lidt Cochlearie til de syge, men derpaa kom dem en sterk Storm af N. W. saa Isen brækkede under dem, og de kom med stor fare tilbage, den eene havde faaet Frost i sin Haand-Lede, saa han ikke kunde røre dem.

Februarius.

Den 2. Som var Kyndelmisse, prædikede Hr. Wedzel, om Aftenen fik vi Besøg fra Issefiorden, de fortalte at de nu ingen Hunger lider, saasom der var Sælhundene i mængde, og anden Gist tillige, de havde været ude paa Disco for nogle Dage siden, og fant de som havde gjort det Mord paa Hollænderene at arbejnde paa Piiler, som de sagde at ville forsvare sig med; de sagde og til dem at de ikke maatte lade mig vide hvad de havde i Sinde at gjøre, om jeg vilde komme til dem, thi her ligger, sagde de, en henge- og blød Fjerd, der vil vi staae bag ved, naar saa Nese kommer og vil efter os, saa falder han ned derudi og bliver borte, saa ere vi fri for ham, Hollænderne frygter vi ikke fore. Den ommelte Fjord som er en fierdings Ben lang, og skal være saa blød, og overgroed med lidt Græs, at Dyrene og Hundene som løber derover falder ned og kommer ikke til syne meere, dette vare

D 3

de

de kommen hid for at lade mig vilde, at jeg kunde tage mig vare derfore.

Den 4. blev fiørt Provision til Præsten og Catecheten som logerede ved Jise-Fiorden paa Embedes Beigne, men de kom ikke i halv Meile bort førend de vente tilbage for Kulden som havde merket dem. De Bilde siger at den ikke har været saa stærk siden 1739.

Den 5. atter nogle Grønlandere paa Besøg, som vilde lade sig underviise i GUDS Ord; da der blev talt med dem om Syndefaldet, at det var Aarsagen til at Menniskene lider saa meget Ondt, sagde de, men eftersom GUD viste alle Ting, hvi tilloed han da at de første Mennisker skulle synde, jeg siger at GUD havde givet Menniskene en fri Villie til at gjøre og lade hvad de vilde, men at de loed sig forføre af Sathan til Udydighed imod GUD at æde af det forbudne, det var deres egen Skyld, de sagde, de har og været meget for at æde store Bær, (so kalder de Frugt,) endskjønt de havde goed Forraad paa alle Ting.

Den 6. kom Catecheten med nogle af sine Discipler hjem, han fortalte at han avancerer got med dem, og har ej noget at klage paa dem, der var vel nogle gamle iblant som i det første vilde narre ham, men da han havde sagt at ville klage dem an for mig, har de allesammen siden været meget skikkelige.

Den 7. fulgte jeg med 2. af Følken som skulle fiøre Proviant op til Præsten, under Vejs skiltes jeg fra dem, for at skude en Ræv der gik ned ved Stranden under Jise-Randen, hvor der var glad saa jeg gled udfore og sloeg baade mig selv og Bøssen til Skæde, og maatte jeg der gaae og spassere paa et Stykke Jis indtil Vandet vorte høyt igien at jeg kunde komme op paa Land igien. Til al Lykke møtte mig en Grønlander som vilde til Colonien, han toog mig paa Slæden med sig hjem, i hvor forsigtig jeg bær mig at saa er jeg dog uhykkelig.

Den

Den 9. Kiorte Catecheten bore igien med sit Følgeskab, og kom atter nogle fra S. O. Bugten, de forlangte af mig at jeg vilde borge dem nogle Vahrer, men da jeg sagde til dem at de vare Fremmed for mig, fik de fat paa et stykke Papiir og Pen, skrev derpaa nogle Figurer, som Lignede til Skjorte, Hosier, Knive, Kamme, og Buxer, som skulde være deres Haand fore at de havde bekommet det, skrev og tillige 5. Stræger som de forklarede mig at det skulde være 5. Dage til de vilde komme at betale det, da jeg bad dem forklare mig det og spurte om det skulde være saadanne Vahrer som Figurerne lignede, siger de: du maa være meget dum som ikke kand læse det, vi har dog seet at I kand læse eders egne Skrifter som er vanskeligere at forstaae end dette. Jeg loed dem da faae hvad de forlangte imod den forkiærte Qvittering, som de betalte rigtig til den bestevnte Termin.

Den 13. kom vore Folk hjem igien, den eene af dem havde faaet Frost baade i Haanden og Hoden; og som jeg samme Dag havde i Sinde at gaae op til Zise-Fiorden, og skulde gaae ud paa Den hvor min Glæde stoed, falt jeg igiennem en Sprukke paa Zisen og vriskede mit Been, saa jeg ikke torde vove mig vliider den gang, endskiøndt mit ærende var noget vigtig denne gang, thi Præsten som der opholdt sig havde sendt 2. Bud efter mig.

Den 17. kom nogle Grønlandere kiørende med stor Fryd og fortaldte os at Endhiørninger havde gjort sig et Hul i Zisen, og at vi skulde komme med dem og see hvor de fangede dem, hvorpaa vore Grønlander fulgte med dem ud, og blev dræbt den Dag og Nat paa Zisen hen imod 60 stykker, som de siden holt paa at fiøre hjem over i 8. Dage, thi det var 8. Mæle lige ud ad Soen.

Den 19. gik jeg over Zisen til Zise-Fiorden, for at Besøge Hr. Alsbach, siden han havde haft Bud efter mig. Nu er de Indiske Bønder gandske forsagt og tør ikke komme ud af Døren for

for den Brændende Kulde. Jeg havde og tre Piger og en Dreng i følge med mig som har opholdt sig nogle Uger ved Colonien for at exercere sig i at Læse i en Bog, og nu vilde hjem til deris Benner, da vi var kommen halv Veis, og gik over en Fiord hvor der alletider gaar sterk Strøm, og Isen var svag, tog een af Pigerne min Stok og sprang for i Bøen, foregivende at jeg var tung, og snarere kunde falde igiennem, og som hun stod og støtte for sig faldt hun ned, jeg maatte da krybe paa Maven langs Isen til hende at hun kunde række mig Stokken og saaledes blev berget, til hendes Lykke havde jeg nogle tørre Klæder med mig som jeg iførte hende, men maatte skære Klæderne af hende eftersom det blev til bar Is alt det hun havde paa sig, hun havde nær frossed ihjel for os, vi tog da den arme Pige under Armene og løb en anden Ben omkring med hende saa hun fik lidt Varme til sig igjen. Om Aftenen kom vi til Huusene med Hudløse Ansigter, den stakkels Pige blev meeget Misserabel tilred af Kulden, hendes Forældre kom og til mig takkede for jeg havde reddet deris Daatter fra Døden, hvis jeg havde blevet ved at gaae for i Bøen, havde det hente mig og maae skee ingen kunde berget mig, eftersom de alle vare kun smaae.

Den 21. Kom fire og tyve Glæder Sæden fra for at holde Afsæmle ved Colonien, og siunge paa vore Grønlændere, det bestod der udi at de bebrejdede dem det at de lærde vorris Skikke, men bleve af vore Grønlændere totalitter slagen og Bestiæmmed saa de maatte gaa bort med Skamme, endstiont at de Fremmede var 4. gange saa mange som vores, da de forfulgte dem langt ud paa Isen og gav dem Sang, for Sang, og sagde at naar de kommer siungende i Himmelen, skal de Bantroende komme grædende til Helvede.

Den 23. Kom een Pige grædende til mig, og flagede sig at, en gammel Heye Kiælling havde sagt at hun var frugtsummelig, jeg spurte hvad det kom mig ved, og hvi hun havde ladet sig besvæn-

besvangret, det anstod ingen Jomfru til at giøre saadan Gier-
ning, men hun svarede at hun viste ikke af nogen Mand, thi hun
har aldrig ville været i lav med Mandfolk engang, bad mig saa
finde paa hindes Mave hvor haard den var, men som jeg viste at hun
havde spist halv kogte Erter, sagde jeg, at hun havde Ondt deraf,
hun svarede igien at Kierllingen havde sagt til hende at siden hun
var saa storagtig imod Mandfolk, var hun nu bleven frugtsom-
melig af Erterne, da en anden Kone efter Tilladelse havde visi-
teret hende raabte hun: jeg fand allerede finde Hovedet paa det,
Vigen blev saa bedrøvet over den Tale, at ingen kunde troste
hende, hvor paa jeg gav hende lidt Brændevin ind og sagde at
hun skulle giøre Barsel inden Morgenens med det Foster af Erter.

Den 24. Kom hun til mig og takkede for jeg havde skaffet
hende af dermed, hun sagde at hun har aldrig været i saadan
Angest før, da jeg spurte hende hvor de kunde være saa Eenfol-
dige og lade sig indbilde saadan urimmelige Ting, sagde hun: vi
troer alle Ting.

Den 26. fik jeg Bud fra Colonien, at vores Kof havde
faaet Koldfyr i sin store Taae, og at jeg endelig maatte komme
hiem for at redde ham, eftersom jeg tilforn havde susket paa mig
selv, da jeg ligeledes havde faaet Frost i min Taae, men nu
GUD skee lov var bleven til paf igien. Her er nu ingen Grøn-
lænder uden de er skamferet i Ansigtet, siden de maa være ude hver
Dag om Foden.

Den 27. gif jeg hiem til Colonien, og fand samme Karl i
miserabel Tilstand, han laae og vred sig for Pine, thi halve
Taaen var alt fortært af Koldfyr, hvorpaa jeg uden videre Be-
tenkning skard den halve Taaen af ham lige til det rene Kød, og
saa forbandt ham med det vi havde. Medens jeg var ved Jise-
Giorden fortalte de, at paa Disco hvor de havde slaget Hollæn-
derne ihjel, skulle de have seet en Stovel af de ihjelslagne Hollæn-
dere,

der, som sprang og hoppede uden for Døren hos dem, og da de stod og saae paa den med Forsædelse, hoppede den lige til Stranden og sprang ud i Vandet og blev borte. Om Morgenens derefter blev 2. af dem Zhielslagne af et Zisbiærg som de roede ved siden af. Een af dem som hørte her paa, svarede, at GUD vilde ikke lade dem gaae ustraffet siden de havde gjort saadant Mord. I disse Dage er og dræbt 3. hvide Pjerne ude ved Disco, den eene af dem har været to og en halv Favn lang.

Den 29. kom nogle Fjorende fra Grøne Enlænderne, og bad 'at jeg endelig maatte følge hjem med dem, thi der var en i deres Huus som endelig ville have 3. Koner, og kunde næppe føde en, at jeg nu vilde true ham, at hvis han gjorde det, skulde jeg slaae ham ihjel, og saa læse for dem, saa loed han det maae skee være, Jeg lovede at komme en anden gang eftersom jeg nu ingen Tid havde.

Martius.

Den 2. om Aften kom atter Grønlænder fra Zise-Fiorden og forkynte mig, at de som havde slaget Hollænderne ihjel, paa Disco, gjorde adskillige Præparatorier for at faae livet af mig, thi de tænker at heele Magten bestaaer udi mig, og at der vilde stor Lykke til at skyde mig Stakket ihjel, derfor har de opfundet et Hæxerie mod sig selv for at blive haard, endeel brender sig med Jern, de andere skamferer sig med Kniver og andre saadanne Ting, paa det at jeg ikke skal kunde dræbe og tvinge dem, jeg bad dem derfor sige til dem, at siden jeg hører at de ikke vil lade mig blive med Fred, og ophitter alle optenkelige Ting for at omkomme mig, saa skal jeg med første besøg dem og gjøre Landet Disco rendt for Folk, de andre sagde: gjør det, thi de er nogle skælmiske Folk, og vil tage Livet af os med naar vi kommer ud til dem.

Den

Den 3. Kom atter en stor Mængde med Glæder Sonden fra for at holde Assemble med vore Grønlændere, men som jeg ikke kunde liide det Narrerie jagede jeg dem tilbage igien med uforrettet ærende, nu begynder og mine Patienter at forbedre sig lidt, her er nu saa sterk Kjøring med Spek til Colonien hver Dag, som paa Torvdagene i Kiøbenhavn.

Den 10. Kom Hr. Alsbach hiem fra Jise-Fiorden, efter at han har været der i 7. Uger, og imidlertid daglig læst for dem, han viste ikke noksom at rose deres Danhyggelighed for at lære, og at de fleste af dem fand allerede Stave og nogle læse i Bog, uden af har de og lært det meste, af Catechismi Forklaring.

Den 15. Kom nogle Grønlændere fra Hunde-Eylænderne som ligger 11. Miile Borten for Colonien, de fortalte, at siden jeg havde truet at ville komme paa Disco og ødelægge de Morderere som der boer, havde de nu taget Flugten langt Nord, og agter at boe der saa længe som jeg er her, og at de havde spurt dem hvi de vare nu bange? de havde jo sagt at ikke skarpt kunde bide paa dem, men de svarede dem igien at de var selv ikke bange, men deres Fruentimmer.

Den 19. Kom atter Folk fra Jise-Fiorden og takkede mig fordi jeg har jaget Morderne fra Disco; thi nu kunde de fare sikker der ud om Sommeren for at hente Angelica som de giærne gidder spiset, og skyde Reensdyr, som er der i temmelig Mængde.

Den 21. Kiorte jeg til S. O. Bugten 2. Miile fra Colonien hvor der boede Folk, for at skyde vilt, og med samme Lejlighed at læse for dem.

Den 23. Kom jeg tilbage igien med lidt Bisd, de som der opholdt sig, fortaldte at de havde dræbt en Bjørn paa Disco, som var saa stor at han havde Jis paa Ryggen, som aldrig smeltedes,
P 2 des,

Des, men da de ikke kunde indbilde mig det, siger de: vi har troed det som du fortæller os, men du vil ikke troe det vi siger dig, jeg sagde: at u-rimelige Ting troede jeg ikke. Disse Folk var de flættiste Grønlændere jeg har seet her Nord, thi alt det jeg læste for dem hørte de an med Kolsindighed saa jeg fik god Marsage at skælde paa dem, og rofede de andre, en gammel Skielm sagde: du maae ikke gjøre dig for stor til, thi nu er du alleene og vi ere mange, men jeg forsonite mig ikke og vilde annamme ham, men da han merkede det bad han for sig, sigende: du er dog noget Næses viis, men dog skikkelig der hos, jeg sagde: at ingen skulde kunde overbevise mig at jeg havde gjort nogen, siden blev vi gode Venner.

Den 26. førte jeg til nogle som opholder sig udi S. O. Buglen, om Astenen som jeg læste for dem og fortalte dem om Christi Mirakler, og at han drev Dævler ud af Folk, Da siger een Heye-Riælling, min Søn har og saadan i sig, thi vi er bange for ham, naar han bliver gal, saa vil han dræbe baade sig selv og os, Patienten sagde grædende, gid GUD vilde hielpe mig, saa vil jeg nok komme til eder og lære at læse, nu er jeg ved min Forstand, men jeg veed ikke af mig selv naar det kommer mig paa, uden at jeg er gandske syg strax efter, og er ligesom fordærved slagen, jeg bad ham derfor idelig kalde paa GUD saa hialp han ham nok, jeg underviste ham da noget, som han og gav flitrig Agt paa, det var ret ynke at see paa ham, og da jeg tog derfra, bad de mig at jeg tiere vilde besøge dem.

Den 30. førte Hr. Wedzel op til Jise-Fiorden, om Astenen kom han tilbage, formedelst at Jisen var gandske Evag, og Frosten for stræng, Catecheten Jens Pederløn kom og tilbage fra Jise-Fiorden, underveis havde han faldet igiennem Jisen baade med Hunde og Slæden, saa at hvis han ikke havde haft en Grønlænder med sig, havde han omkommet, han fik dog Frost i sit Been, saa jeg atter fik en nye Patient.

April

April.

Den 3. kom atter 15. Slæder med Spek fra S. O. Bugten, een af dem bad at jeg vilde give ham et Styk Mæster til sin Broders Arm, thi forgangen Dag da han var paa Sælhund Gangst, og stak i en stor Sælhund, og havde Liinen fast om Haanden, røkket den Haanden af ham i Leeden, som de vel havde syet sammen men vil ikke groe til, en Angekok havde og sagt at han skulle døe, jeg siger at GUD alleene veed saadant, og han kunde nok blive god igien da jeg havde talt lidt med dem om deres Blindhed i gudommelige Ting, siger de: vil du komme og følge med os saa fand vore Bern og hør dig, jeg lovede en anden gang at følge dem, og de drog fornøyet bort.

Den 4. kom en og begiærede en Bøsse til Kiøbs sigende at han gierne ville give for den alt hvad han eiiede, og hvis han ingen fik saa døde han af Melancholie, jeg siger af skæmpet til ham, at dersom han ville lade mig faae baade Kone og Børn tillige med de 7. Tønder Spek som jeg har faaet af ham, skulle han faae min Glindt, da han havde lidt betenkt sig, siger han: kom! min Kone skal du faae, thi jeg fand altid tage mig en igien, men Børnene vil jeg ikke miste, jeg bad ham at han ville bie til Skibet kom, saa skulle han faae en Glindt for bare Speket, men det andet var ikke mit Alvor.

Den 12. kom en igien, og begiærte at han maatte faae noget at give sin Stivmoder ind, som hun kunde snart døe af; thi hun havde ligget saa længe syg og kunde ikke døe, jeg havde i sinde sagde han at begrave hende levende, men jeg frygter for at hun maae være en Troidhey, da jeg nu taledes ham til for hans galne Forsæt, siger han; det er ikke værd at anke paa, thi hun er baade syg og kiedsommelig, og ikke fand giøre den ringeste Nytte, og derfor uden er hun næsten død; og som han havde faaet Frost i sin Foed, underveis, i det han hard. falder 4.

gange med Slæden igiennem Jisen, og havde tillige mist sin eene Hund under den, maatte han forblive hos os i 3. Dage og lade sig curere, ogsaa toeg hiem med andere Tanker end som han kom til os med.

Den 14. Paaske Dag blev holden Prædiken; og strax efter i ligemaade forklæret til Grønlænderne hvorfor disse Dage blev hellig holdne, de sagde: det maa visselig have giort Torngarsuk Ondt, som saae at han nu var bleven overvunden, vi skal og daglig takke og priise GUD derfor.

Den 17. lod jeg 3. af mine Folk, og Catecheten gaae op til Jise-Fiorden for i Bejen at reparere Fartøyet som laae der, og nu skulle bruges til Handlingen.

Den 20. gik jeg med Skier over til Jise-Fiorden, formedelst at Jisen og Sneen nu er saa blød at den ikke kand bære oppe, og kom der om Aftenen hvor jeg blev meget vel imodtaget af alle, jeg havde ikke saa snart sat mig ned, førend alle smaae Drænge og Piger, bad at jeg ville nu høre hvad de kunde, siden det sidste jeg var hos dem.

Den 30. Endes denne Maaned, med Frost og Sne, og som jeg nu har afhandlet herved den Syder side af Jise-Fiorden, vil jeg til den anden Side, Grønlænderne har jeg og undervist om GUD saa tidt de det har begiært, og jeg havde Leilighed, Ungdommen kom til mig hver Morgen og Aften, for at lade sig undervise. I disse Dage er og en Angefok bort rømt, siden jeg overbeviste ham i alles Paahør, at han var en Bedrager, og selv tilstod at han var kun en Lærling, men sagde at der var dog de som virkelig kunde flyve i Lusten som en Fugl.

Majus.

Den 2. reiste jeg over til Maklykaut, og maatte fare med største Livs-Fare imellem de høye Fjelsberge, siden Jisen ligger enda over alt, og der imellem alleene er aaben Vand, siden de falde idelig i støkker og brækker i tu rundt om sig, jeg var ikke saa snart kommen dem forbi over til Land, førend der falt et og fandrede og gav saadan Søe fra sig at vi ikke kunde komme paa Land førend een Time var forbi.

Den 10. Førte jeg med en Grønlænder Nord til Rodebay som ligger 4re Mille derfra, med 5. Hunde fore, og var ikke meere end knap 3. Timer undervejs, de kom strax og toeg mig ved Haanden og lede mig ind til sig, og brede nye Renskind under mig til at ligge paa.

Den 12. Om Aftenen Førte jeg til mit hjem igien, som er ved Jacobshavn, og efterlod det som jeg havde handlet hos dem, indtil Vandet blev aaben at jeg kunde hente det med Fartøi, imidlertid læste jeg og for dem, eftersom de selv var det begjærende, de spurte mig og, om de gav sig Navn efter os, om ikke Gud da ville elske dem meere? jeg sagde at Navnet kunde intet hjælpe dertil, men alleene Troen til Christum, da jeg nu kom, stoed der en heel Forsamling og vente paa mig, sigende: disse 2. Dage har været som 10. siden vi ingen har haft at tale med, og her er ogsaa mange som ligger syg af Bloedgang, de vil og have dig hos sig, i disse Dage har jeg faaet svar Pii-ne i mine Dyne af den langvarige Fjels som ligger, af stændig Travaille i Solskin, Kulde, Sneedriv og anden Ulejlighed som falder end og paa denne Tid af Aaret.

Den 23. begynte jeg at blive temmelig svag af Bloedgang som forarsagedes deraf at jeg idelig maatte besøge og trøste de svage Grønlændere.

Den

Den 26. var Søndag, da jeg havde læst for endeel af dem, var der og nogle Fræmmede iblandt som loe deraf, og da jeg nu havde straffet dem, hialp strax de andre Grønlandere mig, siggende: eders Lyst er nok til at gaae paa Assemblée og at danse, men det gider vi nu ikke seet, men finder større Behag i at Læse og Siunge GUDS Ord, de svarede vel at siden de var fremmed og Bankundige, der i vedste de ikke bedre, men nu vil de ikke gjøre det meere.

Den 28. teignede det til Sommer-Veyr, og efterdi jeg nu er gandske Svag af Blodgang, som de syge Grønlandere haver ført mig paa, og jeg ikke fandt komme ud at Handle, har jeg foretaget mig at tale noget af det nye Testamente med dem hvorudi de fandt særdeles stor Behag at høre, jeg havde dem daglig hos mig i stor Mængde, der var og nogen iblant som spurte om ikke GUD kunde skabe dem om igien, eller om at han vilde tillade dem at de og alle Creaturer maatte være Cammerater, saa havde de ikke nødig at gjøre sig saadan Umage og lide saa meget Ondt for at fange dem, og endda ikke fandt saa saa meget som de har nødig, jeg sagde at hvis Dyrene ikke var bange for Menniskene, bleve Menniskene tvært imod dræbt af Dyrene. efter som de er sterkere, det er gandske sandt sagde de, vi taler af Uforstand.

Den 30. fik jeg de behagelige Tidener at vores Fæderne Lands Skib var landet ude ved Hvalfist Eilænderne, som ligger 15. Miile Bester ud fra os, og nu ikke kunde komme til os for Is.

Den 31. som jeg nu var klar her med Handelen, reiste jeg over til den anden Side paa nye igien, for at handle dem det af, som de siden min Afreise derfra paa nye havde forhvervet.

Junii.

Den 1 fik de en Hvalfisk ved Jacobsholm, som er en Miil fra Colonien, hvor der nu staar stor mængde af Grønlandere fra alle Kanter.

Den 3. efter at jeg nu havde handlet af der, rejste jeg til dem som havde fanget Fisken for at gjøre Anstalter, men maatte slække hist og her imellem Isen, og omsider kom derhen med stor Bevær, og blev af de Bilde gladelig imodtaget, baade med Sang og Dands, ret ligesom jeg havde været deres Gouverneur, Folket som var paa den Stæd, vare nok over 1000 Mennisker, og da de ikke kunde komme til at slænse Hvalen for hverandre; thi de vare hverandre til hinder, toeg jeg Comandoen an, og fik dem sat i Skif, der var dem iblant som gierne havde givet mig et Stød, men de vedste nok at jeg havde for stor yndes hos de fleste, der var og nogle som vilde have mig bort fra Fisken, toeg sat paa mig, og som jeg nu toeg den eene efter den anden og kastede ud paa Søen (NB. de havde ingen Rød, thi de var flæd derefter) sa't jeg og tillige med bagefter saasom det var gladt, og vriskede mit Been noget, men loed mig dog ikke vedgaae førend jeg havde faaet dem alle i goed Orden, som de siden og takkede mig fore. Da jeg nu ikke kunde gaae stort bad alle Qvinder og Børnene mig, at jeg vilde læse for dem, der kom og mange Gamle som og hørde paa; siden kom den eene efter den anden med Foræring til mig, siigende: det skal du have for din Amage siden du havde tiltalt dem som ikke ville unde de andre noget.

Den 5. kom nogle Grønlandere fra Manetlok, 12. Miile Sonden fra os, og klagede sig, at en Hvalfisk-Fanger fra Holland, havde taget en Dreng og Pige fra dem, og da de vilde forsvare dem, fik de Prøgl, oven i Kiøbet siigende: at det skulle være til Straf fordi de sloeg deres Landsmænd ihjel paa Disco, endskiøndt de sagde at de vare uskuldige; men det kunde ikke hielpe, de bad mig derfor at jeg skulle siige vores Herre Kongen naar jeg kom hjem at de skaffet dem tilbage igien.

Den 7. bekom vi Brev fra vor forventede Skip at han var kommet til Jacobshavn; hvorføre jeg strax søjede mig med Chalupen Nord til ham, og med samme at gaae med ham længe re Nord efter paa Handling; og som Grønlanderne havde fanget en Hvalfisk, langt uden
D fore

fore, og ikke kunde bære den til Lands for haart Veir, og de fleste allerede havde forladt den, kom de til os som da nylig var gaaen ud af Havnen med Skibet og sagde, at de havde drabt en Fisk som de ikke kunde faae til Lands, vi søgde da til og toeg den paa Slæb, tillige med nogle hundrede Mennisker som havde slæbet paa ham, og søgde de den til Lands op i en Bugt, hvor vi atter ikke gjorde os lidet re-
commanderet blandt dem, thi de sagde at vi var bedre mod dem end Forældre imod Børn, de bad mig dersfore at jeg ville gjøre som ved den forige Hvalfisk der blev fangen ved J-holm, at holde dem i god Skif og Orden, at ikke den ene skulle faae meere end den anden, thi de vare alle ligge gode derom, og naar det var klart skulle vi nok faa Vederlag for vor Umage, dette Slagterier varede i 2. Dage, med Sang og Dans, den ene gik fra og den anden til, jeg fik ikke heller megen Roe for dem, thi saa snart som de fattedes noget raabte de; nu er vore Landsmænd gaaen igien, kom og tael til dem; nogle af dem kom til mig gandske bedrovede og sagde: hvad godt har disse Mennisker nu gjort Gud i disse Dage, uden letfærdige Geberder og Lader, uden at takke GUD som har givet dem saa meget got, vi ere uskyldige og har ikke Behag i dette, jeg siger at det var mig umuelig at kunde holde dem i Ake alle eftersom de vare over halv andet Tusinde Mennisker, og da jeg nu læste og underviisde dem i Guds Ord fik jeg til Slutningen en heel Forsamling, som gav flittig Agt paa.

Den 12. efter at nu alle Ting var klart med dem, kom hver med sin Foræring og det som de vilde forhandle af Fiskken, saa vi fik det altsammen kjøbt af dem, og de takkede os som havde hiulpen dem, og begiærte at vi ville ofte gjøre det, saa blev baade de og vi hiulpne.

Den 14. kom en til mig og sagde at de tørde ikke fare paa Hvalfiskeri, thi Hollænderne ligger uden fore og passer paa, thi saa snart de fik nogen toeg de den fra dem med Magt, giv mig nu en Seddel sagde han, som jeg kand viise dem, i Fald de vil tage den fra os naar vi faae nogen jeg gav ham da efter Begiær en Seddel hvorudi var skrevet noget uden Betydning som han strax gik i Land med op paa en høyt Klippe og viise den frem for alle, sigende: kom nu og lad os fare paa Hvalfangst, thi her er den som skal jage Hollændern bort, nu har vi ikke at frygte at han skal tage noget fra os med Magt.

Den

Den 28. blev mig atter fortalt en urimelig Historie, om et Søe-Menneske som de havde seet, hvilken kom ind til en Enke som sad i sit Tælt med sine Børn hos sig, samme Søe-Mand var saa fuld af Latter at ved hvert Ord han talede loe han, og var næsten firkantet af Slabning, som han sad lit bad han hende give sig noget at æde, hun tog da Fisk og Sælhund-Kød og ragte til ham, men det vilde han ikke smage, sigende, at det kunde han faae nok af, og som han saae sig om blev han vaer en Hund med sine Hvalper, dem tog han ligesaa levende som de vare, og aad dem op, sigende: den Mad har jeg ikke hos mig, jeg skal og betale det med Søe-Dyr igien, og siden den Tid har samme Enkes Son alle tider været Ulykkelig i sin Næring. Jeg spurdte om de meente at jeg var saa Gal og troede det, de sagde: du har og fortaldt os noget som er lige saa utrolig om Himlens-Skabere, vi troer at din Tale er sandt, derfor maa du og nok troe os.

Den 30. kom nogle Fruentimmer i en Baad, og lod mig hente til deris Tælt som stod en halv Miil fra os hvor vi laae med Skibet, og sagde: at de havde en syg hos sig, og nu ventet paa en Angekøf som skulle curere ham, der jeg nu kom, der kom og Angekøffen, sigende: vi kommer nok for at vil gjøre en Gierning, da jeg truede ham og bad at han vilde føye sig derfra, var han saa dristig at han gik ind til den Syge, begyndte strax at gjøre adskillige Forandringer paa Maalet, blæste paa den Syge, sigende: far ud du søge Siæl, og jeg skal give dig en Bjerne-Siæl igien, som er Sund og god, tog saa Drømmen og begynte med Sang: Pauna ja, ja, ja, og efter hvert blæfede paa ham, og som han nu skulle til Himmels for at hente Bjerne-Siælen, lod han som han Daaned i sin Sang, jeg tog derpaa een heel Spand-Band og slog over ham og vakte ham op af sin Drøm, saa han blev saa forbitret at han tog til en Kniv og vilde stikke mig, jeg gav ham derpaa en tryk for Panden og spurdte om det var Bjornens Siæl som var kommen i ham, men da han forstod at jeg nærede ham, sagde han: at han havde i Sinde at skyde en Pæl i mig, men jeg fore kom ham, og ruskede ham saa at han tabte ald sin courage paa Vejen. De andre sagde, dette holt vi meget af at du gjorde det ved ham, thi han

han er Mæsevis og alletider vil tvinge os til at bruge sin Kunst imod Sygdom, da jeg nu havde læst og undervist dem, takkede de mig, og førte mig hjem igjen, og vilde give mig Betaling for min Umage.

Julius.

Den 4. kom vi til Colonien Christianshaab, fra vor Hand- ling, samme Dag kom en og sagde, at han havde lugtet det andet Skib, som vi enda ventet, ligeledes havde han faaet Lugten af at der var Fruentimmer om Borde, da jeg spurdte om Fruentimmerit havde saadan stærk Lugt ved sig at man kunde lugte dem 200 Mille, thi Skibet kunde maaeskee ikke være kommet til Staten-Huf? han sagde, jo i gaar da det blæste Sonden Vind, lugte jeg Beg-Lugt og en Egen Riid-Sveed-lugt, saa der vidst nok ere Fruentimmer med, det skal du nok see naar Skibet kommer, han spurdte mig og om jeg ikke har seet at Ravnene er bange for Fruentimmer, thi de fand snart tage paa dem, og det gjorde de ikke dersom de ikke kunde kiende paa Lugten at det var Qvindsfolk.

Den 5. kom Arnerlak fra Gothaab, i følge med en frem- med Rone-Baad, hun kunde ikke noksom berømme de fremmede for deris Omhyggelighed for GUDS Ord at høre, hun fortalte mig om Præsten Hr. Drachard paa Gothaab, at han var meget stille og Alvortlig, han lærte dem alle at de skulle være stille og idelig kalde paa GUD, som hun nok syntes vel om, men at de skulle have absurde Geberder syntes hun ikke om, siden de erfarede at de andre vilde betiene sig deraf, thi hver gang sagde hun, at de trængede til noget gif de til Hr. Drachard og hang paa Hovedet og vente det hvide ud af Øynene og sukkede, saa trode han dem og gav dem hvad de ville have, og sagde: at saa skal GUDS Børn være, men da jeg fornam deris indbyrdis Uenighed med sig selv, og Falskhed imod GUD og deris Lærere, sagde jeg det til ham, men jeg blev ikke troet, men de andre som viste at omgaaes med Underfundighed fik Medhold baade af Præsten og Herren-Huterne, men det fortalte hun at han var flittig til at lære dem dersom de kun kunde forstaae ham, hun havde og adskillige Bibelske Sprog med sig som de havde oversat der, men de var gande

gandske flætte og Miserable oversætte, saa de ingen nytte fandt have deraf, hun spurdte mig og om adskillige Sprog af det nye Testamente som de havde lært hende, hvilke jeg forklarede hende saa vidt mueligt var, men mig syntes at de gjorde langt bedre at de at de blev ved at lære det som er oversat af dem som fandt sproget; thi at forklare Bibelen for Grønlænderne, maa andre til end Herrenhutterne; nu meener jeg, at jeg er nok saa god i det Grønlandske som de, men det er langt fra at jeg understaar mig til at gjøre det, thi de haver undertiden over 5 a 6 Ord paa en eeneste Ting, som vi kun har et Ord til, nu gielder det, at treffe det retteste, og dertil hører og god Kundskab i Sproget, som Herrenhutterne og Hr: Drachard aldrig lærer tilgavns saa længe de lever, men vel deris Born, som med Tiden fandt blive meget Nyttige, dersom de kun vilde være saa forsigtig at ikke udlade sig med deris egne Lærer, men være eenige med de andre Lærere i Lærdommen for ikke at forvirre de stakkels Hedninger. Der kom mangfoldige for at høre Nyt, eftersom hun havde været i Kiøbenhavn, men alt vent hun sine Berstlige Historie saa at slutningen blev saadanne Ting som gav Anledning til at tale om GUD: som de Prægtige Kirker og Skoler &c. og derpaa Formaninger til Guds Frygt, og naar det var til ende, lagde hun sig ned paa sine Knæ, og gjorde Bøn for sig selv og det continuerede hun hver Dag, jeg vilde ønske at der var mange saadanne Christne, thi enhver kunde see at hun mente GUD det oprigtig. Dog siger Hr: Alsbach at hun havde glemt meget siden hun reiste til Kiøbenhavn af det hun havde lært, men hendes Nidkærhed at lære hendes Lands-Mænd var ikke forminsktes, hun gav skyld paa at siden Hr: Drachard var bleven vred paa hende, saa blev det hende ikke tilladt at høre paa hans Information med de andre.

Den 17. reiste jeg atter med Jagten Nord paa Handling, og kom os paa undervejs en forfærdelig Storm, saa at Søen var baade Gul og Grøn, en Grønlænder som jeg havde med blev saa bange, at han raabte til nogle Sælhundene som sprang omkring os, jeg er ikke for at besøge eder, men holder meere af at gaae paa Land iblandt Reens-Dyrene, jeg spurdte ham hvad denne taabelige Snak skulde til? han svarede: jeg taler af Alteration, og meener at de har Forstand efter Angefokkens sigelse.

Den

Den 21. Kom jeg hjem igien med fuld Ladning, det hente sig ellers intet, uden at en gammel Mand som nylig var bleven syg, sagde at hans Kone som var død for nogle Dage siden, begyndte at blive levende igien i Graven som hun laae, og at han tog en Steen og slog hende for Panden at hun Alvorlig døde, thi hun var en Her, og han skøttet ikke om at hun skulle leve, da jeg nu talede ham til derfor, og efter forlangende af dem alle Læste for dem, sagde han: at hvis hun havde været et skikkelig Menniske havde hun ikke leved op igien, men hun har nok heret dette Onde paa ham førend hun døde.

Den 23. kom en Kone-Baad, og hente mig til nogle Folk som stod en Mil fra vores Colonie, thi der var kommen Dispyt imellem en Angekøf og en ung Mands Kone, thi som Angekøffen ikke kunde faae sin Billie med hende, havde han sagt da han tog fra hende, at hun skulle føde enten en Sælhund, eller en anden Hund, bare for hun ville ikke have ham som var en Konstner paa sit Embede, og hendes Børn skulle have blevet Angekøffer. Da jeg nu kom til dem laae hun paa Bixen og var gandske U-taalmodig, klagede sig for mig og sagde: at jeg nok vidste hvad hende var vederfaret for nogle Dage siden af en Angekøf, og nu er jeg gandske Træt og er bange for at jeg skal føde Sælhunde, Føøl paa min Mave og kiend hvor haard den er, saa skrigede hendes Moder, som stod da op og holt paa hende, Føøl engang for alle de Sælhunds-Unger hun har i sig, jeg sagde: at det var ikke min Proffesion at føle paa Gruentimmeris Mave, og tilmed er det u-mueligt at saadant fand være, men du maa have spist noget som du ikke har haft got af, hun siger: jeg har ikke spist andet end nogle Raae og u-fogte Byg-Grøn som een af Matrofferne gav mig i gaar, da jeg nu merkede det, siger jeg, det har ingen Nød, giv hende ikkun lystig Vand at Drikke saa forsvindes nok de Sælhunds-Unger, og det er af Grønnene du har Ondt, og lad aldrig nogen høre at du er saa taabelig, men de ville endelig have at det skulle være Sælhunde, siger hun a a skrigende kiend engang siden jeg fik Vand at Drikke, nu bliver de slæt galt, hør hvor de Brumler i Maven, Moderen siger til mig, hun maae slet intet Vand have, thi den er Sælhundenes Element. Siden jeg ikke kunde udrætte noget der med, siger jeg til dem, giv hende Vand at Drikke, saa gaar det nok bort, og see til at du fand

fo m

komme til at Sove, hun bad mig atter førend jeg gik, at jeg maatte endelig Blæse paa hendes Mave saa forsvandtes de. Om Morgen kom de til mig, og Patienten med, sigende: du er bedre end Angeskollen, thi Cælhund-Ungerne lode dig ad og forsvantis, endskiøndt jeg vilde bringe dem til at troe at det var af Grønne, vilde de dog ikke troe, hvorforsø de og blev beleed af de andre Grønlændere som viste bedre, og siden de begierede at jeg skulde Læse for dem underviiste jeg dem noget af Guds Ord, siden de vare baade fremmede og taabelige.

Den 25. Ledagede Guld voris Fæderne Lands-Skib, som fortis af Fyneboe, og bragte Hr: Welling med, som skulde afløse Hr: Alsbach. Der var og en Verslig Person med som skulde afløse mig eftersom jeg Aaret tilforne formedelst Svaghed havde begiert min Dimission. Om Aftenen kom ommældte Grønlænder som havde for 14. Dage siden lugtet Skibet, og begiærte Betalning fordi han havde sagt os det forud, ligeledes at der var Fruentimmer med, thi Hr: Welling havde sin Kærester med.

Den 30. reiste Hr: Alsbach Nord til Jise-Fiorden for at tage afsked med sine Tilhørere, og kom hjem igien den anden Augusti, han fortalder at de vare bedrøvede for de skulde skilles ved dem som de i lang Tid havde kiendt, thi fremmede havde de ikke saa stor Fortrolighed til.

Augustus.

Den 6. Kom jeg hjem igien og havde imidlertid Læst for dem alle, og til afsked formanede dem at de nu ville være skikkelige og Lærvilige til det gode, troe paa Guld og hans Søn Jesum Christum, og leve efter vor Herres Sind, og at jeg vilde glæde mig naar jeg hører at de skikker sig vel, og om nogen skulde forføre dem til det Onde, at de da ville tænke paa den min sidste Formaning som jeg gav dem, thi kand fæe vi findes ikke meere her paa Jorden, da svarede de: at de ikke kunde tale som de ville, thi deris Hierrer vare Corrigfulde men jeg skulde dog høre at de herefter skicket sig vel, og at de ville stræbe efter at vi kunde findes i Himmelen, og med andre Bemodige Talemaader som de brugte, saa at hvís der ingen Afløsning havde kommet for mig havde de rigtig overtalder mig at blive hos sig.

Den

Den 8. kom nogle Grønlandere og bad at jeg vilde besøge dem førend jeg toeg bort, da jeg nu kom ind til dem, kom en og leverede mig et lidet Barn at holde, strax kom en anden og leverede mig sit, sigende læs lidt for det, og saa continuerede de indtil jeg havde taget paa dem alle; da jeg nu ville viide hvorfors de havde gjort det? siger de, en Angelok havde sagt, lad Nese holde jer Børn og tale med dem, saa bliver de lige som han er naar de bliver gamle, jeg spurte om de endnu vare saaeensfoldige, og loed sig narre af de slæmme Angeloker, siger de: vi ere fremmede enda, og nu først vil til at lære af eder: Jeg læste og for dem siden jeg saae at de vare begiærlig derfter Den i Mar ny ankomne Præst Hr. Westling har allerede temmelig insinueret sig hos dem, siden han fantes at ville omgaaes dem kiærligen, og strax kunde tale noget med dem, thi han tillige med Hr. Wedzel, har dem daglig hos sig og lærer dem.

Den 10. kom en Pige til mig sigende, at dersom hun ikke kommer med til Kiøbenhavn, vil hun gaae sin Vej til Siels og blive til en Eremit, thi hun har ingen Roe havt i Nat bare for Tanker om Kiøbenhavn, og synes for hende at hun har seet vores Ceremonier, og de store Kirker som hun har hørt om, jeg svarede hende at hun nu skulle blive her hvor hun var, og her vare Lærere nok for hende, og tilmed har Herrene i Kiøbenhavn forbødet at ingen maa komme, efter som de bliver syge og døer bort der: Hun svarede igien at hun vil gierne døe, og døer vist nok der som hun ikke kommer med, jeg bad derfor Præsten at han vilke overtale hende til at staae fra sit Forsæt: men hun gif dog be-
drøvet.

Den 13. efter at nu alle Ting var klart til Hiemreisen, og vi skulle læste Anker i Guds Navn saae jeg alle de som opholdt sig ved Colonien græde og sukke, det gjorde mig derfor saare Ondt at stilles med dem, og hvis Helbreden endnu havde tilladet mig det, havde jeg gierne resolveret at blive der min Lives Tid. det er alle bekiendt at jeg mod min Villie toeg fra dem, og venter ikke at finde den Guds Fornøvelse i Fæderne Landet, som jeg har fundet i Grønland, men som det ikke kunde andet være end at jeg maatte reise, bad jeg dem til Slutning at de skulle flittig holde dem til deres Lærere, som nok i allemaader toeg sig dem an, bestigste til de andre verdslige Betientere som de nok vedste var dem goed, og vilde dem vel, hvorpaa de alle svarede, at de kunde nu ikke tale meere med mig, men de skal hver Dag bede GUD at han vil bevare os, de haaber vist at see os i Him-
melen, og derpaa toeg vi Afsked med hverandre, og reiste fra Borde grædende og roede saa hiem.

GUD give os nu en lykkelig og behol-
den Rejse, og sende os vel og lykkelig til Dännemark,

A M E N.

DESIGNATION

Ober den Grønlandſke Ungdoms For-
fremmelse i Chriſtelig Kundſkab, ſaaſel Dobtes
ſom Udøbte Catechumenorum, ved Colonierne

Chriſtians-Haab og Gott-Haab.

Forfattet af

MISSIONARIERNE

Der ſammesteds.

I. Hvad Ungdommens Tilſtand ved Chriſtians-Haab er angaaende,
de, da befindes den, efter Miſſionair Hr. Alsbachs For-
tegnelse 1743. i efterfølgende Tilſtand.

Navne, Alder og naar de ere døbte.	Forfremmelse i Chriſtelig Kundſkab.	Hvorledes de ſamme an- vende.
---------------------------------------	--	----------------------------------

Hans Pungiok,
23. Aar gaml.
Døbt den 9. Dec.
1736.

- 1) Rand den lille Luth. Ca-
chismum med Forkl.
- 2) Den 2. 3. og 4de Part
af Hr. Pontopidans med
Forklaringer.
- 3) alle de Bønner og Saa-
ge, ſom hid til ere i det
Grøn. overſatte.
- 4) fand læſe og ſkrive got.

Fører et ſtille og ſikke-
lig Liv og Levnet.

R

Gier.

Navne, Alder og naar de ere døbte. Forsremmelse i Christelig Kundskab. Hvorledes de samme anvende.

Giertrud, forermeltes
Kone, 19. Aar gaml.
døbt, den 11. Martii
1742.

- 1) Rand de 4. første Parter i den lille Catechis. med Forkl.
- 2) de 3. Articler med Forkl. af Hr. Pontopidans Catechismo.
- 3) Den 4. Part dito med Forkl.
- 4) de 10. første Capitler af 1. Mose Bog.

Synes at blive noget lunken udi sin Christendom frem for tilforne.

Peter, 34. Aar gaml.
omtrent, døbt den 16.
Julii 1741.

- 1) Rand de 4. første Parter udi den lille Luth. Catech.
- 2) Den 1. Articel med Forklaring af Hr. Pontopidans Catech.
- 3) Den 2. Artikel og den 4. Part dito med Forkl.
- 4) alle Bønner og Sange.

Er ulastelig, vilde gierne, hvad Kundskaben er angaaende, avancere videre, men har ikkun slet Ihukommelse, efterdi han er saa gammel.

Annæ, forermeltes
Hustru, 30. Aar gaml.
døbt den 16. Julii
1741.

- 1) de 4. første Parter med Forkl. udi den lille Catechismo.
- 2) den 2. 3. og 4de Part med Forkl. af Hr. Pontopidans.
- 3) de 10. første Capitler af 1. Mose Bog.

Fører og er meget skikkelig og Christelig Levnet.

Jacob, 32. Aar gaml.
døbt den 31. Julii
1740.

- 1) De 4re første Parter udi den lille Catechismus med Forklaring.
- 2) Den anden og 4de Part af Hr. Pontopidans med Forklaring.
- 3) de 10 første Capitler af 1ste Mose Bog.

Findes endnu bestandig udi Begierlighed efter videre Oplysning.

Navne, Alder og naar de ere døbte.	Forsremmelse udi Christelig Kundskab.	Hvorledes de samme anvende.
------------------------------------	---------------------------------------	-----------------------------

Kristina, foransfortes Hustru, 29 Aar gaml. døbt den 17. Januarii 1740.	1) De 4re Parter med de fleste Spørgsmaal i den lille Catechismo. 2) Den første Articel med Forklaring af Hr. Pontopitans. 3) Alle Bønner og Sange.	Lever som tilforne endnu skikkelig og vel.
--	---	---

Ulorak, 19. Aar gaml. døbt den 17. Julii 1740.	1) De fire første Parter i den lille Catechismus med Forklaring. 2) Den anden og 4de Part med Forkl. af Hr. Pontopitans. 3) De fire første Bønner udi den tredje Part med Forklaring. 4) De Ti første Capitler af første Mose's Bog.	Sindes lærvillig og lyd dig i alle Maader.
---	---	---

Petronelle, for om- meltes Kone 21. Aar gaml. døbt den 17. Jan. 1740.	Kand det samme som hindes Mand.	Er endnu som tilforne upaaklagelig, og synes at meene Gud det oprigtig.
--	--	--

Abigaël, 22. Aar gaml. døbt den 16. Jul. 1741.	1) Kand de fire første Parter i den lille Catechismus med Forklaring. 2) Den anden og 4de Part af Hr. Pontopitans Forklaringer. 3) De Ti første Capitler af første Mose's Bog. 4) Staver skikkelig i Trykte Bøger.	Lever saa stige hen, og er et got Menneske.
---	---	--

Navne, Alder, og naar de **Forsømmelse i Christelig** Hvorkedes de samme an-
ere døbte. **Rundskab.** vende.

Akallæt, 25. Aar gml.
Døbt den 12. Junii
1741.

- 1) Troens-Artikler med For-
klaring.
- 2) Den fjerde Part med
Forklaring.
- 3) Bønnerne og de fiedste
Sange.
- 4) Staver og nogenledes.

Er forsømmelig og
kommer sielden til vor
Underviisning.

Nicolai, 19. Aar gml.
Døbt den 16. Julii
1741.

- 1) Rand sin lille Catechismo
med Forklaring.
- 2) Den anden og 4de Part
af Hr: Pontopitans besli-
gelse de fire første Bønner.
udi den tredie Part med
Forklaring.
- 3) De ti første Capitler af
første Mose-Bog.

Han bliver ved at for-
bedres, tid efter anden,
overgaaer og de andre
i Friemodighed at straf-
se sine Landsmænds u-
dyder. Saa han er en
meget ypperlig Dreng.

Elisabeth, foranfortes
Søster, 14. Aar gml.
Døbt den 11. Martii
1742.

Er ligesaa vel avanceret som
hindes Broder, og det for-
uden, fand nesten Læse i
en Bog.

Hun træder i sin Bros-
ders Fodspor, men hun
er just ikke af saa god
Gemyt som han.

Mette, 16. Aar gml.
Døbte den 16. Julii
1741.

Rand (det samme som Eli-
sabeth. Der foruden fand
læse Skrift, samt skrive
selv.

Er af et got Gemyt, og
faaer jo meere og meere
Affkye til Grønlander-
nes Bæsen.

Engel, 14. Aar gml.
Døbt den 11. Martii
1742.

- 1) De fire første Parter udi
den lille Catechismo.
- 2) De tvende første Articler
med Forklaring af Hr:
Pontopitans.
- 3) Den fjerde Part med de
fiedste Svar.
- 4) Stave got.

Er vel af et arrigt Ge-
myt, men endog derhos
lærvillig.

Navne, Alder, og naar de ere døbt. Forsømmelse i Christelig Kundskab. Hvorledes de samme anvende.

Arnarsak, som 1738. var døbt, men reyste hjem med Hr. Poul Egede, 1740. og reyste over igien til Grønland, 1741 og har opholdt sig ved Gotthaab, til inderværende Aar 1743. Da hun kom hertilbage til Christianshaab.

Harde for afreisen fra Grønland samlet en god Kundskab af den Christelig Lærdoms Hoved Stykker, saa vel af Lutheri som Pontopitans Catechismi, Forklaringer, men ved tilbagekomsten havde hun glemt meget deraf.

Hun fører et ustraffelig Bandel, og har altid haft stor Frimodighed til at straffe og undervise sine Landsmænd.

Tullimak, 13. a 14. Aar gaml. døbt 1740. iligemaade reyste over med Hr. Egede, og siden med Arnarsak kom til Got-Haab, hvor han er bleven efter.

Var ligeledes vakker oplinst i Christelig Kundskab.

Er en Dreng af en god Art.

Angusinak, 14. Aar gaml. døbt den. 17. Jul. 1740. reyste bort med Forældrene, 741. Søndag efter til Got-Haab, hvor han 1742. ved en uhyggelig Hændelse er bleven borte udi sin Kajak, da han var udfaren paa Sølhunde Sangst.

Kunde sin heele Catechismus allerrede 1740. Alle Bønner og de fiedste Sange. Begyndte at Stave og skrive Bogstaver.

Han var den Beste af alle Grønlandske Drengene, ikke allene lærvillig og begierlig efter Guds Ord, men var og en Hadere af alle dem som foragtede det, ja frimodigen Straffede dem, ved al Venlighed, ja end ogsaa de gamle. Saa det er høylig at beklage at han saa hastig skulle blive hentykt.

De smaae Umyndige som de ere døbte.

Maren, en fattig En- kes Barn, antagen af Peter og Anæ, til Soe- ster Datter.	Fød den 24 Augusti 1740.	Døbt d. 5. Novemb. 1741.
Niels, som er Uforak og Petronelles Søn.	Fød den 24 Novembr. 1741	Døbt den 9. Dec. 1741.
Eva, Jacobs og Kri- stina Datter.	Fød den 14 Februari 1742.	Døbt den 18. Febr. 1742.
Stine, Kaujak og A- kallæts Datter.	Fød den 3 Januari 1742.	Døbt den 11. Martii 1742.
Lars,	Fød den 25 October. 1742.	Døbt d. 28. Octobr. 1742. men døde den 1. May. 1743.
Maria ; Innutaks Datter.	Fød den 6 November 1724.	Døbt den 3. Febr. 1743.

De endnu Udøbte Catechumeni, som til Daaben
præpareres.

Navne og Alder.	Forsømmelse i Christelig Rundskab.
Korklujak, 11. Aar gammel.	1) har læst de fire 1ste Par- ter ubi den liden Catechis- mo med Forklaring. 2) Den første Artikel af Hr: Pontopitans med Forkla- ring. 3) De fire første Capitler af første Mose. Bog. 4) Begynder at læse.

Navne og Alder.

Forsømmelse i Christelig
Rundskab.

Mitek, 9. Aar gaml. Rand det samme, undtagen
at hun begynder nu først
at Stave.

Amma, 20. Aar gaml. Rand det samme.

Kukke, 16. Aar gaml. Ligefaa.

Iggatak, 8. Aar gaml. 1) Rand de fire første Par-
ter i den lille Catechismo.
2) Den første Artikel af Hr.
Pontopitans Forklaring.
3) De fire første Capitler af
første Mose-Bog.

Innuke, Nicolai
Broder, 9. Aar. gaml. 1) De fire første Parter i di-
den lille Catechismo.
2) Den første Artikel af Hr.
Pontopitans med Forkla-
ring.
3) De fire Capitler af første
Mose-Bog.
4) Begynder at leggesammen.

Alligiok, 8. Aar gl. Rand det samme.

Manniminna, 10.
Aar gaml. Er ligefaa vidt kommen.

Ammak, 8. Aar gaml. Rand som de foregaaende,
alleenist at han begynder
først at leggesammen i sin
A. B. C.

Aitseriuk, 15. Aar gl. Ligefaa.

Ekkarina, 14. Aar gl. Ligefaa.

Keperok, 10. Aar gl. Lige saa vidt kommen.

Tall:

Navne og Alder.	Forsremmelse.	i Christelig Selskab.
Tullimak, 9. Aar gl.	1) Rand de fire 1ste Parter udi den lille Catechismo. 2) Af Pontopitans den 1ste Artikel med Forklaring. 3) De fire Capitler af første Mose's Bog.	
Killek, 11. Aar gaml.	Rand det samme.	
Kukke, 12. Aar gaml.	Rand de fire første Parter udi den liden Catechismo med de fiedste Svar. Begynder at Stave.	
Erkek, 11. Aar gaml.	Rand ifkun libet, og er her hos meget efterladet.	
Verok, 18. Aar gaml.	1) Den første anden og fjerde Part af den lille Catechismo. 2) Saliggjorelsens Orden. 3) Begynder at læse udi een Bog.	
Iggok, 10. Aar gaml.	1) De fire første Parter med Forklaring i den lille Catechismo. 2) Saliggjorelsens Orden. 3) Begynder og at Læse.	
Elena, forommestes Søster, 8. Aar gaml.	1) Den første anden og fjerde Part med Forklaring i den lille Catechismo. 2) Saliggjorelsens Orden. 3) Begynder at leggesammen.	
Allursak, 11. Aar gl.	Rand det samme.	
Orluna, 12. Aar gaml.	Ligesaa.	

Aparfuk, 11. Aar gl.	Eigesaa. uden alleniste be- gynder først at Stave.
Kiutforiuk, 10. Aar gammel.	Eige det samme, begynder oc at leggesammen.
Kauuak, 12. Aar gml.	1) Den første og anden Part med Forklaring i den lille Catechismo. 2) Saliggjorelsens Orden. 3) Staver.
Kejegajuk, 10. Aar gl.	Eigesaa.
Auaruna, 14. Aar gl.	Eigesaa.
Allarfuk, 14. Aar gl.	Eigesaa.
Angmalana, 15. Aar gammel.	1) De fire første Parter med Forklaring ubi den liden Catechismo. 2) Saliggjorelsens Orden. 3) Begynder at leggesam- men.
Nunok, 17. Aar gml.	Kand det samme.
Pattursok, 10. Aar gl.	Eigesaa.
Ikseijak, 9. Aar gml.	1) Bunderne uden Forkla- ring. 2) Den anden Part med Forklaring. 3) Saliggjorelsens Orden. 4) Staver nogenledes got.
Niviarfina, 7. Aar gl.	Kand nesten det samme.
Aklapana, 11. Aar gl.	Eigesaa, men Staver got.
Annekatek, 7. Aar gl.	Eigesaa, men kand ikkun si- det Stave i sin A. B. C.
Ate, er 5. Aar gaml.	Nesten det samme, og kien- der Bogstaverne.

Navne og Alder.	Forsømmelse.	i Christelig Kundskab
Attortok, 6 Aar gml.	1) Budene uden Forklaring. 2) Troens - Artikler uden Forklaring. 3) Kiender Bogstaverne udi A. B. C.	

II. Om Unga og Gamles Tilstand ved Bot-Haab, har Missionair Hr. Drachard skriftlig tilstillet mig efterfølgende.

1) De Grønlander som Superintendenten Hr. Egede fordum har døbt (og efter Børne-Potterne ere overblevne) ere Efterfølgende.

Navne og Alder.	Kundskab efter Saliggjørelsen Orden og Luth. Catechis.	Bandringer.
Povel, Catechet.	Har god Kundskab.	Men lever ikke derefter.
Kingak, Povels Kone.	Ligesaa.	Er rørt af Guds Ord og den Skikkeligste iblandt dem alle.
Hans. som fulgte med Hr. Sylou til Fridesrichs-Haab.	Har god Kundskab og kan temmelig læse udi skrevne Bøger.	Er meget stille og af god Natur.
Kinæ, en Pige mod 17. Aar.	Har liden Kundskab.	Stille af Natur.
Kipisuna, Ungmand.	God.	Foranders til det beste.
Kaksik, Micha Søster.	Død.	
Niakone, mod 17. A.	Liden.	Stille.
		Au.

Navne og Alder.	Kundskab.	Bandringer.
Aujok, 17. a 18. Aar Tupernane, er reyst til Fridrichs-Haab. Erkoma, skal være far- ren til Nepllene. Koak, er død. Utsungitsok, er mod 16. Aar. Amatutulik, mod 17. Aar. Koksik, er død. Allipsuna, er mod 10. a 12. Aar gaml. Neusinae. Tungmak, 17. Aar Kiviok, hendes Bro- der 13. Aar.	God. Liden. Temmelig. Temmelig. Liden. Meget god. Temmelig	Forandres til Beste. Bild af Natur. Meget stille. Noget stille. Stille af Natur. Ulastelig. Foranders til Beste.

De øvrige ere endeel døde, endeel bortrenste anden stedts hen.

II. De Grønlænder som i Vinter har boet paa Nouk kangek, Okaitlut, Karusuk og paa Sarmitsiak og ere blevene under-
viiste, ere efter følgende:

Adam, mod. 50. Aar	Meget god.	Ustraffelig for alle.
Ruth, hans Kone mod 40. Aar.	Ret god.	Ulastelig for Verden.
Rachel, ældste Datter mod 20. Aar.	Meget god.	Upaaklagelig.
Lea, yngste Søster mod 16. Aar.	Med de allerbeste	Exempel for alle.
Senniak, den ældste Søn, 6. Aar.	Slæt.	Et Barn.

Aua

Navne og Alder.	1	Kundskab.	1	Vandringer.
		Slæt.		Et Barn.
Auatak, yngste Søn, mod 5. Aar.		Med de allerbeste.		Lyser her og der temml. got.
Isach, mod 20. Aar.		Meget god.		Noget forandret til det best ^e
Eva, mod 40. Aar.		Med det beste.		Uden Forargelse.
Jacob, mod 30. Aar.		Liden.		Temmelig Arrig.
Aujak, hans Kone mod nogle og 20.				
Mærtha, mod 20. Aar.		Meget god.		Corrig for dette Livsnæring
Tuperngot, m. 50. A.		Slæt.		Ustadig.
Kimiarak, Sønnen		Liden.		Barnagtig.
mod 10. Aar.				
Allianak, m. 30. Aar.		Temmelig.		Stille efter Naturens drift.
Micha, nogle og 30.		Meget god.		Nu meget god.
Aar omtrendt.				
Malina, Konen mod		Temmelig.		Arrig.
30. Aar.				
David, nogl. og 20. A.		Meget god.		Uastelig.
Alligiok, nogle og 30.		Liden.		Stille af Natur.
Aar.		Slæt.		Stille af Gemyt.
Inginnak, m. 50. Aar.		Liden.		Noget vild.
Kuterok, Sønnen,				
mod 10. Aar.		Temmelig.		Meget stille.
Sukak, mod 16. Aar.		Liden.		Stille.
Mojarak, mod 50. A.		Slæt.		Som de andre Grøn-
Kangerlek, Konen		Liden.		lænder.
mod 40. Aar.				Noget vild.
Auiak, Datteren mod		God.		Ustadig.
10. Aar.				
Keperok, Dreng		Temmelig.		Ustadig.
mod 16. Aar.		Slæt.		Som de andre Grøn.
Pyotak, mod 20. Aar.		God.		Stille.
Ilek, en Enke m. 50. A.		Slæt.		Som de andre Grøn.
Tajuena, mod 20. A.		Slæt.		Ikke meget lyst at høre.
Arngnarfak, m. 40. A.		Slæt.		
Merke, Dat. m. 10. A.				

Navne og Alder.	1	Kundskab.	1	Vandringer.
Susanna, og Maria	Skole- Børn.	Med de allerbeste.		Ulastelig.
Ituck, mod 30. Aar.		Meget god.		Tager til i det Gode.
Nerpsena, m. 30. A.		Lemmelig.		Bild.
Kujuk, mod 30. Aar.		Meget god.		Forandr. i sær fra Arrigh.
Pipik, Konen m. 30. A.		God.		Stille af Natur.
Ekaub, mod 50. Aar.		God.		Stille som Manden.
Kejegajuktok, mod 20. Aar.		Slæt.		Som hans Landsm.
Angnelluak, mod 20. Aar.		Lemmelig.		Noget forandret.
Merkok, mod 12. Aar.		God.		Lidet forandret.
Ulorak, nogle og 50. A.		Lemmelig god.		Forandr. lidt est. lidt til beste
Kanyak, Konen nogle og 40. Aar.		Liden.		Stille.
Auiak, nogle og 20. A.		Liden.		Stille.
Okonak, Konen mod 20. Aar.		God.		Meget stille.
Kejengvoak, i mod 20. Aar.		Lemmelig.		Stille.
Anningait, m. 30. A.		Liden.		Stille men noget arrig.
Erkalena, Konen nogle og 20 Aar.		Lemmelig.		Bild og Lystig.
Ulorak, mod 8. Aar.		Liden.		Bild.
Anga, nogle og 30. A.		Slæt.		Et Barn.
Akkerulik, Konen m. 20. Aar.		God.		Stille.
Ifuak, nogle og 20. A.		Liden.		Bild.
Tejarena, Konen m. 20. Aar.		Lemmelig.		Arrig.
Kiktorak, nogle og 30. Aar.		God.		Af stille Natur.
Arngnak, Konen nogle og 20. Aar.		Liden.		Bredagtig.
		Lemmelig.		God af Natur.
		S 3		Mane

Navne og Alder.	Kundskab.	Vandringer.
Mangilet, mod 50. A. Kusertinne, Konen, nogle og 40. Aar.	God. Temmelig.	Stille. Bild.
Marak, mod 16. Aar.	Liden.	Stille.
Angusinak, m. 14. A.	Liden.	Stille.
Auak, mod 30. Aar.	Temmelig.	Sagte.
Esarkela, Konen nogle og 20. Aar.	Temmelig.	Urrig.
Sillernat, ngl. og 20 A.	Liden.	Bild.
Binnerfoak, m. 10. A.	Slæt.	Bild.
Makpek, mod 50. Aar.	Liden.	Som de andre Grønl.
Pernguna, Konen no- gle og 30. Aar.	Slæt.	Som de andre.
Arngena, mod 8. Aar.	Slæt.	Noget vild.
Mikertlena, m. 30. A.	Liden.	Lystig.
Okooluk, ngl. og 20. A.	Slæt.	Som de andre.
Arsoakesik, nogle og 30. Aar.	Liden.	Bild.
Amartok, Konen mod 30. Aar.	Slæt.	Stille.
Anningafina, 7 a 8 A.	Slæt.	Et Barn:
Arfuk, temmelig gaml.	Liden.	Stille.
Subbo, noget gaml.	Slæt.	Stille.
Souke, Konen nogle og 30. Aar.	Liden.	Meget vild.
Naukasak, nogle og 20. Aar.	Slæt.	Som de andre.
Yonga, en Enke, no- gle og 20. Aar.	Temmelig.	Stille.
Sulluk, temmelig v. Aar.	God.	Meget stille.
Nepile, mid. Aldernde.	Meget god.	Ulafeig.
Takpane, Konen mid- aldr. nde.	Liden.	Stille.

Navne og Alder	Kundskab.	Bandringer.
Angusinak, Sønnen mod 16. Aar.	Meget god.	Upaaflagelig.
Arngnak, Datteren mod 12. Aar.	God.	Stille.
Attak, mod 16. Aar.	Liden.	Stille.
Tellek, mod 30. Aar.	Gendeel.	Forandret.
Kujak, nogle og 26. A.	Liden.	Stille.
Kerkok, mod 16. Aar.	God.	Lidet bedre.
Saibe, Midaldrende.	God.	Stille.
Mitpyak ung.	Meget god.	Tager til i det Gode.
Kingokitlok, Midal- drende.	Liden,	Lystig.
Tekkorngartok, med- aldrende.	Slæt.	Som de andre Grønl.
Tuerrina, m. 16. Aar.	God.	Forandres lidet.
Allengvoak, m. 12. A.	Liden.	Stille.
Kajek, 8 a 12. Aar.	Slæt.	Dorff.
Olak, Ungmand	Temmelig.	Døde nu i Martio.
Kunnane, Konen, m.	Slæt.	Som de andre.
20. Aar.		
Assukak, 6. a 8. Aar.	Liden.	Stille og artig.
Kongak, Ungmand.	Slæt.	Dorff og nu er han død
Alligiok, ung Kone.	Slæt.	Dorff.
Oriunak, mod 8. Aar	Slæt.	Dorff.
Kannoktok, m. 16. A.	Meget god.	Uflagelig.
Kassertlune, gaml.	Slæt.	Arrig.
Uforangvoak, 10. a	God.	Stille, men døde.
12. Aar.		
Una, Ungmand.	Kun slæt.	Over Hæperie.
Ammanak, nye gift Mand.	Kun slæt i det ganske Huus.	Rand ikke stemme over eens med de andre.

Al for opregnede ere Døbte efterfølgende:

Adam, Ruth, Rachel, Lea, Isak, Eva, Jacob, Martha, Abraham, Micha, David, Sulanna, Maria.

III. Over de Grønlænder, som opholde sig i den Herrn.
Suttiste Meentighed.

- 1 Tullimak døbt af Hr: Poul Egede.
- 2 Sara, døbt af Bech.
- 3 Simon.
- 4 Catharina.
- 5 Juditha.
- 6 Samuel, døde for 2. Aar siden.
- 7 Anna, hans Kone.
- 8 Mathias, hans Søn.
- 9 Anna, hans Datter.
- 10 Noa, døde i Mayo..
- 11 Rosina.
- 12 Elizabeth,
- 13 Rebecha, hans Søster.
- 14 Salomon, en ung Mand.

(Disse alle ere døbt af Mathias Stach.)

Fra den sidst oprettede Logie Friderichs-Haab har man ingen Underretning fundet have om Missionens Tilstand der, formedelt Skibenes udeblivelse udi tvende Aar efter hinanden. Men af foransførte Designationer, fornemmelig over Christi-ans-Haabs-Ungdom, (thi af denne mig af Hr: Drachard tilfillede Fortegnelse om Grønlændernes forfremmelse i Christelig Kundskab ved Got-Haab, fand man ingen fuldkommen Underretning have, hvor udi deris Kundskab egentlig bestaar, og hvad de haver lært) sees allerede er lagt en temmelig vaffer Grundvold hos en-
deel, i det end og Børn paa 8 a 10 og 12 Aar, har nesten lært den heele Lutheri-
Chatechismum med Forklaring, og Saliggjorelsens Orden, og de ældre meeget af
Hr: Pontopidans tillige, hvilket jeg haaber visselig vil fornøye alle dem som ønsker
og gierne seer de arme Grønlænders rette Oplysning, vel viidende, at ingen ræt
Christendom fand ventes, hvor ikke tilforn er lagt Grundvold og Begyndelse med
en tilstreffelig Kundskab i den Christelige Lærdoms Hoved-Stykker; Men at den
lille Kundskab Grønlænderne have ikke heller er uden Frugt og Forbedring i deris
Sind og Sæder, seer vi og GUD være Vret! for vore Dyne. Den Barmhjer-
tige og Trofaste GUD som har begyndt sin Gierning iblandt dem, han og fremde-
les udjøre den til sit u-dødelige Navns- Ære, og deris arme Siæles ævige Salig-
hed. Det ønsker hiertelig deris udafladelige Forbedere hos GUD.

Kiøbenh. d. 23. Martii 1744. HANS EGEDE.

